

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Ózd Város Önkormányzata

2015. június

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	17
Fogalmak magyarázata:.....	40
A szegregátumok helyzete:	40
Népesség, iskolázottság, foglalkoztatottság, lakáskörülmények.....	40
Szociális helyzet:	42
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	55
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	74
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	80
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	86
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	96
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	97
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	98
1. A HEP IT részletei.....	98
A beavatkozások megvalósítói.....	100
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	102
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	102
3. Megvalósítás.....	111
A megvalósítás előkészítése	111
Monitoring és visszacsatolás	113
Nyilvánosság	114
Érvényesülés, módosítás	115
4. Elfogadás módja és dátuma	116

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 2011. december 22. napjától hatályos 31. §-a alapján a települési önkormányzatoknak öt évente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekintetni, szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve az esetlegesen adódó új helyzetnek megfelelően módosítani kell.

Az Ebktv. 31. § (6) bekezdése alapján a települési önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az Ebktv. 64/A. §-a alapján a fenti rendelkezést 2013. július 1-jét követően kell alkalmazni.

Az Esélyegyenlőségi Program tartalmazza a település feladatellátásához kapcsolódó különböző területek esélyegyenlőségi szempontok szerinti vizsgálatát, illetve az ehhez kapcsolódó feltételrendszer áttekintését.

A helyi esélyegyenlőségi programban **helyzetelemzést kell készíteni** a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok - különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét. A helyi esélyegyenlőségi programot a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által meghatározott részletes szabályok alapján kell elkészíteni. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során kiemelt figyelmet kell fordítani

a) az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre,

b) az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre,

d) olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az esélyegyenlőség minden nemzet, minden állampolgára számára fontos érték!

Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és Magyarország egyik legfontosabb politikai célja. Az Országgyűlés elismerte minden ember jogát ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelmet biztosítson a hátrányos megkülönböztetést elszenvedők számára, valamint kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

Összhangban az Ebktv., a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Ózd Város Önkormányzata (továbbiakban: Önkormányzat) Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A következő helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Ózd az ország Északkeleti részén, az észak-magyarországi régióban, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében található - a magyar-szlovák országhatár közelében -, a Bükk hegység, a Mátra, a Gömör-Szepesi érchegység között lévő dombvidéken, a Sajó folyóba torkolló Hangony patak és Ózd patak találkozásánál terül el.

A mai Ózd három nagyobb község egyesülésével jött létre, ezen települések Ózd, Sajóvárkony és Bolyok. Az Ózdot alkotó települések a középkorban még nehéz körülmények között élő kis mezőgazdasági községek voltak, és Borsod- és Gömör-Vármegyéhez tartoztak. Ezen települések életében jelentős változást hozott a reformkorban megkezdődött iparfejlesztés, a vasúti hálózat kiépítése.

A település 1949-ben kapott városi rangot, lakóinak száma ekkor 24830 fő volt. A város az 1970-es évekre már egy 48 ezer lakosú közigazgatási egységgé vált, jelentős nehézipari központként tartották nyilván, a gyárban ekkor több mint 13 ezren dolgoztak.

Az emelkedő népességszám pedig lakásépítést vont maga után. A lakásállomány és a lakosságot ellátó intézményhálózat kiépítése fokozatosan az 1980-as évekre megtörtént.

Az 1990-es évek elején bekövetkező gazdasági visszaesés az észak-magyarországi ipari városokat érintette leginkább, rövid időn belül több mint 10 000 ember vált munkanélkülivé. A város ipari kultúrájára alapozva kereste a kibontakozás útját. Ózdon a rendszerváltást követően gyors ütemben épültek ki a piacgazdaság helyi intézményei.

A város foglalkoztatottainak számát növeli az egészségügyben, a szociális intézményekben, az oktatásban és a kulturális ágazatban, valamint a közösségi szolgáltatásban és a közigazgatásban alkalmazottak száma. Az önkormányzat az intézményhálózatával és a közösségi szolgáltatást végző cégeivel együtt a legnagyobb foglalkoztató. Ezen intézményhálózat további 200-250 fő számára biztosít munkalehetőséget. Mára több, korunk gazdálkodási körülményeihez magas fokon alkalmazkodó nagy- és középvállalkozás honosodott meg. Ózdon napjainkban a műszer és elektronikai ipar térhódítása figyelhető meg. A város folyamatosan korszerűsödő úthálózattal és új ipari területekkel várja a további befektetőket.

Ózd a régió negyedik legnépesebb városa, csak a három megyeszékhely előzi meg. Ózd továbbá kistérségi központ is, ebből fakadóan sok funkciót ellátó város. A fő közlekedési hálózatok ugyancsak jelentősen meghatározzák a térség térszerkezetét. A megyeszékhelyről a 26-os számú főközlekedési útvonal biztosítja az egyik kapcsolatot, illetve Heves megye irányába a 25-ös számú főközlekedési út. A térség közvetlen autópálya kapcsolattal nem rendelkezik.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2007	36377	
2008	35621	98%
2009	34930	98%
2010	34395	98%
2011	33750	98%
2012	34361	102%
2013	33944	99%
2014	na	na

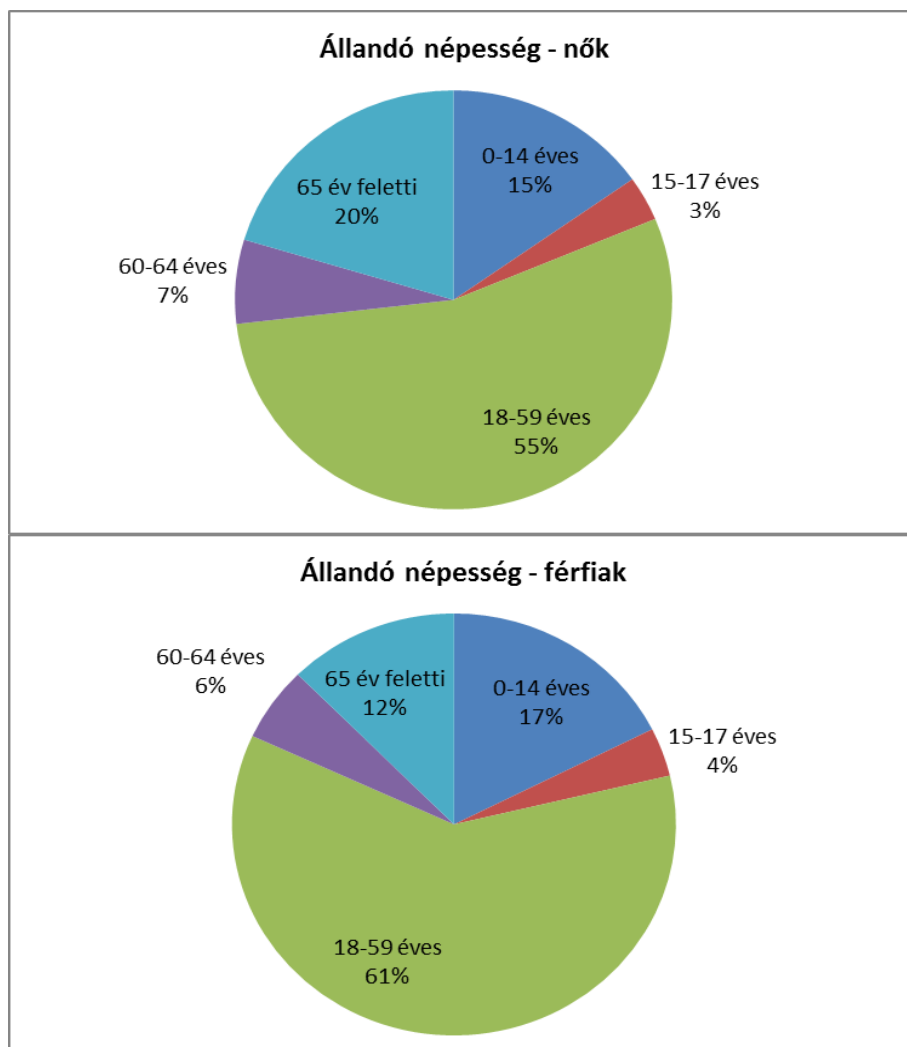
A lakónépességet úgy értjük, mint az adott területen lakóhellyel rendelkező, de másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen a területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Fenti adatokból kitűnik, hogy a város lakónépessége 2011. évig folyamatos csökkenést mutatott, 2012. évben minimális emelkedés volt megfigyelhető, 2013. évben ismét csökkent a korábbi évhez képest. Jellemző oka a munkahelyek hiányából adódó elvándorlás és a születések számának csökkenése.

2. számú táblázat - Állandó népesség

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
	19204	17422	36626	52%	48%
0-14 éves	2927	3059	5986	49%	51%
15-17 éves	663	648	1311	51%	49%
18-59 éves	10459	10558	21017	50%	50%
60-64 éves	1245	993	2238	56%	44%
65 év feletti	3910	2164	6074	64%	36%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

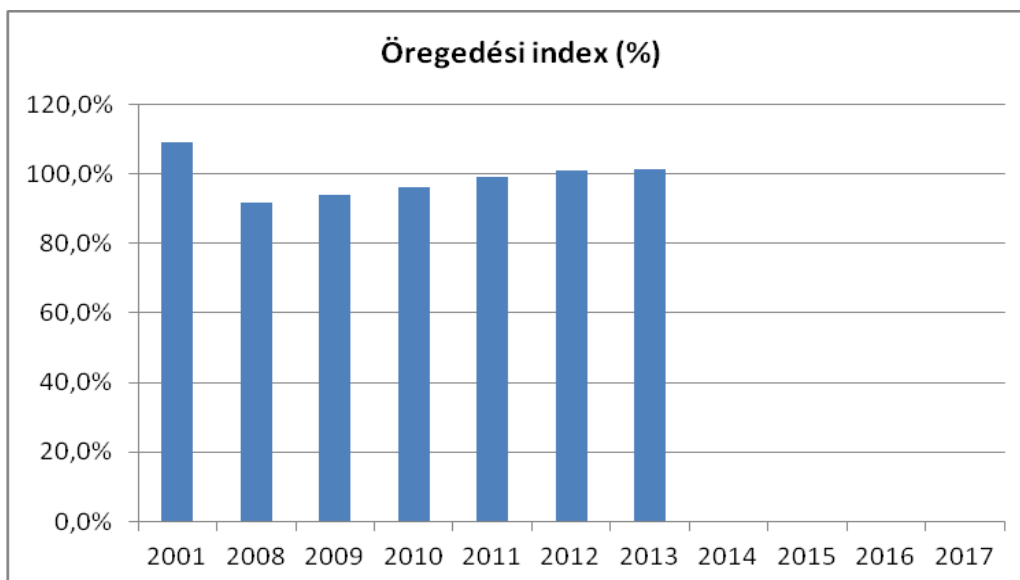
Az állandó népesség számát úgy értelmezzük, mint a bejelentett állandó népességet. Tehát az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek tartoznak a bejelentett állandó népesség körébe, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk) vagy, hogy az összeírás eszmei időpontjában jelen voltak-e.

A település állandó népesség számából kitűnik – a 2013-as adatokat figyelembe véve –, hogy a nők és férfiak aránya korosztályokra tekintet nélkül majdnem fele-fele arányban van. Fontos kiemelni viszont a 60 év feletti korosztály létszámát, ahol a nők aránya jóval magasabb a férfiakéhoz viszonyítva, a 65 év feletti korosztály esetében pedig a nők aránya majdnem kétszerese a férfiakénak.

3. számú táblázat - Öregedési index

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2001	8218	7535	109,1%
2008	6102	6663	91,6%
2009	6155	6555	93,9%
2010	6121	6355	96,3%
2011	6100	6166	98,9%
2012	6066	6016	100,8%
2013	6074	5986	101,5%
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népegyenlet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiek vannak többen, és a település elöregedő.

A település öregedési indexe alapján a város népegyenlete elöregedő. Az adatokat figyelembe véve az utóbbi két évben az arány az idő előre haladtával folyamatosan változott, jelenleg a 65 év feletti állandó lakosok száma magasabb lett, mint a 0-14 éves korú állandó lakosok száma. Az esélyegyenlőség szempontjából - míg korábban a gyerekek fokozottabb ellátására volt szükség - , 2012. évtől az idősek fokozott ellátása, segítése került előtérbe.

A város által biztosított szolgáltatások, funkciók:

A város viszonylag sok funkciót lát el, alapvetően nagyságából és népességszámából fakadóan kell biztosítani ezeket a funkciókat. Ózd által ellátott feladatok, illetve a város által biztosított szolgáltatások, funkciók lényegesen gazdagabbak, mint egy kisebb kistérségi központ esetében. Ózd Város Önkormányzata az önkormányzati törvényben és az egyéb ágazati törvényekben foglalt ellátási kötelezettségének eleget téve biztosítja az egészségügyi, szociális és gyermekvédelmi ellátások széles rendszerét. A szolgáltatásokat saját fenntartású, illetve Ózd Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézmények által biztosítja a város és a kistérség lakosai számára. Az oktatás terén több óvoda működik a városban, szintén sok az általános iskola és a középfokú oktatási intézmények száma is magas. Az egészségügyi intézmények terén is gazdagnak nevezhető a város, kórháza és szakrendelő-intézete van, fejlett háziorvosi ellátó hálózattal is rendelkezik.

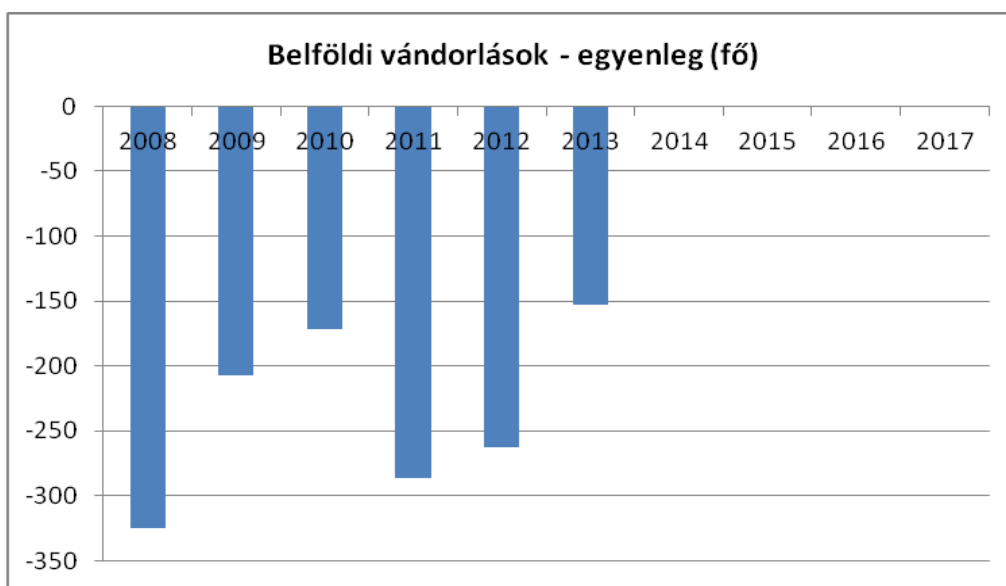
A városban természetesen közigazgatási ügyintézés is folyik, ezek egy része csak a város lakosságát szolgálja, míg bizonyos közigazgatási funkciók a kistérség teljes lakosságát érintik, illetve körzetközponti feladatokat is ellát. Többek között Városi Bíróság, Városi Ügyészség, Okmányiroda, Társadalombiztosítás helyi irodája, NAV, valamint a kistérségi központ is a városban található. Közbiztonsági szervezetek is működnek Ózdon, ilyen a Városi Rendőrkapitányság, Ózd Városi Rendészet, Polgárőrség.

A város jelentős foglalkoztató is. A régebbi nagy foglalkoztatók megszűnése után a városban és térségében mind a mai napig komoly problémát okoz a munkanélküliségi helyzet, ami nehéz helyzetbe hozza az alacsony státuszú rétegeket. Azonban nagyobb cégek (General Electric, Johnson Electric, Ózdi Acélművek Kft., Tesco Global, InterSpar) megjelenésével mérséklődik ez a probléma, bár még mindig a város és a térség fejlődésének legjelentősebb problémája a munkanélküliség. A legnagyobb foglalkoztatók többsége az iparban alkalmazza a munkaerőt. A munkanélküliség mérséklődése csak abban az esetben várható, ha egyrészt befektetők által munkahelyek létesülnek, másrészt pedig folytatódik az egyes szervezetek által megvalósított átképzések, illetve piacképesebb szakmák tanítása.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	691	1016	-325
2009	600	807	-207
2010	504	676	-172
2011	505	791	-286
2012	506	769	-263
2013	529	682	-153
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

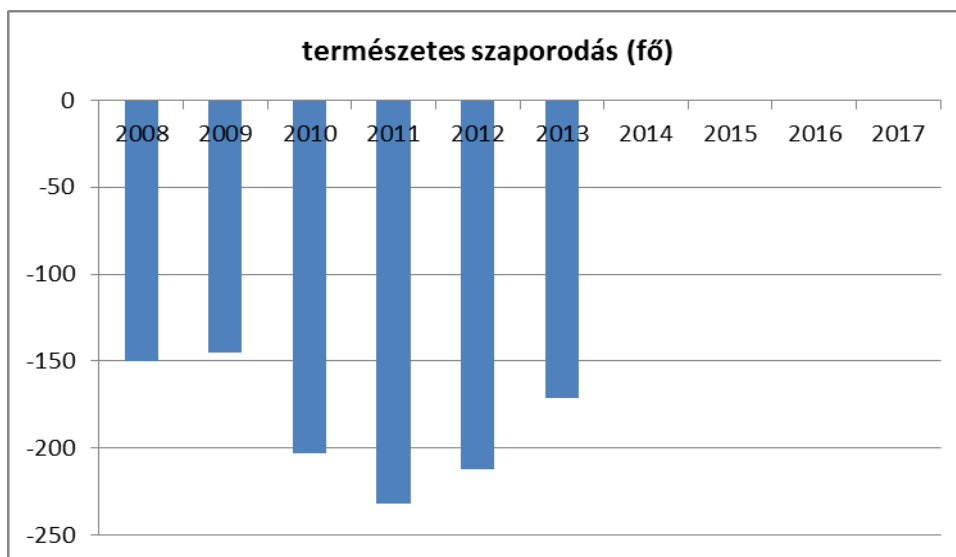

A belföldi vándorlási mutató szerint a település vonzereje negatív előjelet mutat, a városban az elvándorlás a jellemző. Az iskolából kikerülő fiatalok, a munkahelyüket elvesztett egyének, családok a vonzóbb munkalehetőségek, a jobb megélhetés reményében nemcsak a városból, de sok esetben az országból is elmennek. Amennyiben a városban a munkalehetőség megoldódna, az elvándorlás nem öltene ekkora méreteket, a helyben maradás nem jelentene gondot. A 2012, 2013-as évek adatai szerint az egyenleg kedvező képet mutat, az elvándorlási mutató száma csökken.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

	élve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)
2008	440	590	-150
2009	424	569	-145
2010	359	562	-203
2011	327	559	-232
2012	370	582	-212
2013	397	568	-171
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a településen az élve születések száma jóval kevesebb a halálozások számához viszonyítva.

Az utóbbi években nőtt az élve születések száma, a halálozások száma évről évre folyamatosan csökkent, 2012. évben ugyan emelkedett, de 2013. évben ismét csökkenés tapasztalható, ezért a természetes szaporodásra évről évre a fogyás jellemző.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékosan él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Ózd Város Önkormányzata a meglévő Települési Esélyegyenlőségi Program alapján folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény a települési önkormányzatok számára megteremti annak lehetőségét, hogy helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el. A települési esélyegyenlőségi program elemzi a településen Ózd városában élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének alakulását, és meghatározza az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő célokat, kiemelt figyelmet fordítva a lakhatásra, oktatásra, egészségügyre, foglalkoztatásra, valamint a szociális helyzetre. A Program tartalmazza a célok megvalósításának forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését is.

A Program végrehajtása során mérvadó alapelvek:

A prevenció elve: a társadalomnak mindent meg kell tenni a fogyatékosokat okozó balesetek és betegségek megelőzése érdekében.

A normalizáció elve: minden fogyatékos személy számára olyan életminták és hétköznapi életfeltételek váljanak elérhetővé, melyek a társadalom megszokott feltételeinek és életmódjának a lehető legteljesebb mértékben megfelelnek.

Az integráció elve: a fogyatékos emberek kapcsolatot tarthassanak fenn más emberekkel és a társadalmi, gazdasági intézmények széles körével.

Az önrendelkezés elve: a fogyatékos emberek képességeik és lehetőségeik keretein belül szabadon

rendelkeznek életük alakításáról. Az önállóság kiterjed a személyes mozgás, az idő, a tulajdon feletti önrendelkezésre.

A hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az előnyben részesítés kötelezettségének elve: a fogyatékos személy nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben, rá nézve sérelmes elbírálásban, kirekesztésben, fogyatékosága miatt nem lehet korlátozott a más emberek számára elérhető közjavakhoz való hozzáférésben. Miután az őket mindenki mással egyenlően megillető jogaikkal - állapotukból fakadóan - kevésbé tudnak élni, ezért indokolt, hogy előnyben részesüljenek.

A rehabilitáció elve: a fogyatékos embereket képessé kell tenni arra, hogy érdemi erőfeszítéseket tehessenek állapotuk és képességeik javítására, vagy azok romlásának megállítására, lassítására. A fogyatékos személyek és a közszolgálati intézmények kölcsönös garanciákat tartalmazó rehabilitációs szerződéseket kössenek, egyéni rehabilitációs terveket készítsenek.

Az esélyegyenlőségi politika azt kívánja meg, hogy a diszkrimináció tilalmának betartásán túl erőfeszítéseket kell tenni a nők, a romák, valamint a fogyatékosággal élők esélyegyenlőségének javítása érdekében. Az esélyegyenlőségi politika tehát nem esik egybe az egyenlő bánásmód biztosításával: mindazon jogi és nem jogi eszközöket jelenti, amelyek azt a célt szolgálják, hogy mindenki egyenlő eséllyel érvényesülhessen az élet legkülönbözőbb területein – oktatás, egészségügy, munkaerőpiac, szociális biztonság stb. –, de legalábbis csökkenjenek az érintett célcsoportokat érő hátrányok.

Ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó embernél - azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmazottan fogyatékos emberek - a speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítésen, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

Védett tulajdonságok

- neme
- faji hovatartozása
- bőrszíne
- állampolgársága
- nemzetisége
- nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása,
- anyanyelve,
- fogyatékosága,
- egészségi állapota,
- vallási vagy világnézeti meggyőződése,
- politikai vagy más véleménye,
- családi állapota,
- egyszülős család [anyasága (terhessége) vagy apasága],
- szexuális irányultsága,
- életkora,
- társadalmi származása,
- vagyoni helyzete,
- foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama,
- érdekképviselőhöz való tartozása,
- egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője (továbbiakban együtt: tulajdonsága) szerint.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Érvényesítése nem csak jogszabályok által meghatározott kötelezettségünk, hanem hosszú távú érdekünk is, hiszen azt a célt szolgálja, hogy minden ózdi lakosnak esélye legyen a jó minőségű közszolgáltatásokra, életminőségük javítását szolgáló feltételek biztosítására.

Ózd Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedés Terv (IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

A helyzetelemzés felépítése megegyezik a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletével, annak részletes leírását, adatelemzési tábláit, tartalmi kifejtését foglalja össze.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

Magyarország Alaptörvénye XV. cikk alapján:

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem,

fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

(4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat:

Az EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A

nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózás-politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

Integrált Településfejlesztési Stratégia

Folyamatban van az új településfejlesztési stratégia elkészítése, jóváhagyása (2015. augusztus), mely Ózd városának a jelenlegi helyzetét megvizsgálva, a 2020 – 2022-ig elérendő középtávú fejlesztési céljait határozza meg.

Ózd Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 22/2013. (X. 31.) önkormányzati rendelete Ózd város helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről.

Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2015. (V. 7.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljaira szolgáló helyiségek bérletéről.

Ezek ismerete azért fontos, mivel a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás tekintetében Ózd Város Önkormányzata az Ebktv. által előírtak szerint, a 219/SzÜ 7/KH/2008. (II. 19.) számú határozata értelmében rendelkezik korábban elfogadott Települési Esélyegyenlőségi Programmal és a 24/KH/2010. (II.25.) határozattal

elfogadott Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervvel, valamint a Polgármesteri Hivatalra vonatkozóan jóváhagyott, a közalkalmazottak, köztisztviselők érdekeinek figyelemmel kísérését, védelmét célzó Esélyegyenlőségi Tervvel.

Az Ebktv. 2010. május 1-jén hatályba lépett 63/A. §-a rendelkezett a helyi esélyegyenlőségi programról. A rendelkezés értelmében a helyi önkormányzat, valamint a többcélú kistérségi társulás öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadott el, melyet két évente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni. A rendelkezést a 2011. évi CLXXIV. törvény módosította, így az esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozás az Ekbtv. 31. §-ába került át.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. E részben ezeket a képviselő-testületi, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeleteket is szükséges bemutatni.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-jétől hatályba lépő) rendelkezik.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára és ezen dokumentumokban leírtak miként szolgálják az esélyegyenlőség megvalósítását.

2015. évi költségvetés – Ózd Város Jegyzője által előkészített 2015. évre vonatkozó költségvetési rendeletet a Ózd Város Polgármestere 2015. február 20-án benyújtotta a Képviselő-testületnek, melyet 3/2015 (II.20.) önkormányzati rendeletben hagytak jóvá. A rendelet szerint a Képviselő-testület kiemelten kezeli a kötelező önkormányzati feladatok ellátását, új munkahelyek létrehozását szolgáló fejlesztések, befektetések ösztönzését, infrastrukturális fejlesztési pályázatok végrehajtását, melyek közvetlenül szolgálják az esélyegyenlőség megvalósulását.

Gazdasági program a 2015-19-es ciklusra - a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A programot a 2015-19-es ciklusra a Képviselő-testület a 88/2015. (IV.27.) határozatában elfogadta, mely többek között az alábbi kiemelt területen foglalkozik az esélyegyenlőségi célokkal:

A közösség építése, az integráció nem azt jelenti, hogy egy közösségnek el kell fogadnia feltételek nélkül az eltérő kultúra jegyeit, annak furcsa szokásait. Az élhető és fenntartható közösség akkor lesz erős, ha az ahhoz való tartozás minden tag számára vonzó és vágyott állapot, amiért minden tagnak tenni kell.

Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás területén a gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják." Nyilvánvaló, hogy mindezen célok megvalósulásához egyrészt önkormányzati adóbevételekre, azok növekedésére, másrészt az aktív korú eltartottak számának csökkenésére, vagyis stabil meglévő, illetve újonnan létrehozott munkahelyekre van szükség.

A közrend és a közbiztonság javítását, az önkormányzati vagyon védelmét a közösség életét szabályozó normák és törvények betartását és betartatását, a rend és nyugalom biztosítását kiemelt feladatoként kívánja kezelni az Önkormányzat.

A városvezetés feladata a *nevelés, oktatás* minél zavartalanabb körülményeinek biztosítása és az elhivatott és magas szakmai felkészültséggel rendelkező pedagógusok megbecsülése és elismerése.

Az ifjúságpolitika területén a ciklusra vonatkozó fő célkitűzés az általános iskolás korosztálytól kezdődően az ifjúság lokálpatriotizmusának, közéleti szerepvállalásának kialakítása, megerősítése. Fontos a továbbtanuló fiatalok ösztöndíj rendszereinek, innovatív pályázati lehetőségeinek újragondolása, a szabadidő kulturált, hasznos eltöltéséhez a sportolási, szórakozási feltételek megteremtése.

A helyi szociálpolitikai eszközök körében – a költségvetési források mértékének figyelembe vételével – olyan intézkedések megtétele, amely mérsékelni képes a lakosság körében a válság okozta rendkívüli élethelyzet enyhítését, kezelését. Ózd Város Önkormányzatának szociálpolitikáját a következő években a helyi társadalmi-gazdasági viszonyok jellemzői, a foglalkoztatottsági mutatók és a lakosság összetételét jellemző demográfiai folyamatok határozzák meg.

A Képviselő-testület mindezek figyelembe vételével fogalmazza meg programtervében szociálpolitikai céljait, majd a végrehajtás során törekszik a döntéseiben azok érvényre juttatására. A célok megvalósítása érdekében a város vezetése folyamatosan a leghatékonyabb, az egyéni értékeket és az emberi méltóságot megőrző megoldásokat kívánja alkalmazni, felhasználva a szociálpolitika eszköztárát a jogszabályi lehetőségek teljes körű kihasználásával.

Az Önkormányzat szociálpolitikája jól körülírható területekre koncentrálódik, komplexen kezelve a célterületeket annak érdekében, hogy a különböző eszközök hatása együttesen erősítse egymást, ezáltal fokozva azok hatékonyságát, eredményességét és adekvát választ adjanak a fennálló problémákra.

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a család védelmét, támogatását, működőképességének megőrzését. Jelentős célkitűzése, hogy munkát biztosítson az aktív korú lakosok számára a segély folyósítása helyett. Fontos terület az idős emberek ellátásának biztosítása, életvitelük segítése. Törekszik az Önkormányzat a súlyosan hátrányos helyzetű lakosok leszakadásának megakadályozására, a peremre sodródásuk visszafordítására, rehabilitálásuk segítésére.

A szociálpolitika mellett a Képviselő-testület az egészségügy, a közoktatás, közművelődés, sport és ifjúságpolitika területén is elkötelezett az esélyegyenlőségi elvek érvényesítésének megerősítésében.

Szolgáltatástervezési koncepció

Ózd Város Önkormányzata a szociális ellátások megszervezése során az alábbi elvek érvényre juttatására törekszik.

Teljes körű elérhetőség: Egyrészt Ózd város lakosságának teljes körűen joga van az Önkormányzat által biztosított szociális ellátások elérésére függetlenül attól, hogy hol él/lakik a város közigazgatási területén. Másrészt az Önkormányzatnak teljes körűen biztosítani kell mindazokat a szociális ellátásokat, amelyeket az Möt. és az ágazati törvények kötelező feladatként számára előírnak.

Esélyegyenlőség: a szociális szolgáltatások igénybe vétele során biztosítani kell az emberi és állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül. Továbbá ugyancsak az esélyegyenlőség megvalósulását biztosítja az Ebktv. 4. § h) pontjában foglaltak érvényre juttatása az ellátások során. Eszerint az egyenlő bánásmód követelményét a szociális gondoskodást nyújtó személyek és intézmények jogviszonyaik létesítésekor, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során kötelesek megtartani.

Törvényesség biztosításának garanciáját főszabály szerint a Szociális törvényben foglaltak adják, amelyek szerint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény fenntartója biztosítja az intézmény gazdálkodásának és működésének törvényességét. Ennek érdekében évente ellenőrzi az intézmény működésének törvényességét, továbbá ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét. Az intézmények működését engedélyező szerv külön jogszabály szerint legalább kétfévente ellenőrzi, hogy a fenntartó az intézményt a szakmai szabályokban foglaltaknak megfelelően működteti-e.

Diszkrimináció kialakulásának megakadályozását mind a szolgáltatások elérése, mind azok igénybevétele során biztosítani kell.

A társadalomból való kirekesztődés megakadályozása érdekében cél a szolgáltatásban még nem részesülő, de szükséglettel bíró egyén mielőbbi elérése és az ellátásba történő bevonása. A már szolgáltatásban részesülő egyén tekintetében a szakmai munka egyik kiemelt célja a kirekesztés, kirekesztődés megakadályozása, illetve kialakulás esetében a re-szocializáció, re-integráció biztosítása.

Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) – Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) - Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 24. §-a értelmében a Képviselő-testület 159/KH/2010.

(IX.23.) határozatával fogadta el a helyi IVS-t, mely a helyzetelemzés alapján kijelöli a fejlesztési stratégiai irányvonalakat, az eszkalálódott területek, a hátrányos helyzetben, mélyszegénységben élő lakónépesség körülményeinek átlagoshoz való közelítésének módszereit. Ennek folytatásaként folyamatban van az új Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) elkészítése és 2015. augusztus hónap végéig történő jóváhagyása, mely Ózd városának a jelenlegi helyzetét, szegregátumait megvizsgálva a város 2020 – 2022-ig elérendő középtávú fejlesztési irányvonalait, céljait határozza meg.

Ózd Város Közművelődési Konceptiója (2007-2013): A kulturális ágazat középtávú terv-, feladat- és eszközrendszerének áttekintése, mely figyelembe veszi Ózd Város Önkormányzata által már elfogadott közművelődési rendeletben meghatározott feladatokat, ill. a város kistérségi szerepének és sajátos adottságainak figyelembevételével aktualizálja a tennivalókat.

Településrendezési Terv – Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatokat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. A Képviselő-testület 22/2013 (X.30.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról és Szabályozási Tervéről, valamint 124/KH/2011. (V.19) határozata a Településszerkezeti Tervek megállapításairól rendelkezik Ózd Város településrendezési elveiről. A rendelet az épített környezet alakítása, a településrendezési követelmények, övezeti-, térségi szabályozások, szegregátumok kijelölése, a környezet védelme területén betartandó előírásokat fogalmaz meg, mely közvetetten az egyes esélyegyenlőségi célcsoportok lakhatási körülményeinek alakítását, a szolgáltatások elérhetőségének javítását segíti elő.

Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv: Ózd Város Önkormányzata által fenntartott, működtetett nevelési, oktatási intézményekben tanulók teljes körű esélyegyenlősége és az ahhoz kapcsolódó intézkedési terv. Tartalmazza a település rövid-, közép- és hosszú távú oktatási stratégiáját.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy több önkormányzati feladat- és hatáskör hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre. A térségben 29 település Társulási Megállapodásával létrehozták az Ózd Kistérség Többcélú Társulását. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásai elsősorban a társulási megállapodásban meghatározott, a társulás által ellátott feladat- és hatáskörökre, a közös fenntartású intézményekre, a társulás szolgáltatásai igénybevételének feltételeire vonatkoznak.

Az Ózd Kistérség Többcélú Társulása az alábbi közös feladatköröket látja el jellemzően Ózdon lévő intézményeiben:

- szociális szolgáltatások és ellátások (szociális alapszolgáltatások keretében: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, szenvedélybetegek közösségi ellátása, idősek részére nappali ellátás, szenvedélybetegek nappali ellátása; önmaguk ellátására nem képes idősek ellátása; hajléktalanok ellátása)
- gyerekjóléti szolgáltatások és ellátások (gyerekjóléti szolgálat, utcai, lakótelepi szociális szolgálat, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, bölcsődei ellátás)
- egészségügyi alapellátási ügyeletek működtetése

A Társulás a feladatok ellátására intézményeket működtet.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését a Központi Statisztikai Hivatal, a VÁTI Nonprofit Kft. (teljes nevén VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Nonprofit Kft.), TeIR – Az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, TÁKISZ, a helyi Önkormányzatok adatbázisa, valamint helyi adatgyűjtés szolgálta. Az esélyegyenlőségi program készítésekor az országos adatbázisokban a 2014. évi adatok még nem elérhetőek. Ezeket a két év múlva történő felülvizsgálat során pótolni szükséges.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg: A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

A cigányság Magyarország legnagyobb etnikai kisebbsége, ami egyúttal Európa negyedik legnagyobb roma közösségét is jelenti. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi 5%-ról 11%-ra emelkedik. A cigány népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomtól való elmaradásuk nem mérséklődött.

A romák helyzetének megismerésére vonatkozó információk többsége a helyi Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat megfogalmazása.

Mivel nem lehet regisztrálni a romákat, így pontos számadatokkal nem rendelkezünk, ezért becslések és körülbelüli adatok állnak rendelkezésre.

Az óvodás gyerekek, valamint az általános iskolás gyerekek között több mint 50%, a középfokú oktatási intézményekben több mint 30% a becsült roma arány. Városban összesen a 3-18 éves korosztály 47%-a számítható a becslések szerint a cigány kisebbséghez.

A városi önkormányzattól települési támogatást, rendkívüli települési támogatást, valamint lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatást kapnak.

A 13 tagóvoda közül háromba szinte csak cigánygyerekek járnak, további háromba döntően ők járnak. A 9 általános iskola közül három kivételével nagyon magas a roma gyermekek aránya.

Ezekhez a számadatokhoz a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervben fontos feladatok kapcsolódnak.

A cigány kisebbség vezetőjének véleményére alapozva a gyerekek a tanórán kívüli foglalkozások közül elsősorban a tánc-kultúra foglalkozásokat szeretik, de szívesen járnak szakmai képzésekre, leginkább festő és kőműves képzésekre.

Ha az oktatástól eltávolodva a munkavállalást nézzük, az tapasztalható, hogy a munka lehetősége nagyon korlátozott a dolgozni akaró romák számára, így jelentős részük az álláskeresési járadékot veszi igénybe.

A közfoglalkoztatottaknak becsülten 60-70 %-a roma származású, mert nincs versenyképes végzettségük. Sőt a legnagyobb gondot a felnőtt romáknál a végzettség hiánya jelenti.

Évente közülük kevesen kapnak önkormányzati kiutalású lakást, mert az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat csak javaslatot tehet ebben a kérdésben.

Vezetőjük megítélése szerint számukra a fő problémák Ózdon:

- a munkanélküliség,
- a lakhatási körülmények,
- az iskolázottság alacsony foka,
- az alulképzettség.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. A mélyszegénységben élők és a romák nagy arányban szegregátumokban élnek, jellemzően saját ingatlannal, számbavehető vagyontárgyakkal nem rendelkeznek, többnyire alacsony komfortfokozatú önkormányzati bérlakásban élnek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Hátrányos helyzetű az a személy, aki álláskereső és

- legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- a foglalkoztatás megkezdésekor az ötvenedik életévét betöltötte, vagy
- 25. életévét nem töltötte be, vagy
- a kirendeltség legalább hat hónapja álláskeresőként tartja nyilván, vagy
- a saját háztartásában egy vagy több eltartott személlyel egyedül élő felnőtt, vagy
- 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesült, vagy
- 12 hónapon belül előzetes letartóztatásban volt, szabadságvesztés, vagy elzárás büntetését töltötte.

Megváltozott munkaképességű munkavállalónak kell tekinteni azt a személyt, aki:

A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló 327/2012. (XI. 16.) Korm. rendelet 1. §-nak 6. pontjának megfelel.

Ózd minden lakójának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit.

Munkaerő-piaci szempontból a piacgazdasági átalakulás egyik legnagyobb vesztese a cigányság. A

rendszerátváltást követően a foglalkoztatáshoz szokott munkaképes korú romáknak több mint a fele veszítette el állását, s így valamennyi foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé. Az iskolázatlan és szakképzetlen romák számára az elsődleges munkaerőpiac alig kínál kereső foglalkozást, és még az alkalmi munkavállalás területén is hátrányban vannak.

Foglalkoztatottsági szintjük durván a fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem cigány lakosságénak. Így sokuknak csupán a családi pótlék és a szociális segélyek biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet, ezért a roma háztartások fele él tartós szegénységben. Az állandósuló, immár több mint egy évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás normává rögzülésének veszélye.

Ózd Város Önkormányzata az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén (Ebktv. 21. § - 23. §). Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

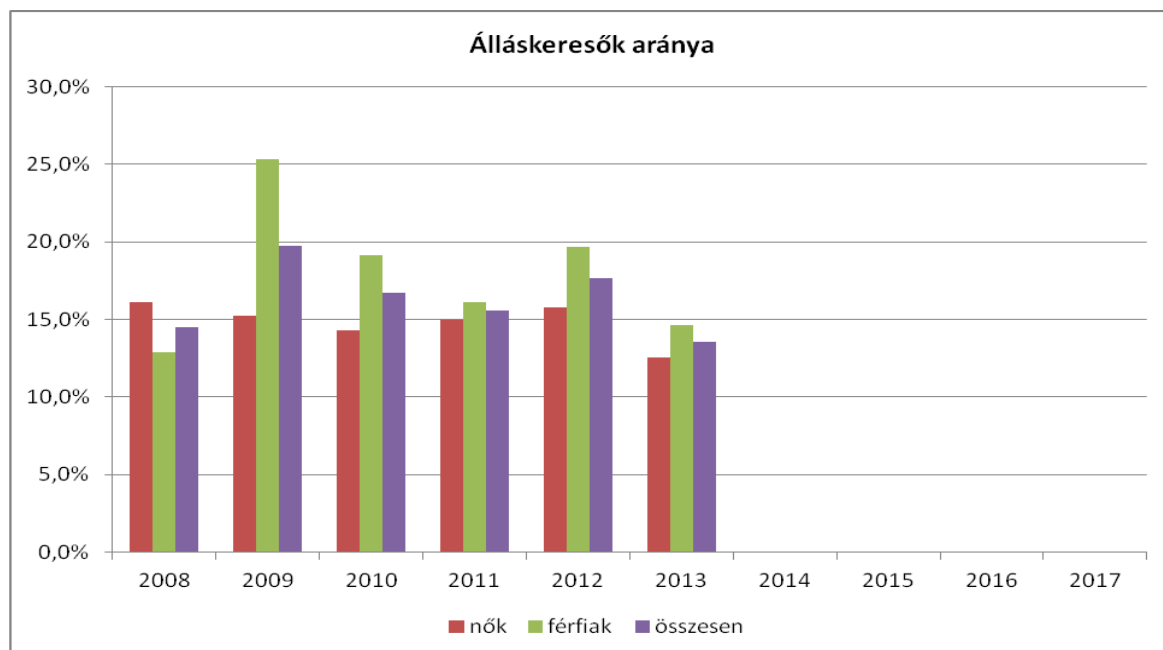
Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési a szabályok meghatározása, egyenlő bánásmód alkalmazása.

A HEP-ben helyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	13310	12823	26133	2143	16,1%	1649	12,9%	3792	14,5%
2009	12938	10394	23332	1968	15,2%	2634	25,3%	4602	19,7%
2010	12821	12612	25433	1830	14,3%	2415	19,1%	4245	16,7%
2011	12678	12436	25114	1901	15,0%	2004	16,1%	3905	15,5%
2012	12518	12307	24825	1972	15,8%	2420	19,7%	4392	17,7%
2013	12367	12199	24566	1551	12,5%	1787	14,6%	3338	13,6%
2014	na	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy Ózdon a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott álláskeresők száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen.

A nyilvántartott álláskeresők száma a 2009-es évben emelkedett a 2008-as évhez képest, 2010-es évtől folyamatos csökkenést, 2012. évben szintén emelkedést, majd 2013. évben jelentős csökkenést mutat. A táblázat adataiból kitűnik, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma 2013. évben volt a legalacsonyabb. A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése a közfoglalkoztatás szélesebb körű bevezetésének köszönhető.

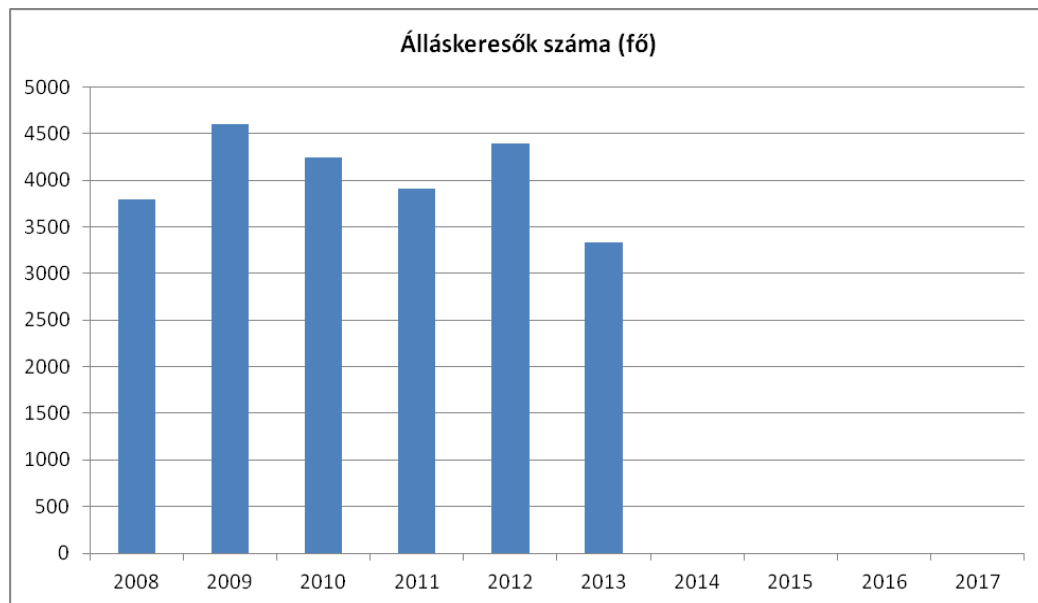
A 2008-as évben a nők körében volt magasabb a munkanélküliség, mint a férfiaknál, de ez az arány 2009-től megváltozott, azóta évről évre a férfiaknál magasabb a nyilvántartott álláskeresők száma. A településen plusz munkahelyek kis számban létesültek, az Önkormányzat jelenleg több területen is tárgyalásokat, előkészítéseket folytat annak érdekében, hogy vállalkozásokat, nagyobb foglalkoztatókat a városba csábítson (pl. MANDA projekt). Az álláskeresők számának csökkentésére az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében indít programokat a város valamennyi területén.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	3792	4602	4245	3905	4392	3338
20 éves és fiatalabb	fő	197	250	241	215	265	204
	%	5,2%	5,4%	5,7%	5,5%	6,0%	6,1%
21-25 év	fő	544	694	583	597	632	456
	%	14,3%	15,1%	13,7%	15,3%	14,4%	13,7%
26-30 év	fő	523	612	549	506	516	401
	%	13,8%	13,3%	12,9%	13,0%	11,7%	12%
31-35 év	fő	560	689	573	517	539	384
	%	14,8%	15,0%	13,5%	13,2%	12,3%	12%
36-40 év	fő	493	571	550	515	584	439
	%	13,0%	12,4%	13,0%	13,2%	13,3%	13,2%

41-45 év	fő	419	547	515	443	491	401
	%	11,0%	11,9%	12,1%	11,3%	11,2%	12%
46-50 év	fő	497	588	575	452	478	347
	%	13,1%	12,8%	13,5%	11,6%	10,9%	10,4%
51-55 év	fő	407	513	503	465	531	387
	%	10,7%	11,1%	11,8%	11,9%	12,1%	11,6%
56-60 év	fő	149	134	150	187	346	295
	%	3,9%	2,9%	3,5%	4,8%	7,9%	8,8%
61 év felett	fő	3	4	6	8	10	24
	%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

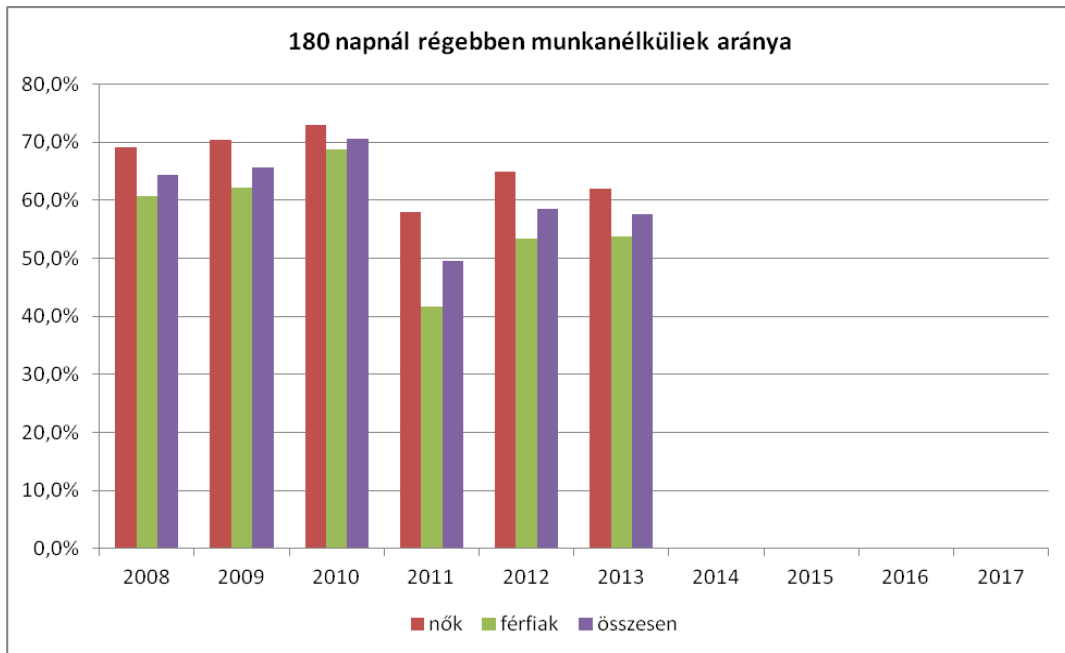

Az adatok mutatják, hogy a csökkenő lakosságszám mellett, a regisztrált álláskeresők száma a korábbi évekhez viszonyítva 2012. évben megemelkedett, majd 2013. évben csökkent. Ettől eltér az 56-60 év közötti korcsoportban a regisztrált munkanélküliek száma, melyeknél a folyamatos növekedés a jellemző tendencia.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemenként

év	nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	fő			fő			%		
	nő	férfi	összesen	nő	férfi	összesen	Nő	férfi	összesen
2008	1649	2143	3792	1140	1301	2441	69,1%	60,7%	64,4%
2009	1968	2634	4602	1385	1637	3022	70,4%	62,1%	65,7%
2010	1830	2415	4245	1336	1660	2996	73,0%	68,7%	70,6%
2011	1901	2004	3905	1101	834	1935	57,9%	41,6%	49,6%
2012	1972	2420	4392	1280	1291	2571	64,9%	53,3%	58,5%
2013	1551	1787	3338	960	959	1919	61,9%	53,7%	57,5%
2014	na	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

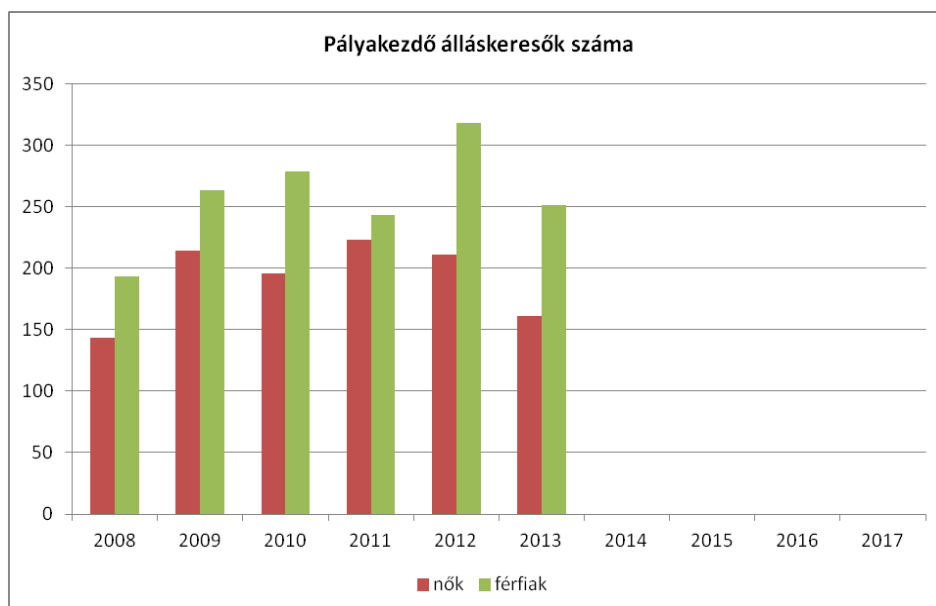

Minél magasabb a tartós munkanélküliek számaránya, annál inkább szükséges a beavatkozások tervezése.

3.2.4. számú táblázat - Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma nemenként

év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	nő	férfi	összesen	nő		Férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	3149	3212	6361	143	4,5%	193	6,0%	336	5,3%
2009	3118	2737	5855	214	6,9%	263	9,6%	477	8,1%
2010	3071	3073	6144	196	6,4%	279	9,1%	475	7,7%
2011	2998	2982	5980	223	7,4%	243	8,1%	466	7,8%
2012	2959	2978	5937	211	7,1%	318	10,7%	529	8,9%
2013	2895	2999	5894	161	5,6%	251	8,4%	412	7%
2014	na	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból nyert adatok egy fontos munkaerő-piaci helyzetre, a pályakezdők helyzetére irányítja a figyelmet. Az adatok azt mutatják, hogy a 2009. és 2012. évi kiugróan magas számok után mérséklődött a pályakezdő álláskeresők száma, de még mindig magas értéken maradván növekvő szám és arány jellemző.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

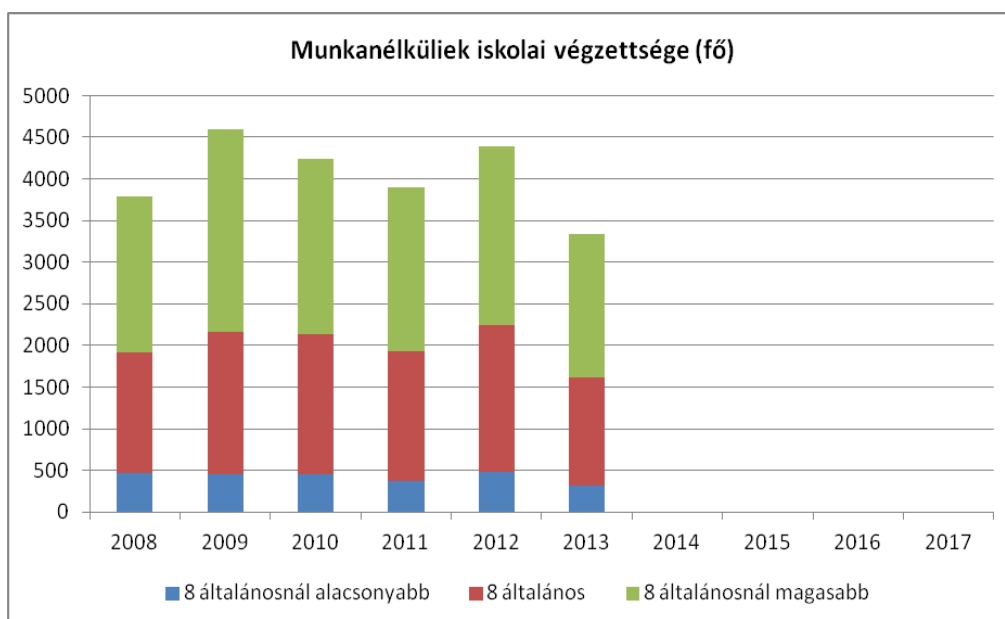
év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	33717	16946	16771	26842	14074	12768	6875	20,4%	2872	16,9%	4003	23,9%
2011	31214	16594	14620	0	na	na	31214	100,0%	16594	100,0%	14620	100,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

év	nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		8 általános		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	3792	475	12,5%	1447	38,2%	1870	49,3%
2009	4602	449	9,8%	1713	37,2%	2440	53,0%
2010	4245	448	10,6%	1685	39,7%	2112	49,8%
2011	3905	379	9,7%	1552	39,7%	1974	50,6%
2012	4392	479	10,9%	1771	40,3%	2142	48,8%
2013	3338	321	9,6%	1300	38,9%	1717	51,4%
2014	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adattábla nem csak az alacsony iskolai végzettségűekre vonatkozóan nyújt információt, így alkalmas összehasonlító elemzésekre is. A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása a későbbiekben a település gazdasági, foglalkoztatottsági szerkezetének elemzésekor fontos a két mutató egymásnak való megfeleltethetősége miatt. A minta iskolázottsági megoszlása fontos szempont a helyi képzési programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen végzettségű csoportoknak kell e programokat létrehozni.

3.2.7. számú táblázat - Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók létszáma és a 8. évfolyamot eredményesen végzettek

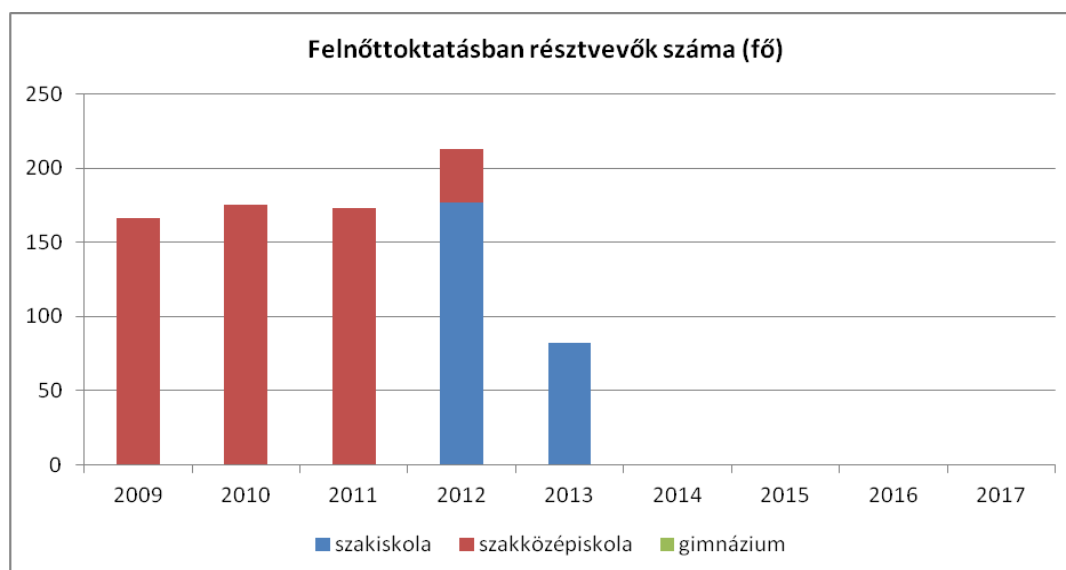
év	általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	fő	Fő	%
2009	45	0	0%
2010	0	0	0%
2011	0	0	0%
2012	0	0	0%
2013	0	0	0%

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

év	középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők		gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők	
	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2009	166	0	0,0%	166	100,0%	0	0,0%
2010	175	0	0,0%	175	100,0%	0	0,0%
2011	173	0	0,0%	173	100,0%	0	0,0%
2012	213	177	83,1%	na	na	na	na
2013	82	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Ez a két adatsor alkalmas arra, hogy számszerűen is kimutassuk, hogy a munkaerő-piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottság javítására vonatkozó felnőttoktatásba milyen létszámban, arányban vonódnak be a településen élők. Amennyiben az alacsony iskolázottság probléma a településen, és eközben a felnőttoktatás ezen a területen nem jelenik meg, akkor a későbbiekben egy beavatkozási terület lehet. Az adatok azt mutatják, hogy a szakközépiskolákban eredményes a felnőttoktatás, a képzettek 100 %-a ebből a képzésből kapott lehetőséget.

c) közfoglalkoztatás

Ózd városában a közfoglalkoztatás adatai 2010-2014. között az alábbiak:

2010. évben 252 fő végzett Ózdon közfoglalkoztatásban munkát, a ráfordított összeg 76.926 eFt volt. 2011. évben 468 fő végzett közfoglalkoztatásban munkát, a ráfordított összeg pótigényléssel együtt 102.946 eFt volt. A 2012. és 2013. évi adatokat a táblázat tartalmazza.

A közcélú foglalkoztatás finanszírozása az elmúlt időszakban (2002-2006) többször is változott, minden évben külön Kormányrendelet szabályozta a finanszírozás és visszaigénylés módját.

Az évek során a közfoglalkoztatásban résztvevő munkáltatók köre többször is változott, a foglalkoztatottak iskolai végzettségéről, a foglalkoztatás napi óraszámáról (ez évente és munkáltatónként is más, napi 6, 8 órás foglalkoztatás is volt), a foglalkoztatás átlagos időtartamáról nem áll rendelkezésükre adat.

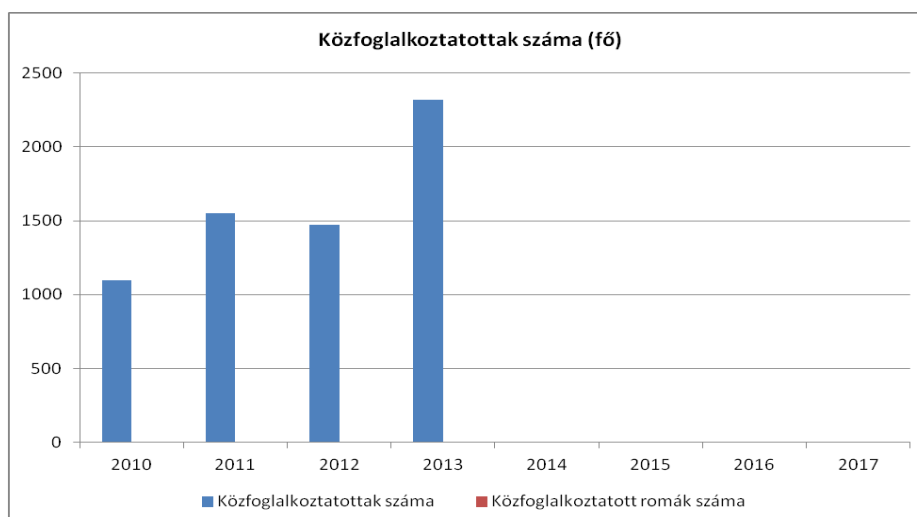
Az önkormányzat a központi költségvetésben közfoglalkoztatásra fordítható keretösszeget – az esetleges pótigényléssel együtt – minden évben felhasználta, ezt a keretösszeget az önkormányzata a saját költségvetéséből minden évben eltérően, a rendeletében meghatározott módon egészítette ki.

A közhasznú foglalkoztatáshoz a munkaerőt az állami foglalkoztatási szerv (korábbi néven: BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály helyi kirendeltségei) biztosította, a foglalkoztatási költségek egy részéhez az önkormányzat a költségvetésben biztosított forrást.

3.2.9. számú táblázat - Közfoglalkoztatásban résztvevők száma

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest	Közfoglalkoztatásban résztvevő romák/cigányok száma	Közfoglalkoztatásban résztvevők romák aránya az aktív korú roma/cigány lakosságához képest
2010	1098	4%	na	na
2011	1548	6%	na	na
2012	1472	5,7%	na	na
2013	2317	9,2%	na	na
2014	na	na	na	na

Forrás: TEIR, Önkormányzat adatai

A táblázat adatai arra világítanak rá, mekkora szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában az önkormányzat közfoglalkoztatási programjának. Összevetve a táblázat első oszlopának adatait a település aktív korú népességének nagyságával, látszik a közfoglalkoztatás szerepe.

Összevetve az adatot az állástalanok számával megfigyelhető, tudja-e pótolni a foglalkoztatási forma a hiányzó munkalehetőségeket. Ugyanezen összehasonlítások elvégezhetők lennének a roma aktív korú munkaerő, illetve a roma aktív korú munkanélküliek száma és a közfoglalkoztatásban részt vevő romák, valamint nem romák száma között, amely a munkaerő-piaci helyzetüket tekintve egyik leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoport lehetőségeiről adhatna képet, de sajnos ilyen alátámasztott adatok nem állnak rendelkezésre.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A város munkaerő-piaci helyzetének állapota nagymértékben összefügg a közlekedési lehetőségekkel, városban működő és tervezett munkahelyek elérhetőségével és a szállítási útvonalak minőségével, szállítási idők hosszával. A közúti és vasúti közlekedés fejlesztése nagy előrelépést jelentene a vállalkozások helyi letelepítésének elősegítése terén és a potenciális munkahelyek megteremtésében. A folyamatban lévő városfejlesztést szolgáló infrastrukturális beruházások (városrehabilitáció, oktatási intézmények energetikai felújítása, zöldmezős iparterület fejlesztése, stb.) megfelelő alapot szolgáltatnak a vállalkozások háttérének kialakításához.

e) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben foglalkoztatottak esetében nem vizsgálta a felvett dolgozók vagyoni, lakhatási, kisebbségi hovatartozási helyzetét, erre vonatkozóan statisztika nem áll rendelkezésre. Ezen adatok hiányában csupán becsülhető lenne a helyi foglalkoztatásból a mélyszegénységben élők, illetve a romák aránya.

f) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

„A munkaerőpiacon a romákat sújtó diszkrimináció leggyakrabban a munkára való jelentkezés során valósul meg. Természetesen arra is akadhat példa, hogy a roma munkavállalót alkalmazták, de a munkahelyen főnöke vagy esetleg kollégái cigány származása miatt olyan légkört teremtenek számára, amelyben hosszú távon nem képes megmaradni. Előfordul, hogy egy csoportos létszámleépítés során a munkáltató elsősorban és nagyobb számban a roma beosztottjaitól válik meg szívesebben. A munkaügyi diszkrimináció egyik speciális típusa a települési önkormányzatok által szervezett közfoglalkoztatás keretében megvalósuló hátrányos megkülönböztetés. Ennek egyik formája, amikor a munkára kötelezett romákat kizárólag a „legalantasabb” munkák (utcaseprés, szemétszedés, ároktisztítás) elvégzésére kötelezik iskolai végzettségtől függetlenül, míg a közhivatalokban (polgármesteri hivatal), közintézményekben (iskola, óvoda) a romák csak nagyon kis számban dolgoznak. Találkoztunk olyan esettel is, amikor a romákat a közfoglalkoztatás (pl. hosszabb időtartamú, startmunka mintaprojektek, egyéb startmunka, országos közfoglalkoztatási programok) során munkaszerződés, megfelelő munkaruha, szerszámok, és védőital nélkül dolgoztatták, embertelen körülmények között. Végezetül, említsük meg a roma társadalmat feltűnően nagy arányban sújtó fekete foglalkoztatást, melynek során a kiszolgáltatott roma brigádok az embert próbáló körülmények között, sokszor lakóhelyüktől több száz kilométerre elvégzett munka után fizetség nélkül kénytelenek hazatérni.” ... „A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális

foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja.

Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat. Az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

Pénzbeli ellátások:

- időskorúak járadéka,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- rendszeres szociális segély: 2015. február 28. napjával megszűnt, 2015. március 01. napjától egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- ápolási díj,
- lakásfenntartási támogatás: 2015. március 01. napjától lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás,
- átmeneti segély, temetési segély: 2014. január 01. napjától önkormányzati segély, 2015. március 01. napjától települési támogatás és rendkívüli települési támogatás.

Természetbeni ellátás továbbá:

- köztemetés,
- közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
- adósságkezelési-szolgáltatás.

2013. január 01. napjával a járáások hatáskörébe került az időskorúak járadéka, az ápolási díj, az alanyi és normatív közgyógyellátás, valamint az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A többi ellátás önkormányzati hatáskörben maradt.

Az Országgyűlés 2013. május 27. napján elfogadta és 2013. június 07. napján kihirdette az önkormányzati segély kialakításával összefüggő törvénymódosításokról szóló 2013. évi LXXV. törvényt (a továbbiakban: törvénymódosítás). A törvénymódosítás módosította a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényt (továbbiakban: Gyvt.). A szociális ágazati törvények módosításával - a támogatási formák számának csökkentése és átláthatóbbá tétele érdekében - 2014. január 1-jétől az átmeneti segély, a temetési segély és a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátási formaként megszűnt, és önkormányzati segéllyé olvadt össze, ezért célszerű volt Ózd Város Önkormányzata 4/2011. (II.18.) a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló, valamint a 6/2006. (II.24.) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásról szóló rendeleteiben biztosított ellátások egy rendeletben történő szabályozása. Az összevonásra kerülő ellátások mindegyike a válsághelyzetek kezelését szolgálja, és részletes jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait az önkormányzati rendeletek tartalmazzák. A törvénymódosítás szerint a települési önkormányzatnak legkésőbb 2013. december 31. napjáig kellett megalkotnia az önkormányzati segély megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint

felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletét. Fentiek alapján került sor Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzügyi és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 25/2013. (XII. 20.) önkormányzati rendelete megalkotására, mely 2014. január 01. napján lépett hatályba.

Az Országgyűlés 2014. december 15-i ülésnapján elfogadta Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvényt.

A törvény módosította az Szt. egyes rendelkezéseit, ennek következtében a segélyezési rendszer 2015. március 01. napjától lényegesen átalakult.

Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek, ezért 2015. március 1-jétől a járási hivatalok hatáskörébe került az aktív korúak ellátása, így az állam által - a járási hivatalok útján - kötelezően nyújtandó ellátások:

- időskorúak járadéka,
- aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás),
- alapösszegű, emelt és kiemelt ápolási díjak,
- alanyi és normatív közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg. Egyéb támogatás biztosításáról a települési önkormányzatok döntenek.

Az önkormányzatok felhatalmazást kaptak arra, hogy települési támogatásként rendeletben szabályozzák az általuk támogatandónak ítélt élethelyzeteket, amelyek megalapozzák a támogatás megítélését és folyósítását.

Az Szt. nem sorolta föl taxatíván a települési támogatásként megállapítható ellátásokat. Az Szt. rendelkezései szerint települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére,
- gyógyszer-kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére nyújtható támogatás.

Megszűnt kötelező ellátási formaként a lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás, a méltányossági közgyógyellátás pedig jelenlegi formájában nem működik tovább. Ezek az ellátások az önkormányzati segélyezésbe, a települési támogatás körébe épültek be.

A települési önkormányzatok képviselő-testületeinek legkésőbb 2015. február 28. napjáig meg kellett alkotniuk a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályairól szóló rendeletüket.

Jelentősen kiszélesedik tehát a települési önkormányzatok szabályozási jogköre. A jogalkotó azonban kötelezően követendő előírásokat is beépített az Szt-be, ilyen például, hogy a havi rendszerességgel nyújtott települési támogatás mértéke nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, továbbá, hogy a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére köteles rendkívüli települési támogatást nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a

nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Szt. keretjellegű szabályozása tehát csak a kötelező ellátásokra vonatkozó szabályokat tartalmazza, a további ellátások nyújtásáról és a jogosultsági feltételekről az önkormányzat szabadon dönthet. A települési önkormányzatoknak lehetőségük van arra, hogy a helyi viszonyaiknak megfelelő, a település lakosainak szociális helyzetét figyelembe véve olyan támogatási rendszert hozzanak létre, települési támogatásként olyan ellátásokat nyújtsanak, amelyek hatékonyan, célzott segítséget biztosítanak az arra rászorulóknak.

Az új szabályozással a Kormány célja az volt, hogy megújítsa, átláthatóbbá, igazságosabbá tegye a támogatások rendszerét, és megakadályozza a segélyekkel való visszaéléseket.

Fentiek alapján került sor Ózd Város Önkormányzata Képviselő-testületének a pénzbeli és természetben nyújtott települési támogatásról szóló 4/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelete megalkotására, mely 2015. március 01. napján lépett hatályba.

Fenti rendelet alapján:

Települési támogatás igényelhető:

- az egészségügyi segédeszköz, valamint egészségügyi szolgáltatás díjának kifizetéséhez,
- kiskorú részére gyógyszer kiváltása vált szükségessé,
- az orvos által igazolt havi rendszerességgel szedett gyógyszerek költségéhez,
- kiskorú részére szemüveg kiváltása vált szükségessé.

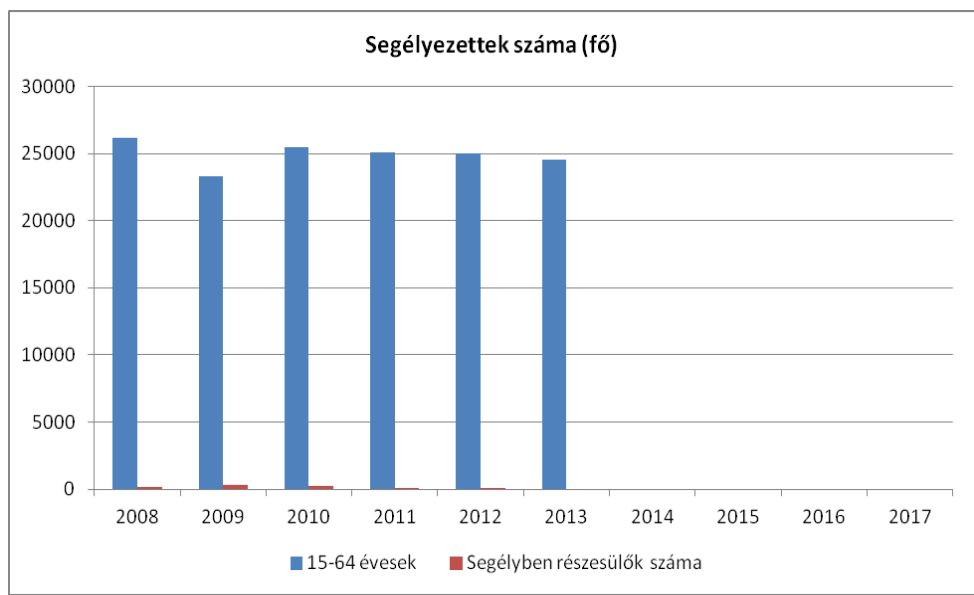
Rendkívüli települési támogatásban részesíthető:

- aki nem várt többletkiadás miatt létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került,
- aki diagnosztizált, súlyos megbetegedésben szenved,
- aki súlyos közlekedési balesetet szenvedett,
- akinek tartós, legalább egy hónapot meghaladó betegsége vagy kórházi kezelése jelentős jövedelem kiesést okoz,
- akinek lakásában elemi kár bekövetkezése miatt súlyos kár keletkezett,
- a kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett vagy családba fogadott kiskorú családja,
- aki az elhunyt személy eltemtetéséről gondoskodott.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

év	15-64 év közötti lakónépesség száma	segélyben részesülők fő	segélyben részesülők %
2008	26133	171	0,7%
2009	23332	284	1,2%
2010	25433	253	1,0%
2011	25114	44	0,2%
2012	24825	24	0,1%
2013	24566	46	0,2%
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresési támogatásban részesülők számáról készített táblázat segít abban, hogy adatait összevethessük a munkanélküliségi adatokkal. Így láthatóvá válik, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők hozzájutnak-e támogatáshoz. Az adatokból látszik, hogy a nyilvántartott álláskeresők mintegy 4,5-5 %-a jut hozzá álláskeresési segélyhez.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek száma

év	nyilvántartott álláskeresők száma	álláskeresési járadékra jogosultak	
	fő	fő	%
2008	3792	472	12,4%
2009	4602	662	14,4%
2010	4245	335	7,9%
2011	3905	369	9,4%
2012	4292	239	5,4%
2013	3338	217	6,5%
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

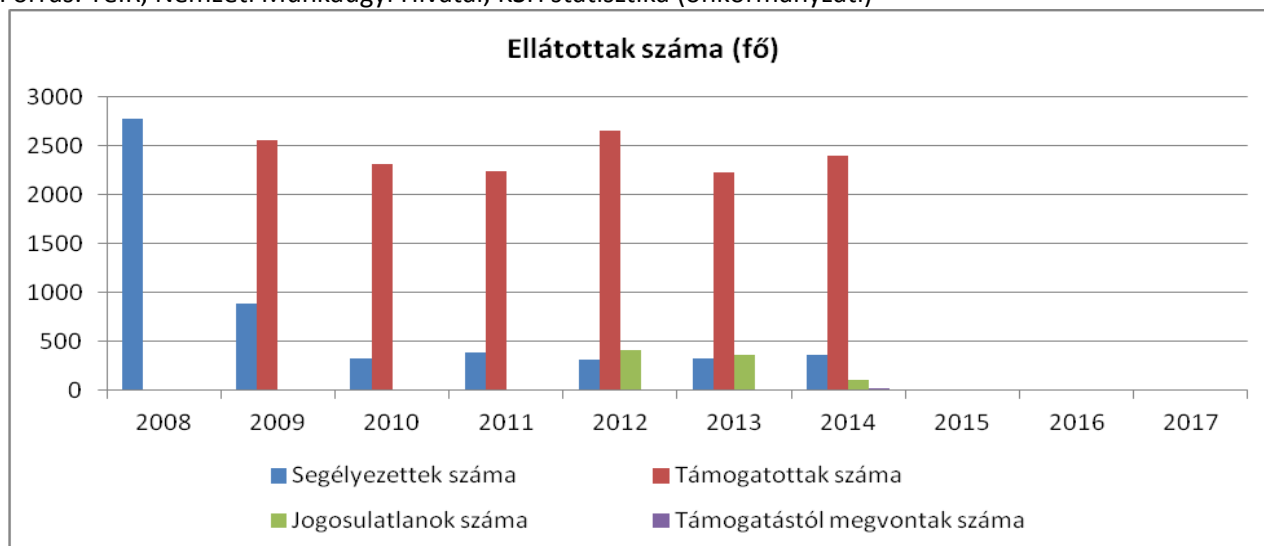

Az adatsor a járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról hasonlóan fontos. Az adatok elemzése során látható, hogy idősorosan nem követi a munkanélküliek számának alakulását a járadékra jogosultak száma és az utóbbi évre vonatkozóan jelentős csökkenést is mutat az arány.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

év	rendszeres szociális segélyben részesülők		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési támogatás)		Azoknak a száma, akik 30 nap munkaviszonyt nem tudtak igazolni és az FHT jogosultságtól elesett	Azoknak a száma, akiktől helyi önkormányzati rendelet alapján megvonták a támogatást
	fő	15-64 évesek %-ában	fő	munkanélküliek %-ában		
2008	2779	10,44	na	na	na	na
2009	891	3,82	2556	49,02	na	na
2010	330	1,3	2314	54,51	na	na
2011	383	1,53	2240	57,36	na	na
2012	313	1,3	2650	60,34	410	1
2013	322	1,3	2222	66,57	357	5
2014	360	1,49	2394	na	107	24

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, KSH statisztika (önkormányzati)

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy a városban a szociális segély és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, mint az aktív korúak támogatása milyen mértékben van jelen.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás, amely olyan személyeknek állapítható meg, akiknek a családjában az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem az öregségi nyugdíjminimum 90 %-a(25.650 Ft) alatt van, és a családnak nincs a törvényi értékhatárt meghaladó vagyona. 2015. február 28. napjáig a jegyző, 2015. március 01. napjától a járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)- c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

2015. február 28. napjáig az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy
 - b) a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
 - c) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy
 - d) a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel,
- rendszeres szociális segélyre jogosult.

2015. március 01. napjától az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján:

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
 - 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Mivel 2015. február 28. napjáig a jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása 2015. március 1.-től a járási hivatal hatáskörébe kerül. Ettől az időponttól kezdődően az ellátással kapcsolatos ügyek intézésére a járási hivatal jogosult. A kérelmeket továbbra is be lehet nyújtani a polgármesteri hivatalnál, melyet a hivatal továbbít a járási hivatal részére.

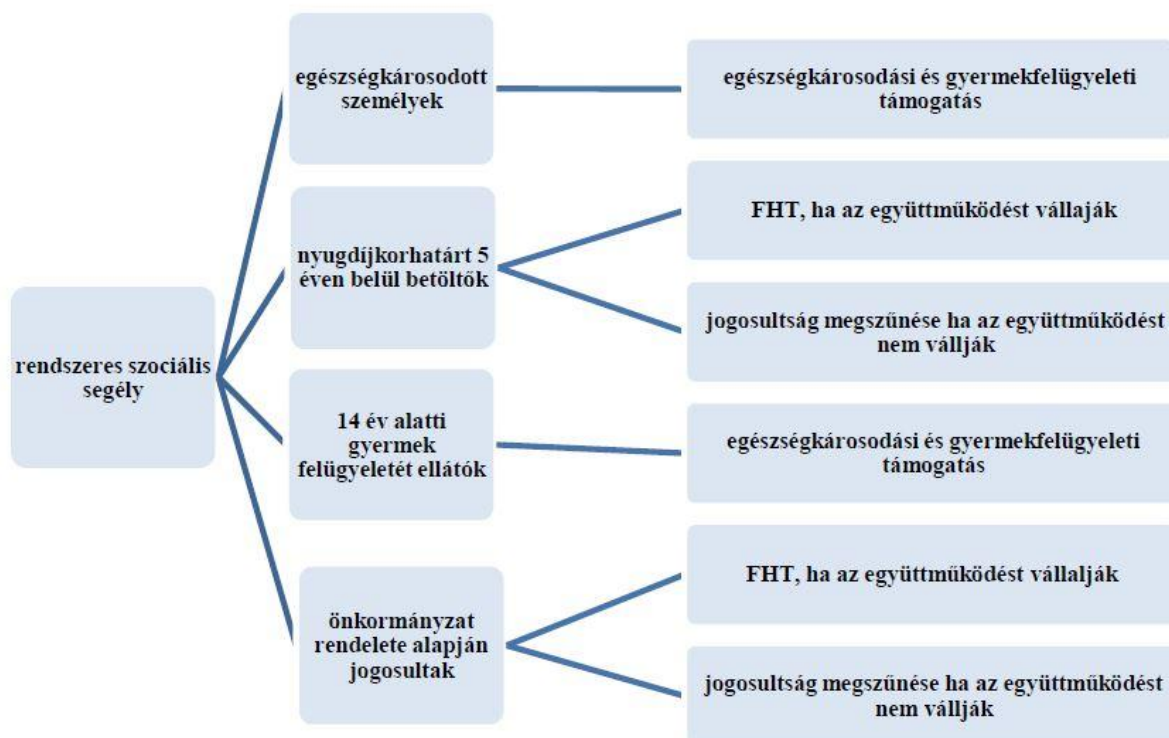
A rendszeres szociális segély nevű ellátás 2015. március 1-től megszűnt. A korábban erre a támogatásra jogosult személyek más ellátásokra szerezhettek jogosultságot.

Az új rendszer bevezetésének lépései a következők voltak:

- A 2015. február 28. napjáig rendszeres szociális segélyre jogosult személyek ellátásra való jogosultságát a jegyző 2015. január 1. és 2015. február 28. között felülvizsgálta.
- A felülvizsgálat eredményeként a jegyző határozatban megállapította, hogy az ügyfél 2015. március 1-től milyen ellátásra lett jogosult.
- Automatikusan, az új **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** lettek jogosultak azok a személyek, akik azért jogosultak rendszeres szociális segélyre, mert egészségkárosodottnak

minősülnek, vagy 14 év alatti gyermekük felügyeletét másképp biztosítani nem tudják.

- Ha vállalják a foglalkoztatást helyettesítő támogatáshoz kapcsolódó együttműködési kötelezettséget (álláskeresőként való nyilvántartásba vétel, együttműködés a BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal), akkor **foglalkoztatást helyettesítő támogatást** kaphatnak a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltők, és azok, akik az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján jogosultak jelenleg rendszeres szociális segélyre.
- Ha a nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő vagy az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek alapján rendszeres szociális segélyre jogosult személy az együttműködést nem vállalja, akkor az aktív korúak ellátására való jogosultságát meg kellett szüntetni.

Az újonnan bevezetendő **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) összegét** a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell majd kiszámítani, egyedül a családi jövedelemhatár összege változik:

Az EGYT havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg nettó közfoglalkoztatási bér 90%-át. (A nettó közfoglalkoztatási bér 90%-a, tehát az EGYT maximuma 2015. évben 46 662 Ft.)

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 92%-ának szorzatával. (2015. február 28-ig az önm. 90%-áig kellett kiegészíteni a család jövedelmét. Az új szabályok szerint egy egyedülálló személy esetében a családi jövedelemhatár összege 26 220 Ft, mert a fogyasztási egység arányszáma:1, az önm. 92%-a: 26 220 Ft.)

Az Szt. 2015. február 28-ig hatályos 37/A. § (1) bekezdés alapján rendszeres szociális segély akkor állapítható meg és akkor folyósítható – kivéve az egészségkárosodásuk okán ellátásban részesülő személyeket – ha a személy nyilatkozatában vállalja az együttműködési kötelezettséget a települési önkormányzat által erre kijelölt szervvel. Az Szt. alapján az együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodik.

A rendszeres szociális segély ellátórendszerből történő kivezetésével megszűnik a családsegítés szerepe az aktív korúak ellátásában részesülők együttműködési kötelezettségének biztosításában. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult ellátotti kör részére speciális élethelyzetük miatt nem került előírásra együttműködési kötelezettség. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek pedig az állami foglalkoztatási szervvel kötelesek együttműködni.

A előző 3.3.3 táblázat adatai önmagukban nem értelmezhetők, szükséges összevetni az aktív korúak (3.2.1. számú tábla 15-64 évesek száma) és a munkanélküliek számával.

Az adatokat összehasonlítva az aktív korúak és a munkanélküliek számával az elemzés során kiemelhető, hogy az a szociális segély meghatározó mértékben jelenik meg a település alacsony jövedelmű lakosságának körében.

Figyelembe vettük, hogy 2011. január 1-től bérpótló juttatásra (BJP), illetve 2011. szeptember 1-től foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (FHT) jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban (RÁT) részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy a munkaerőpiacon. Amennyiben a feltételeknek nem tud eleget tenni, mert számára nem tudtak közfoglalkoztatás körébe tartozó munkát felajánlani, illetve a 30 nap munkavégzést egyéb módon sem tudta teljesíteni, akkor a 30 nap számításánál az általa teljesített közérdekű önkéntes tevékenység időtartamát is figyelembe kell venni. Az FHT-ban részesülő a munkaügyi szervezettel nyilvántartott álláskeresőként köteles együttműködni. Január elsejétől közfoglalkoztatásban csak a kirendeltség által közvetített álláskeresők, elsősorban FHT-ra jogosult személyek foglalkoztathatóak, akik a felajánlott munkalehetőséget az iskolai végzettség és szakképzettség figyelembevételével kötelesek elfogadni, emellett az önkormányzat rendeletben előírhatja jogosultsági feltételként, hogy a juttatásban részesülő a lakóközösségét tartsa rendben. Az FHT összege a mindenkori öregségi minimál nyugdíjhoz igazítva, több mint négy évig változatlanul 28.500 forint volt, majd ez 2012. évtől lecsökkent 22.800 forintra és jelenleg sem változott.

Munkaerő-piaci szolgáltatások:

Az Ft. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.

Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:

- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térsgégi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása

A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Ft. 16. §-a alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Ft. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében. A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató. Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresési járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési segélyt kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségtérítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A lakhatás esélyegyenlősége

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között a lakhatást. A törvény 26. § (1) bekezdése alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint, ha egyes személyeket:

a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtanak a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,

b) hátrányos helyzetbe hozzák az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése, vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

(2) A használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon.

(3) A lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

Ózd városában a lakások döntő többsége (86,4 %) természetes személyek tulajdona. Az önkormányzat tulajdonában a lakások 8 %-a van.

Az Önkormányzati tulajdonú lakásokat vizsgálva, megállapítható, hogy komfortfokozat tekintetében a komfort nélküli lakásokból van a legtöbb (29,6%) összkomfortos (29,3%), komfortos (20,3%) félkomfortos (20,3%) szükséglakás (0,5%) a sorrend.

Alapterület tekintetében a 50-59 m²-es vezet (58,3%), majd a további sorrend: 40-49 m² (20,45%), 30-0-29 m² (7%), 39 m² (5,2%), 60-79 m² (4,78%), 100 m²-nagyobb (2,3%), 80-99 m² (1,93%).

Szobaszám szerint az egyszobásból van a legtöbb (42,9%), követi a 2 szobás (48,4%) 3 szobás (7,8%), majd a 4 vagy több szobás (0,9%) lakások sora.

Arra nincs adat, hogy az 1 szobás lakásokban lakásonként hány fő lakik. Hasznos lenne a lakások lakott személyek szerinti feltérképezése is.

Az önkormányzat által nyilvántartott, szociális alapon komfort nélküli bérlakást igénylők száma 319 fő a városban jelenleg.

Az önkormányzat szociális kamatmentes kölcsönben, adósságcsökkentő támogatásban és lakbértámogatásban nem részesíti állampolgárait.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

a) bérlakás-állomány, szociális lakhatás, egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

E vizsgálati szempont lettek összegyűjtve az önkormányzati, illetve a rendelkezésre álló adatbázisokból a település lakásállományára vonatkozó adatok és megvizsgálva, hogy mennyi a szociális és lakhatási követelményeknek meg nem felelőnek minősíthető lakások száma.

Az elégtelen lakhatási körülményekkel jellemezhető lakás meghatározásához a következők nyújtanak segítséget:

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

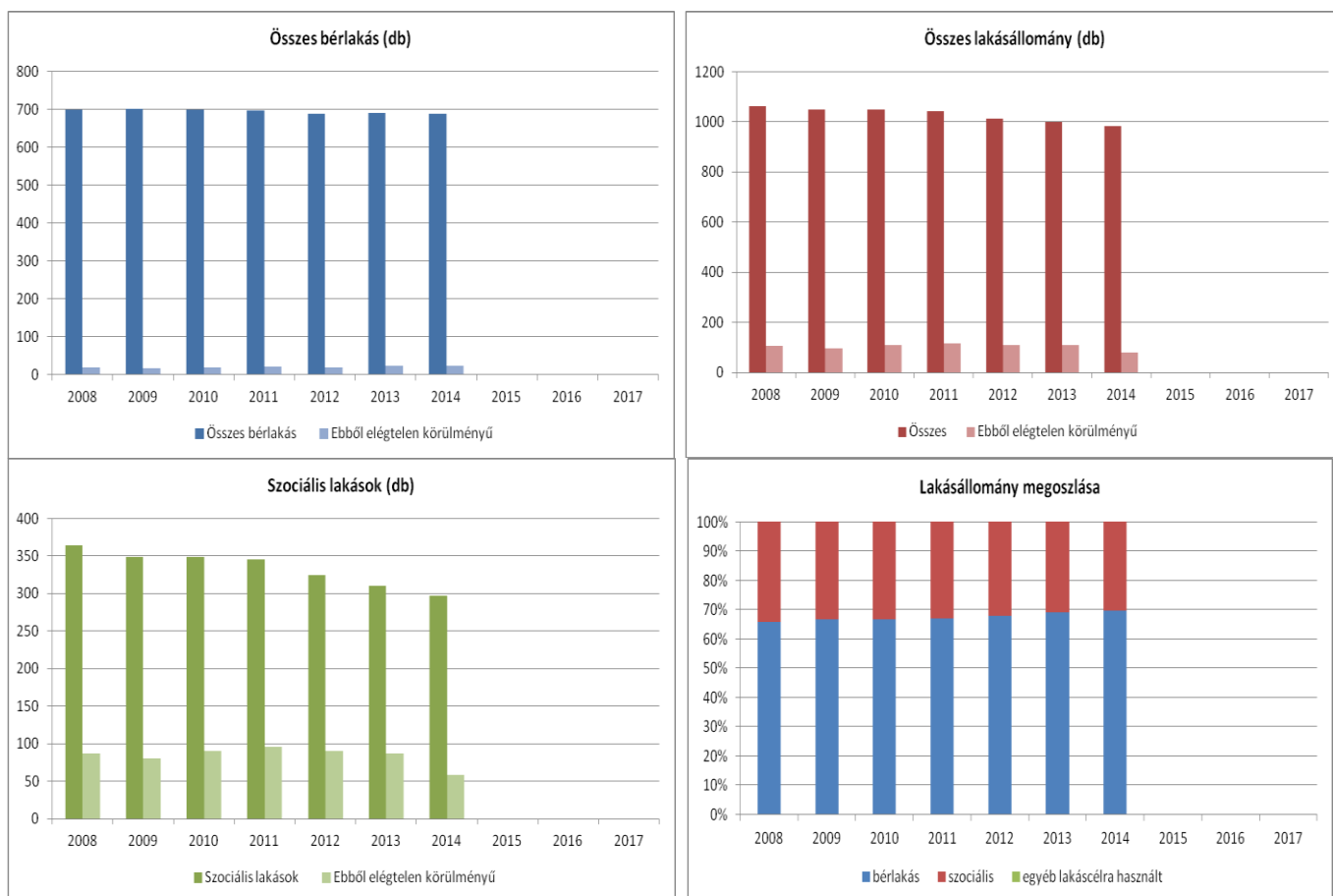
1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);
3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);

5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

3.4.1. számú táblázat - Lakás állomány

év	összes lakás-állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	piaci alapú bérlakás állomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	szociális lakásállomány (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2008	1063	107	699	20	364	87	0	0
2009	1050	98	701	18	349	80	0	0
2010	1048	110	699	20	349	90	0	0
2011	1041	118	696	22	345	96	0	0
2012	1013	109	689	19	324	90	0	0
2013	1000	110	690	23	310	87	0	0
2014	984	81	687	23	297	58	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

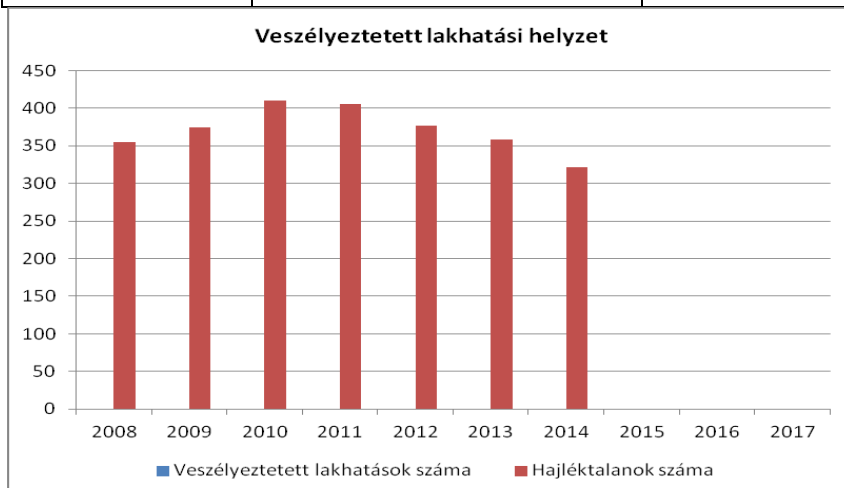

Ózd Város Önkormányzata jelenleg 984 db önkormányzati tulajdonú lakással rendelkezik, ebből a piaci alapú bérlakások száma 687 db, melynek jelentős részét (29,6%) a komfort nélküli lakások teszik ki. Ezen kívül magas még az egyszobás lakások száma (58,1%). Az adatokból látszik, hogy az összes lakás állományból 8,2%, bérlakás állományból csak 3,3%, míg a szociális lakásállományból 19,5% az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások aránya.

Nagy probléma a bérleti díj nem fizetése, ezért ki kell munkálni olyan konstrukciókat, melyek a lakásbérleti díjak hátralékát csökkentik. Elsősorban a magasabb komfortfokozatú bérlakások mobilizációját kell támogatni, az alacsony komfortfokozatú lakásokat korszerűsíteni szükséges.

3.4.2. számú táblázat - Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2008	na	355
2009	na	374
2010	na	410
2011	na	406
2012	na	377
2013	na	358
2014	na	322

Év		Szállón megfordult személyek átlagos létszáma	Igénybevevők napi átlagszáma	Először igénybevevők száma fő
2010	Éjjeli Menedékhely	106	12,4	37
	Átmeneti Szállás	101	44,8	14
	Nappali Melegedő	203	61,8	54
2011	Éjjeli Menedékhely	106	14,1	33
	Átmeneti Szállás	99	43	61
	Nappali Melegedő	201	55,7	39
2012	Éjjeli Menedékhely	91	12,7	35
	Átmeneti Szállás	113	44,8	66
	Nappali Melegedő	173	57,6	35
2013	Éjjeli Menedékhely	91	13,6	20
	Átmeneti Szállás	105	46,36	57
	Nappali Melegedő	172	57,7	31

2014	Éjjeli Menedékhely	64	13,86	14
	Átmeneti Szállás	102	46,1	22
	Nappali Melegedő	156	61,2	19

Forrás: önkormányzati adatok

2015. január 01. napjától a Nappali Melegedőben a férőhelyek száma 50 főről 60 főre emelkedett. A táblázat elemzésekor figyelembe kell venni, hogy az adott helyzetszám hozzávetőlegesen hány főt érint. A hajléktalanok száma a településen a munkanélkülieknél tapasztalt változást tükrözi, utóbbi időben csökkenés a jellemző. A hajléktalanok létszáma a szállón, közterületen, anya-gyermek otthonban, lakásukat elvesztők, akik ideiglenes elhelyezést kaptak stb. hajlék és fedélnélküli emberek számát takarja. Az önkormányzati adatgyűjtés természetesen a partnerekkel való együttműködésben valósult meg.

b) lakhatást segítő támogatások, eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak, az ilyen helyzetbe jutók számának megállapításához nyújt segítséget ez a táblázat. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi költsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújtott 2015. február 28. napjáig.

A lakásfenntartási támogatás szabályai 2015. március 1-étől kikerültek a szociális törvényből. Ettől az időponttól kezdődően a támogatás ebben a formában nem állapítható meg a kérelmezők részére.

Lakásfenntartási támogatás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani.

Azoknak az ügyfeleknek a jogosultsága, akik 2015. március 1. előtt kérelmezték a lakásfenntartási támogatást, a következőképpen alakult:

- Ha az ellátásra való jogosultságot 2014. december 31-ig megállapították, akkor az ügyfél a korábbi szabályoknak megfelelően egy év időtartamra jogosult a lakásfenntartási támogatásra.
- Ha a hatóság 2015. január 1-ét követően dönt a támogatásra való jogosultságról, akkor a lakásfenntartási támogatást csak 2015. február 28-ig lehetett megállapítani.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez.

A Képviselő-testület a lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás hatáskörének gyakorlását 2015. március 01. napjától a Polgármesterre ruházta át. Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatásban részesíthető az, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, egyedül élő esetében 220%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás összjövedelmének a 30%-át eléri vagy meghaladja, és sem a kérelmezőnek, sem a családjának vagyona nincs.

A lakásfenntartás költségeként kell figyelembe venni a számlával igazolt lakbér vagy szerződés alapján fizetett albérleti díj, a távhő-szolgáltatási díj, a közös költség, a víz- és csatorna használati díj, a szemétszállítás költsége, a villanyáram, a gázfogyasztás, valamint a tüzelőanyag egy évi összköltségének 1/12-ed részét.

A támogatás havi mértéke a lakásfenntartás elismert havi költségének arányos része és a szolgáltatásért fizetendő díj havi összege is maximalizálásra került.

Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás elsősorban TÁVHŐ díjra, tüzelőre, önkormányzati lakás bérleti díjára, másodsorban egyéb közüzemi díjakra nyújtható.

A támogatást a kérelem benyújtása hónapjának 1. napjától 1 évre kell megállapítani.

A lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg,

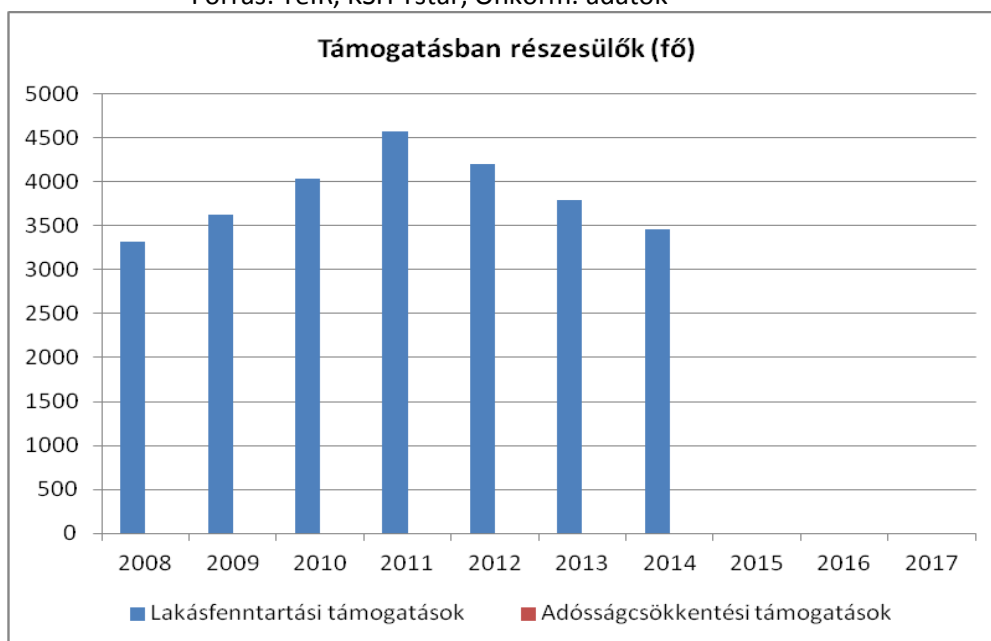
függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. Külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet, és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

A rendelet alapján szabályozott lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás annak a személynek, akinek – 2015. február 28. napján hatályos – Szt. 38. § (2) és (5) bekezdésében foglaltak alapján megállapított lakásfenntartási támogatásra való jogosultsága fennáll, csak annak lejáratát követően állapítható meg.

3.4.3. számú táblázat - Támogatásban részesülők

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	3321	0
2009	3621	0
2010	4036	0
2011	4569	0
2012	4201	0
2013	3796	0
2014	3462	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkorm. adatok

Az adatokból látszik, hogy az utóbbi években csökkent a lakásfenntartási támogatást igénybe vevők száma. Ennek oka az, hogy a lakásfenntartási támogatás értékhatára évről évre nem változott, a mértéke továbbra is 71.250,-Ft volt, a minden évben történő nyugdíjmeléssel viszont egyre többen estek ki a támogatottak köréből. Adósságcsökkentési támogatás városunkban továbbra sincs.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A szegregáció fogalmát a szakirodalom leggyakrabban a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban használja. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy-egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai csoportok stb.

lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra lényeges egyenlőtlenségeivel.

Szegregátum a településeknek azon területeit érinti, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 35%. A KSH 2011. évi felmérése alapján megjelölt területekre vonatkozó önkormányzati adatok (segélyezési arányok, bérlakás állomány, oktatási intézmények statisztikái) alátámasztották szegregátumnak minősülő területek városi viszonylatban kimagaslóan hátrányos helyzetét. A városban az adatok a jelenlegi állapotoknak megfelelően pontosításra kerültek és a besorolási kritérium változása miatt (50%-ról 35%-ra) több szegregátum esetében észlelhető a szegregáció kiterjedése az érintett területeken.

Igen lényeges az Ebktv. 26. §-ának (3) bekezdésének figyelembe vétele a lakhatási helyzet, illetve a szegregátumok vizsgálata és a megfogalmazandó intézkedések során. A rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.” Az Ebktv. tiltja a lakáshoz jutási feltételek olyan módon való meghatározását, ami alapján egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok egy adott településen vagy településrészen belül mesterségesen elkülönülnek. Ezt elsősorban a település drágábban és olcsóbban értékesíthető telkekre, ingatlanokra történő felosztásával, kettéosztásával lehet megvalósítani.

A törvényi tilalom része, hogy a mesterséges elkülönülés a csoport tagjainak szándékán kívül valósuljon meg, azaz abban az esetben, ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének.

Fogalmak magyarázata:

Belterület: a település zárt beépített része, külterület a település zártan beépített részén kívüli szórvány lakóhelyek (majorsági épületek, tanyák, puszták, külterületi lakott helyek)

Szegregált lakóterület: ahol egyes védett tulajdonságokkal rendelkező csoportok (főleg etnikai csoportok tagjai) egy adott településrészen belül elkülönülnek.

A szegregátumok helyzete:

Népesség, iskolázottság, foglalkoztatottság, lakáskörülmények

A városban lévő 21 szegregált területen Ózd lakosságának 14,3%-a él. A három legnagyobb szegregátum lakossága meghaladja az 700 főt, ezekbe tömörül a szegregált területek lakosságának és lakásállományának több mint fele. Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában kiemelt fontosságú ezeknek a területeknek a kezelése.

Infrastrukturális ellátottság:

A vezetékes vízhez, áramhoz való hozzáférés és a közvilágítás minden szegregátum esetében megoldott. A szennyvízcsatornázás tekintetében nagy hiányosságok tapasztalhatók, a szegregátumok háromnegyedének van olyan területe, ahol részben vagy teljesen hiányzik. A gáz bevezetés a szegregált területek egynegyedénél mutat hiányosságot. A pormentes utak hiánya 10 szegregátum egyes részeit érinti. Ózdon a hulladékszállítást egy többségében magántulajdonú társaság végzi a lakosság részére az önkormányzat által meghatározott díjtételekkel. A számlát közvetlenül a lakó részére állítja ki és szedi be a díjat. A szegregátumok között vannak olyanok, ahol a hagyományos „vonalban gyűjtést” nem lehet megvalósítani, ott konténereket helyeznek ki és azt szállítják el meghatározott időközönként, az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat és az önkormányzat támogatásával.

Közszolgáltatások elérhetősége:

A város 13 felnőtt háziorvosi körzete 9, 9 gyermek háziorvosi körzete 6 feladatellátási helyen, valamint 7 fogorvosi körzete a szegregátumok lakossága számára megfelelő ellátást nyújt, elérhetőségük tömegközlekedési eszközök által biztosított a külterületen és kieső részeken elhelyezkedő területek esetében is.

A 18 védőnői körzet 6 feladatellátási helyen működik a városban, a szegregátumok területéről megközelíthetőek, a körzetbeosztás esetén vannak ugyan átfedések, de csak a kis és közepes lakószámú, valamint egyes részterületek esetében. A nagyobb népességszámú szegregátumok több körzethez tartoznak.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

A szegregált területek népességének korösszetételét vizsgálva látható, hogy a város egészére jellemző átlagos értékekhez képest a 0-14 éves korosztály aránya lényegesen magasabb, míg az aktív korúaké kismértékben, az idős korúak aránya pedig jelentősen alacsonyabb. A gyermekek aránya tíz szegregátum esetén meghaladja a 30%-os mértéket. Az oktatási integrációs tevékenység, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körülményeinek javítása itt elsődleges.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező aktív korúak átlagos aránya csaknem kétszerese a városi átlagos értéknek, az két szegregátumban meghaladja a 80%-os mértéket, ami a szegregátumok viszonylatában is nagyon kedvezőtlen. Felsőfokú végzettségűek viszont nagyon kevesen élnek a szegregátumokban.

A szegregátumokban élő aktív korúak csaknem 80%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, ez az aránya három terület esetében a 85%-ot is meghaladja. A foglalkoztatottak aránya átlagosan nem éri el a 30%-ot sem, és a már említett három szegregátum esetében kiugróan alacsony.

Mutató megnevezése	Ózd összesen (db, %)	Szegregátumokra jellemző adatok, ill. átlagos értékek (db, %)
Lakónépesség száma	34481	4 929
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,2	29,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	58,7	58,6
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	24,2	12,2
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,1	61,7
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	10,3	2,7
Lakásállomány (db)	14490	1 480
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	15,4	58,0
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,2	72,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	18,2	50,2
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	46,7	25,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	48,8	61,4

A foglalkoztatottak csaknem háromnegyede alacsony presztízsű munkaköröket tölt be, ez természetesen az alacsony képzettségűek magas arányát tükröző érték. A gazdaságilag nem aktív népesség magas, csaknem 80%-os aránya részben a gyermekkorúak magas arányából, részben pedig a nagyon alacsony foglalkoztatotti arányból fakad. A szegregátumok lakosságának egynegyede 2011-ben kizárólag támogatásokból, segélyekből tartotta fent magát és családját, ez az arány három szegregátum esetében a 30%-os mértéket is meghaladta.

A város lakásállományának 10,2%-a található szegregált területen, a lakónépesség csaknem 14,3%-os arányával összevetve kitűnik, hogy a szegregátumokban egy háztartásra jutó személyek száma lényegesen magasabb, mint a város egészére jellemző átlagos érték. A szegregátumok között is kiemelkedően magas az Bánszállás telep, Őrs vezér út és a Kovács-Hagyó Gyula út szegregátumok egy lakásra jutó népessége. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya több mint háromszoros a szegregátumok területén, két szegregátumban eléri a 100%-os mértéket. A szegregált területeken átlagosan minden harmadik lakás egyszobás, somsályi szegregátumokban ez az arány eléri a 80% körüli mértéket.

Mutató megnevezése	Szegregátumokra jellemző átlagos értékek (%)
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	70,4
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya az akcióterületi lakónépességben belül	70,1
Munkanélküliek aránya az akcióterületen (munkanélküliségi ráta)	46,2
Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya. (Számítás: tartós munkanélküliek száma/munkanélküliek+foglalkoztatottak száma)	24,2
Azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt	56,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	27,0
Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	70,4

Az Önkormányzat tulajdonában lévő bérlakások 52,9%-a, a szociális bérlakás állománynak pedig 91,3%-a található a szegregátumok területén. A lakhatatlan, illetve bontott bérlakások 2 kivétellel mindegyike a szegregátumokban található.

A szegregátumok lakásállományhoz viszonyított bérlakás állománya nagyon magas értéket mutat, átlagosan 30% feletti, három szegregátumban meghaladja, a lakások több mint fele önkormányzati tulajdonban van. Ez nagyon magas arálynak számít a városi átlagos értékekhez képest.

A szociális bérlakások mindegyike komfort nélküli, arányuk kiugróan magas a szegregátumok többségében: csaknem a szegregátumok felében eléri, illetve megközelíti a 100%-os arányt a bérlakások számához viszonyítva.

Szociális helyzet:

A városban élő segélyben részesülők közel 45%-a lakik a szegregátumokban (a lakónépesség és a lakásállomány szerinti arány mindössze 20%, ill. 10% körüli). A telepek lakónépességének majdnem 60%-a részesül valamilyen támogatásban (ez az érték a város egészére jellemzően 26% körüli).

Az Ózdon lakásfenntartási támogatásban részesülők 35%-a, a gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek több mint fele, a rendszeres szociális segélyezettek 43%-a lakik a szegregátumok területén. A város támogatásában részesülő hajléktalanjainak közel 80%-a szintén szegregált területen él. Az átlagosan egy háztartásra jutó segélyben részesülők száma minden szegregátum esetén jelentősen meghaladja mind a városi, mind pedig az adott városrésze jellemző értéket. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek több mint fele él szegregált körülmények között.

Korábban a Kézenfogva Szociális Szolgáltató Központ beilleszkedési programjaiban a szegregátumok lakosságának csaknem 40%-a részt vett, ez az arány tükrözi a rendszeres szociális segélyben részesülők magas arányát a szegregált területeken (beilleszkedési program részletesebb ismertetése a közszolgáltatásokról szóló fejezetben található).

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A kis lakosságszámú szegregátum jellegű városrészek (pl. Center) ugyanolyan kiemelt figyelmet érdemelnek, mint maguk a szegregátumok. Ezen területek esetében nagy hangsúlyt kell kapnia a prevenciónak, az antiszegregációs program elemei ezekre a területekre is vonatkoznak, a szegregáció folyamatának megállítása, továbbterjedésének megakadályozásának érdekében.

Cél, hogy csökkenjen a szegregáltak minősülő lakókörnyezet szegregáltsági foka, azaz az alacsony státuszú lakosok magas koncentrációja lehetőség szerint közelítsen a városi átlaghoz. Ugyanakkor a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. város környéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne alakuljon ki új szegregátum az ózdi szegregált területek felszámolása, megszüntetése révén.

Ózd városában a szegregált, illetve szegregáció által veszélyeztetett területek aránya nagyon magas, ezért az önkormányzat szegregáció mérséklését eredményező tevékenysége elsődlegesen a szegregátumok

helyzetének és az ott élők életszínvonalának javítását, a lakókörnyezet rehabilitációját, a foglalkoztatási arányok növelését, valamint az oktatás és a közszolgáltatások terén tapasztalható esélyegyenlőségi problémák megszüntetését célozza meg. A szegregált állapotot rehabilitálás és fejlesztés útján kívánja hosszú távon megszüntetni, a lakásállomány felszámolása és a lakók tömeges átköltöztetése semmiképp nem cél, természetesen a kisebb létszámú, egyéni mobilizáció elősegítésére minden eszközt fel kell használni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás. Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területeit. A törvény kiemelten foglalkozik a szociális biztonsággal összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód szociális védelemre vonatkozó szabályozásának alapjait elsősorban az Európai Unió idevonatkozó irányelvei képezik. A rendelkezés célja, hogy a kötelező szociális biztonsági rendszerek által fedezett kockázatok - pl.: betegség, anyaság, rokkantság, halál, munkanélküliség stb. - valamint a szociális biztonsági rendszereket kiegészítő

szociális segélyezés keretében nyújtott ellátások igénylése és folyósítása során érvényre jusson az egyenlő bánásmód elve.

Szociális és gyermekjóléti ellátás

Az Möt. 13. § (1) bekezdés 8. pontjában az önkormányzatok számára ellátandó feladatok körében írja elő különösen a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítását.

Ózd Város Önkormányzata a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokat

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben,
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (továbbiakban: Szt.) és
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban: Gyvt.) és végrehajtási rendeleteikben foglaltak alapján biztosítja.

Az Szt. és a Gyvt. értelmében a lakosság szociális és gyermekjóléti ellátásának biztosítása az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata. A lakosság szociális és gyermekjóléti ellátásának garanciáit a vonatkozó törvényekben foglaltak adják, amelyek megtalálhatók az általános eljárási rendelkezésekben, a szolgáltatások tartalmának meghatározásában, a nevesített és felsorolt szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokban, valamint a személyes gondoskodás megszervezésére köteles szervezetek, a fenntartók feladat- és jogkörének meghatározásában. A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatások tartalmazzák az egyes szociális és gyermekjóléti szolgáltatások működtetési költségeihez történő állami hozzájárulást. Ezen túl az önkormányzatok kötött felhasználású állami támogatásként

- címzett és céltámogatást a külön törvényben foglaltak szerint,
- központosított előirányzatot,
- szociális szakmai programokhoz nyújtott támogatást kaphatnak.

Az Önkormányzat kiemelt területként kezelte a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátás területét.

Az Önkormányzat a szociális és gyermekjóléti közfeladatait a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 91. § (1) bekezdés b) pontja és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94/A. §-a alapján a társulási forma előnyeinek kihasználásával látja el. Ennek keretében Ózd város lakossága részére a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatásokat és szakellátásokat Ózd Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: Társulás) által fenntartott Kézenfogva Szociális Szolgáltató Központ és a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény, a gazdasági tevékenységüket a Kistérségi Közszolgáltató Gazdasági Iroda (a továbbiakban: Jogelőd Intézmények) biztosította 2013. július 1. napjáig. A szociális és gyermekjóléti intézményi egységek a Társulás szétválásáig jellemzően 29, ezt követően Ózd és 16 település lakossága számára biztosították a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat.

Az egészségügyi alapellátás működtetési feladatait ugyancsak 2013. július 1. napjáig a Polgármesteri Hivatal Szociális és Egészségügyi Osztálya látta el, ezt követően ezt a feladatot is a Társulás látja el, biztosítva az Önkormányzat támogatásával Ózd város lakossága számára a magas színvonalú egészségügyi alapellátást.

A racionális, célszerű működtetés érdekében, az Önkormányzat kezdeményezésére és támogatásával a Társulás 2013. július 2. napjával általános jogutódlással létrehozta az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézményt (a továbbiakban: Integrált Intézmény). Ezzel a döntéssel - a Társuláson keresztül - az Önkormányzat a szociális helyzete, egészségi állapota, kora alapján a város rászoruló lakossága számára (is) nyújtott szolgáltatások vonatkozásában az alábbiak érvényesülését biztosította:

- megvalósul a személyes gondoskodást nyújtó ellátási formák átfogó szervezeti integrációja;
- a szakmai alapelveknek megfelelő módon van megszervezve az egymásra épülő, átjárható, komplex szolgáltatások rendszere;

- a társulási forma megtartásával az Integrált Intézmény a működéséhez továbbra is jogosult kiegészítő normatív támogatásra, amely az Önkormányzat számára éves szinten 54 M Ft megtakarítást eredményez a szolgáltatások biztosítása területén;
- az intézményi egységek – szakfeladatok – közötti forrásátcsoportosítások lehetőségének kihasználásával biztosítani lehet - szigorúan takarékos, racionális működtetés mellett - a központi és önkormányzati források célszerű felhasználását: 2013. évben az Integrált Intézmény 67 M Ft-ot nem hívott le, nem használt föl a működtetéséhez jóváhagyott önkormányzati támogatásból.

A Jogerőd Intézmények és az Integrált Intézmény az elmúlt négy évben is magas színvonalú ellátást nyújtott a szociális, illetve egészségi állapota miatt rászorult idős, fogyatékos, szenvedélybeteg és hajléktalan személyek, családok számára. A személyes gondoskodás keretében az elmúlt négy évben évente több mint 3900 rászoruló személy kapott ellátást.

Szociális ellátás

Ózd város lakossága számára az elmúlt években folyamatosan biztosítva voltak a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátási formák.

Az Szt. 57. §-a szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szolgáltatások és ellátási formák rendszerét az alábbiak alkotják:

Szociális alapszolgáltatások:

- Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítés
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Közösségi ellátások
- Támogató szolgáltatás
- Utcai szociális munka
- Nappali ellátás.

Szakosított ellátási formák:

- Ápolást, gondozást nyújtó intézmény
- Rehabilitációs intézmény
- Lakóotthon
- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény
- Támogatott lakhatás
- Egyéb speciális szociális intézmény.

Természetesen az esélyegyenlőségnek, mint alkotmányos jognak az érvényesülése és a személyre szabott ellátás biztosítása érdekében a felsorolt szolgáltatásokat és ellátásokat valamennyi speciális ellátást igénylő ellátotti kör részére biztosítani kell, figyelemmel az időskorúakra, a pszichiátriai betegekre, a szenvedélybetegekre, a fogyatékkal élőkre és a hajléktalan személyekre.

A Szt. 86. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat köteles biztosítani

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást,
- állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

A fenti § (2) bekezdése szerint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
- háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem

említett nappali ellátást,

- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat, időskorúak gondozóházát, éjjeli menedékhelyet, hajléktalan személyek átmeneti szállását köteles biztosítani.

Miután Ózd város közigazgatási területén – a népességi nyilvántartás szerint – folyamatosan több, mint harmincezer lakos él, Ózd Város Önkormányzatának ellátási kötelezettsége van a felsorolt valamennyi szociális ellátási forma vonatkozásában. Jelenleg a négy típusú – időskorú, fogyatékkal élő, pszichiátriai, szenvedélybeteg – ellátotti kör átmeneti elhelyezést nyújtó bentlakásos intézménye [gondozóház], valamint a fogyatékosok, és a pszichiátriai betegek nappali ellátását nyújtó intézmények nincsenek megszervezve. Ebből adódóan jelenleg ezen ellátások iránti szükséglettel rendelkező lakosok jogai sérülnek, ezért cél, hogy az Önkormányzat mielőbb tegyen eleget a törvényekben előírt ellátási kötelezettségének a felsorolt ellátások biztosításával.

Az Önkormányzat az általa megszervezett személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat, ellátásokat – az Szt. 90. § (4) bekezdése alapján – társulási formában biztosítja. A Társulás az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egységeinek működtetésén, szakmai munkáján keresztül nyújtja a szolgáltatásokat - egyebek mellett - Ózd város lakossága számára.

Gyermekjóléti alapellátás

A Gyvt. 94. §-ában foglaltak szerint a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A települési önkormányzat a Gyvt.-ben foglaltak szerint biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében

- a gyermekjóléti szolgáltatást,
- a gyermekek napközbeni ellátását,
- a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és
- közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

A települési önkormányzat a lakosságámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.

Az a települési önkormányzat, amelynek területén

- a) tízezernél több állandó lakos él, bölcsődét,
- b) húszezernél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,
- c) harmincezernél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát,
- d) negyvenezernél több állandó lakos él, az a)-c) pontokban meghatározottak mellett gyermekjóléti központot köteles működtetni.

A gyermekjóléti alapellátás keretében az alábbi ellátási formák voltak biztosítva, amelyek Ózd város és 29/16 település lakosságát látták el.:

- gyermekek napközbeni ellátása: Katona József úti Bölcsőde, Újváros téri Bölcsőde
- gyermekjóléti szolgáltatás és speciális szolgáltatások: Gyermekjóléti Központ
- gyermekek átmeneti gondozása: Gyermekek Átmeneti Otthona
- családok átmeneti gondozása: Családok Átmeneti Otthona

A Társulás 2013. július 1. napjával megszüntette a Gyermekek Átmeneti Otthona és a Családok Átmeneti Otthona működtetését, tekintettel arra, hogy az Önkormányzat nem tudta a továbbiakban vállalni, hogy – a központi támogatáson túl – egyedül finanszírozza a két intézmény működtetéséhez és felújításához szükséges forrásokat. Az intézményi egységek bezárása során ellátotti érdek nem sérült a szakemberek valamennyi igénybe vevő további ellátásáról gondoskodtak.

Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgáltatás mindenekelőtt a gyermekek jogainak érvényesülését, védelmét tartotta szem előtt. Szolgáltatásai hozzájárultak a gondozott gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez. A Gyermekjóléti Központ működtette a veszélyeztetettséget észlelő-, és jelzőrendszert 2011-2014. évben is.

A szakmai jogszabályoknak megfelelően – többletforrás igénye nélkül – 2013. december 31-ig nyolc családgondozói álláshely került kialakításra a Gyermekjóléti Központban. Az álláshelyek betöltése szakképzett szakemberekkel folyamatban van, amely a tartós szakember hiány miatt nagy nehézséget okoz.

A gyermekjóléti szolgáltatások legfontosabb feladatai voltak:

- a gyerek veszélyeztetettsége megszüntetésének elősegítése;
- a gyerek családban történő nevelésének elősegítése;
- javaslatétel gyermekvédelmi gondoskodás alkalmazására;
- a védelembevételhez kapcsolódó feladatok ellátása;
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, utógondozása;
- örökbefogadással kapcsolatos feladatok;
- tankötelezettséggel összefüggő feladatok;
- prevenciós tevékenységek.

Az Önkormányzat támogatásával 2014. első negyedévében a Gyermekjóléti Központ számára új telephely (Ózd, Lehel vezér út 1.) került kialakításra közfoglalkoztatás keretében a VSI kivitelezésében és szigorúan takarékos beszerzésekkel. Ennek indoka egyrészt az álláshelyek számának bővülése volt, másrészt a működést engedélyező szerv évek óta kifogásolta az intézményi egység tárgyi feltételeinek elégtelen voltát az Ózd, Petőfi út 12. szám alatti telephelyen. Az új telephely korszerű, a szakmai jogszabályokban foglaltaknak megfelel.

Bölcsődei ellátás

Az elmúlt négy évben megszűnt a bölcsődei ellátás iránti túljelentkezést és hosszú várakozási időt eredményező igény. A Katona József Úti és az Újváros téri Bölcsődébe (a továbbiakban: Bölcsődék) felvételt nyert minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói, valamilyen ok miatt nem tudták biztosítani a gyermek napközbeni ellátását. A bölcsődei nevelés-gondozás a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálta a gyermek fejlődését. A Bölcsődék a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vettek részt a gyermekek gondozásában, nevelésében.

A bölcsődékben stabil szakember gárda biztosítja a szolgáltatást azzal, hogy ezen a területen a fiatal pályakezdőkből van túljelentkezés. Őket közfoglalkoztatásba történő bevonásukkal igyekszik az Integrált Intézmény megtartani a későbbi foglalkoztatás érdekében.

A források szervezeten belüli átcsoportosításával, alacsony költségfordítással, saját kivitelezésben melegítő konyha és adminisztrációs helyiség lett kialakítva az Újváros téri Bölcsődében az önálló működési engedély megszerzése és a gyermekek életkorának megfelelő étkeztetés biztosítása érdekében.

Az Önkormányzat az általa megszervezett személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatásokat, ellátásokat – az Gyvt. 94/A. §-a alapján – társulási formában biztosítja. A Társulás az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egységeinek működtetésén, szakmai munkáján keresztül nyújtja a szolgáltatásokat – egyebek mellett – Ózd város lakossága számára.

A Szociális és Gyermekvédelmi törvényben foglaltak szerint az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a szociális és gyermekvédelmi pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokra irányuló eljárás során is.

Közétkeztetés

a) Szociális étkeztetés:

Az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény Étkeztetés intézményi egysége szociális alapszolgáltatást nyújt, amelyet Ózd Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: társulás) működtet. Munkáját a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított 1993. évi III. törvény és annak végrehajtási rendeletei alapján végzi.

Az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény intézményi egysége a **társult települések** közigazgatási területén azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Az intézmény székhelye: 3600 Ózd, Október 23. tér 1.

Az intézmény telephelye: 3600 Ózd, Bolyky Tamás út 15.

Az étkeztetés célja:

Az ellátottak részére biztosítani:

- koruknak, egészségi állapotuknak megfelelő minőségű és mennyiségű ételféleségeket,
- az ételmeztetés higiénia előírásainak betartását,
- az étel elfogyasztásához a kulturált környezet megteremtését.

A táplálkozás élettani hatása jelentős, hiszen a kornak, egészségi állapotnak, fizikai aktivitásnak megfelelően megtervezett, összeállított, jóízűen elfogyasztott étel javítja az ellátott fizikális állapotát, megakadályozza egyes betegségek kialakulását, betegség esetén segíti a felépülést.

Az étkeztetés a lakosság szükségleteinek megfelelően az alábbi formákban biztosított:

- az étel kiszolgálásával egyidejű helyben fogyasztásával,
- elvitelének lehetővé tételével,
- lakásra szállításával

Az étel házhoz szállítását az Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény 3 db gépjárművel, továbbá szolgáltatási szerződés útján oldja meg.

Az étkeztetés biztosítása munkanapokon történik: hétfőtől – péntekig 11.00 – 13.00 közti időpontban.

Az étel biztosítása szolgáltatási szerződés alapján történik:

- Az Ózdi Köznevelési és Művelődési Intézmények Gondnoksága (3600 Ózd, Október 23. tér 1.),
 - Újváros Téri Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Újváros tér 1.),
 - Árpád Vezér Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Árpád vezér út 13.),
- II. János Pál Katolikus Általános Iskola főzőkonyhája (3600 Ózd, Bem út 8.),
- ÓZDINVEST KFT. főzőkonyhája (3600 Ózd, Október 23. tér 1.).

A Ózdi Köznevelési és Művelődési Intézmények Gondnoksága az Újváros Téri Általános Iskola főzőkonyháján és az Árpád Vezér Általános Iskola főzőkonyháján keresztül 2013. évben 64.782 adag, 2014. évben 65.165 adag ebédet biztosított.

A II. János Pál Katolikus Általános Iskola főzőkonyhája 2013. évben 28.857 adag, 2014. évben 27.460 adag ebédet biztosított.

Az Ózdiinvest Kft. főzőkonyhája 2013. évben 20.171 adag, 2014. évben 17.952 adag ebédet biztosított.

2013. évben 113.810 adag, 2014. évben 110.577 adag ebédet biztosítottunk a szociálisan rászorult személyeknek.

Az ellátottak életkor szerinti beosztása:

Ózd és Térsége Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Integrált Intézmény – Étkeztetés 2013-2014. év

Ellátottak éves átlaga lakásra szállítással: 205 fő

Ellátottak éves átlaga elvitellel: 248 fő

2013. december 31-én ellátottak kor szerinti megoszlása:

Kor	Elvitellel	Lakásra szállítással
18 – 39 év	3 fő	-
40 – 59 év	67 fő	6 fő
60 – 64 év	115 fő	26 fő
65 – 69 év	80 fő	77 fő
70 – 74 év	48 fő	76 fő
75 – 79 év	19 fő	76 fő
80 – 89 év	2 fő	3 fő

Ellátottak éves átlaga lakásra szállítással: 197 fő

Ellátottak éves átlaga elvitellel: 243 fő

2014. december 31-én ellátottak kor szerinti megoszlása:

Kor	Elvitellel	Lakásra szállítással
18 – 39 év	3 fő	1 fő
40 – 59 év	43 fő	15 fő
60 – 64 év	107 fő	36 fő
65 – 69 év	101 fő	28 fő
70 – 74 év	42 fő	68 fő
75 – 79 év	22 fő	65 fő
80 – 89 év	6 fő	5 fő

Az étkeztetés iránti igény - az előző évekhez viszonyítva - folyamatosan csökken. Azon ellátottak közül, akik igénybe veszik már a szociális étkeztetést, egyre több azok száma, akik a térítési díjat nehezen tudják egy összegben megfizetni,- élethelyzetük negatív irányba történt változása miatt - több részletben, csak napokra előre fizetik be térítési díjukat.

b) Gyermekétkeztetés

2014-ben Ózd Város Önkormányzata látta el a közigazgatási területén lévő valamennyi – önkormányzati vagy állami fenntartású – köznevelési intézményben a gyermek, tanuló étkeztetési feladatokat. Ezen feladatok ellátására 4 iskolai főzőkonyha, 6 iskolai melegítőkonyha, 6 óvodai főzőkonyha, 7 óvodai melegítőkonyha és 1 KOK-os (központi óvodai konyha) konyha állt rendelkezésre a feladat ellátására.

Intézménytípus	Kedvezmény	2014. évi összes adagszám*	Napi átlagos adagszám**
Óvoda	RGYVK-ban részesülő	128235	582
	3 vagy több gyermekes	9248	42
	Tartósan beteg, fogyatékos	1726	8
Általános iskola	RGYVK-ban részesülő	314708	1701
	3 vagy több gyermekes	23464	127
	Tartósan beteg, fogyatékos	4867	26

Szakközépiskola	RGYVK-ban részesülő	0	0
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Szakiskola	RGYVK-ban részesülő	218	1
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	0	0
Gimnázium	RGYVK-ban részesülő	1162	6
	3 vagy több gyermekes	256	1
	Tartósan beteg, fogyatékos	198	1
Kollégium	RGYVK-ban részesülő	11350	57
	3 vagy több gyermekes	0	0
	Tartósan beteg, fogyatékos	394	2

* Az élelmezési nyilvántartás alapján naponta összesített éves létszám 2014.01.01. és 2014.12.31. között.

** Óvoda esetében 220 nappal, iskola esetében 185 nappal, kollégium esetén 200 nappal számolva.

c) Szociális nyári gyereketkeztetés

Ózd Város Önkormányzata 2014 nyarán 44 napon keresztül, átlagosan napi 494 rászoruló ózdi, gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, általános- és középiskolás korú diáknak valósított meg szociális nyári gyereketkeztetést hátrányos helyzetű önkormányzatoknak szóló pályázati forrásból.

Egészségügy

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között az egészségügyi ellátást. Kiemelten foglalkozik az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell többek között a betegségmegelőző programokban, a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás stb. során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

Helyzetelemzés

Az Möt. 13. § (1) bekezdés 4. pontjában az önkormányzatok számára ellátandó feladatként írja elő különösen az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatásokról való gondoskodást. Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Az egészségügyi törvény 152. § (2) bekezdése alapján Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit. Egyúttal biztosítja a járóbeteg-szakellátás, illetőleg fekvőbeteg-szakellátás egészségügyi szolgáltatásaihoz történő hozzáférést.

Ózd Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátást a vonatkozó hatályos jogszabályok alapján, és az azokban foglaltaknak megfelelően biztosítja.

A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogászati alapellátást teljes körűen Ózd Város Önkormányzatával kötött

feladat-ellátási szerződés alapján - területi ellátási kötelezettség vállalása mellett - vállalkozó orvosok biztosítják. Jelenleg valamennyi háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogászati körzet betöltött. Az ágazati jogszabályban előírt tárgyi minimumfeltételeket minden praxisban teljesítik a vállalkozó orvosok. A tulajdonosi feladatoknak az Önkormányzat valamennyi rendelő tekintetében eleget tesz, és biztosítja a megfelelő működési feltételeket, továbbá folyamatosan pályázik a rendelők korszerűsítésére és fejlesztésére.

Az egészségügyi alapellátást az alábbi telephelyeken biztosítja az Önkormányzat:

Felnőtt háziorvosi rendelők:

- Puskás Tivadar út 2.
- Damjanich út 14.
- Rozsnyói út 17.
- Mekcsey István út 199.
- Alkotmány út 3. (2 orvosi rendelő)
- Nemzetőr út 19-21. (2 orvosi rendelő)
- Lehel vezér út 6. (2 orvosi rendelő)
- Újváros tér 6. (2 orvosi rendelő)
- Csépányi út 129.

Gyermek háziorvosi rendelők:

- Mekcsey út 199.
- Alkotmány út 3. (2 orvosi rendelő)
- Nemzetőr út 19-21.
- Nemzetőr út 1.
- Lehel vezér út 6.
- Újváros tér 6. (2 orvosi rendelő)
- Csépányi út 129.

Fogászati alapellátás: Október 23. tér 1.

Központi ügyelet és Diszpécsterszolgálat: Október 23. tér 1.

Nincsenek privatizált orvosi rendelők a városban.

A következő rendelők akadálymentesítettek:

- Damjanich út 14.
- Október 23. tér 1.
- Lehel vezér út 6.
- Újváros tér 6.
- Alkotmány út 3.
- Csépányi út 129.
- Mekcsey István út 199.
- Rozsnyói út 17.

A városban az összes önkormányzat működtetésében álló egészségügyi intézmény akadálymentesítése megtörtént.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

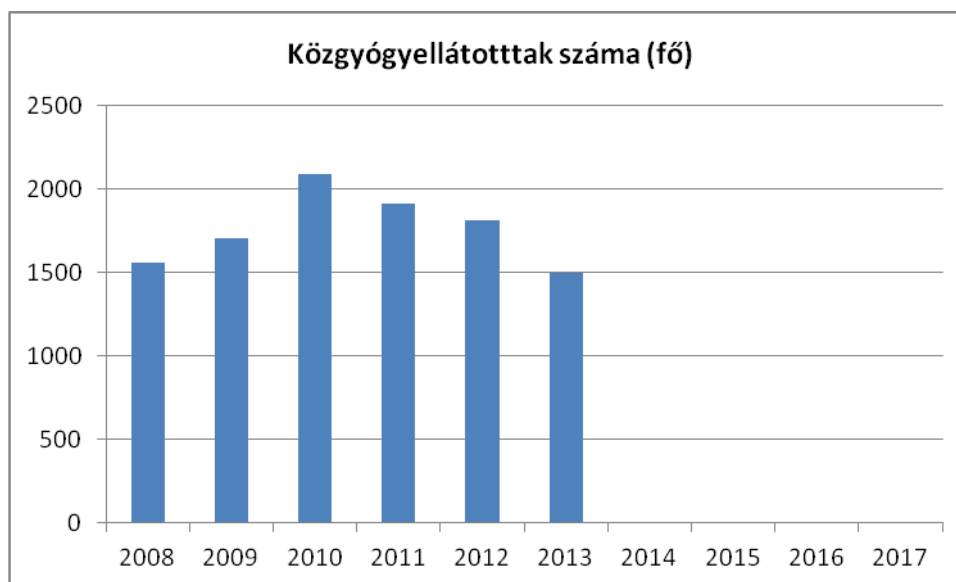
év	Felnőttek és gyermekek részére tervezett háziorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma	házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma
2008	0	13	9
2009	0	13	9
2010	0	13	9
2011	0	13	9
2012	0	13	9
2013	0	13	9
2014	0	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

év	közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2008	1557
2009	1704
2010	2086
2011	1908
2012	1808
2013	1493
2014	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

év	ápolási díjban részesítettek száma
2008	296
2009	294
2010	269
2011	308
2012	335
2013	323
2014	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti adatokból látszik, hogy a háziorvosi szolgálat száma az elmúlt 5 évben nem változott, a helyek betöltöttek. A közgyógyellátás területén némiképpen nőtt az igazolvánnyal rendelkezők száma, míg az ápolási díjban részesítettek száma lényegében nem változott.

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 1-től kikerültek a szociális törvényből, ettől az időponttól kezdődően biztosítása nem kötelező.

Méltányossági közgyógyellátás iránti kérelmet utoljára 2015. február 28-án lehetett benyújtani.

A kérelem elbírálásakor a korábban hatályos szabályokat kellett alkalmazni, tehát az ellátásra való jogosultság egy éves időtartamban áll fenn az alábbi esetekben:

- ha az ellátásra való jogosultságot 2015. március 1-jét megelőzően megállapították, vagy
- ha az ellátásra való jogosultság megállapítása iránti eljárás 2015. február 28-án folyamatban van.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Mivel a 2015. március 01. napjától hatályba lévő változás következtében az új rendszer bevezetésével 2015. február 28. napjával megszűnt a méltányossági közgyógyellátás. E helyett az orvos által igazolt havi rendszeresen szedett gyógyszerek költségéhez gyógyszer-támogatás került bevezetésre, azon személyek részére, akik alanyi és normatív jogcímen nem rendelkeznek közgyógyellátási igazolvánnyal. Azon személyek részére, akik korábban méltányossági közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkeztek, csekély összeg áll majd rendelkezésre a gyógyszer kiváltásához. Bekerülhetnek azonban a támogatási rendszerbe olyan személyek, akik rendszeres gyógyszeres kezelésre szorulnak, de méltányossági közgyógyellátásra nem voltak jogosultak a korábban hatályos helyi rendeletben meghatározott 5700,-Ft havi gyógyszerköltség miatt.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

Ózd Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a város és vonzáskörzetében működő társadalmi (civil) szervezetekre és egyházakra. Az elmúlt évekhez hasonlóan 2014-ben saját költségvetésében 9 millió Ft összeget különített el, mely összeg pályázattal formában a civil társadalom megerősödését, fejlődését, a szervezetek társadalmi szerepvállalását hivatott elősegíteni (civil szervezetek 5 millió Ft, egyházak 4 millió Ft). Célja továbbá az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszony és munkamegosztás előmozdítása az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében.

Az ózdi civil társadalom egy része jogi személyiséggel rendelkező egyesületi, alapítványi formában, míg kisebbik hányada társadalmi szerveződés (klub, kör, szakkör) formában – esetleg valamely nagyobb intézményhez kötötten (pl. Ózdi Művelődési Intézmények) működik.

Minden évben (így 2014-ben is) közel 70 szervezet nyújt be pályázatot és valósít meg valamilyen

programot, rendezvényt, illetve használja fel a támogatást saját működéséhez. A szervezetek között megtalálhatók érdekvédelmi, ifjúsági, nyugdíjas, kulturális, területi, hobbi és egyéb csoportok is, akik rendszeres résztvevői a városi kulturális rendezvényeknek, sportprogramoknak, szabadidős tevékenységekkel bekapcsolódnak az iskolai, óvodai életbe stb.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Ózd városában roma és német nemzetiségi önkormányzat működik. Ózd Város Önkormányzata és az Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat közötti együttműködést, partnerségi kapcsolatot a Képviselő-testület 215/2014. (XII.19.) határozata, az Ózdi Német Nemzetiségi Önkormányzat együttműködését, partnerségi kapcsolatát a Képviselő-testület 128/2015 (V.28) határozata hagyta jóvá.

Az együttműködés kiterjed a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok együttes ellátására is.

A partnerség fontos eleme az esélyegyenlőség biztosítása a mélyszegénységben élők és a roma nemzetiségű ózdi családok számára.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzíti.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Roma lakosság nagy száma	Szegregáció mérséklése
Alacsony iskolázottság	Felnőttképzések megszervezése, felzárkóztató programok
Munkahelyek hiánya	Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás bővítése
Alacsony foglalkoztatottság	Képzések, átképzések szervezése, támogatások
Ellátatlan lakosság nagy száma,	Szociális támogatások bővítése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés javítása
A roma kultúra eltér a többségi kultúrától	Közös kulturális programok szervezése, cigány kulturális központ létrehozása
Rossz lakhatási körülmények	Szociális bérlakások igénybevételi lehetőségeinek bővítése
Átlagon aluli egészségi állapot	Prevenció, szűrővizsgálatok kiterjesztése
Eladósodottság	Munkalehetőségek, közfoglalkoztatás bővítése, uzsorakamat visszaszorítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2015. évben is fennállnak, aktuálisak.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Fogalmak, definíciók

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelemben vétele a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelemben vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelemben veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállásának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)

2013. szeptember 01. napjától hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az előző bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a gyámhatóság a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a természetbeni támogatásnak, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára. (Gyvt. 19. §)

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

- a gyermek tartására köteles, és
- nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 19. § (1) (1a) bekezdése)

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Gyermekétkeztetés esetén

a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

aa) bölcsődés,

ab) óvodás,

ac) 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő,

ad) fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett, aa)-ac) alpont szerinti életkorú

gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át,

b) az a) pont alá nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

c) három- vagy többgyermekes családnál gyermekenként az intézményi térítési díj 50%-át,

d) az ad) alpont alá nem tartozó, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át,

kedvezményként kell biztosítani [az a)-e) pont a továbbiakban együtt: normatív kedvezmény].

A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe.

Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanulószerveződése alapján már jogosult.

A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő - nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben nevelkedő - ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermek után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény. (Gyvt. 151. § (5))

Óvodáztatási támogatás: Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapításának célja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábbi életkorban történő rendszeres óvodába járásának elősegítése.

A települési önkormányzat jegyzője az óvodáztatási támogatásra való jogosultságát - kérelmére - annak a szülőnek vagy családbafogadó gyámnak állapítja meg, akinek gyermeke

a) tekintetében a halmozottan hátrányos helyzet fennállását a jegyző megállapította, és

b) legkésőbb annak az óvodai nevelési évnek a kezdetéig, amelyben az ötödik életévét betölti, megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt és a kérelem benyújtását megelőző időszakban legalább két hónapon keresztül a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint rendszeresen jár óvodába. (Gyvt. 20/C. §(1))

Óvodáztatási támogatás megállapítása iránti új kérelem 2015. június 4-ét követően nem nyújtható be. A települési önkormányzat jegyzője a 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével megszünteti. (Gyvt. 172. § (1), (3))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedéjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái

- a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- b) a családi napközi,
- c) a családi gyermekfelügyelet,
- d) a házi gyermekfelügyelet,
- e) az alternatív napközbeni ellátás.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.

Gyermekekétkeztetés: Ha a szülő (törv. képviselő) eltérően nem rendelkezik, Ózd Város Önkormányzata az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkeztést és két további étkeztést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). A szociális nyári étkeztetés tekintetében a gyermekétkeztetést biztosító települési önkormányzat nyújthat be pályázatot - előzetesen felmért igények alapján - napi egyszeri meleg étkeztetésre, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek után. (20/2014. (III.20.) EMMI rend. alapján)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher:

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR):

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

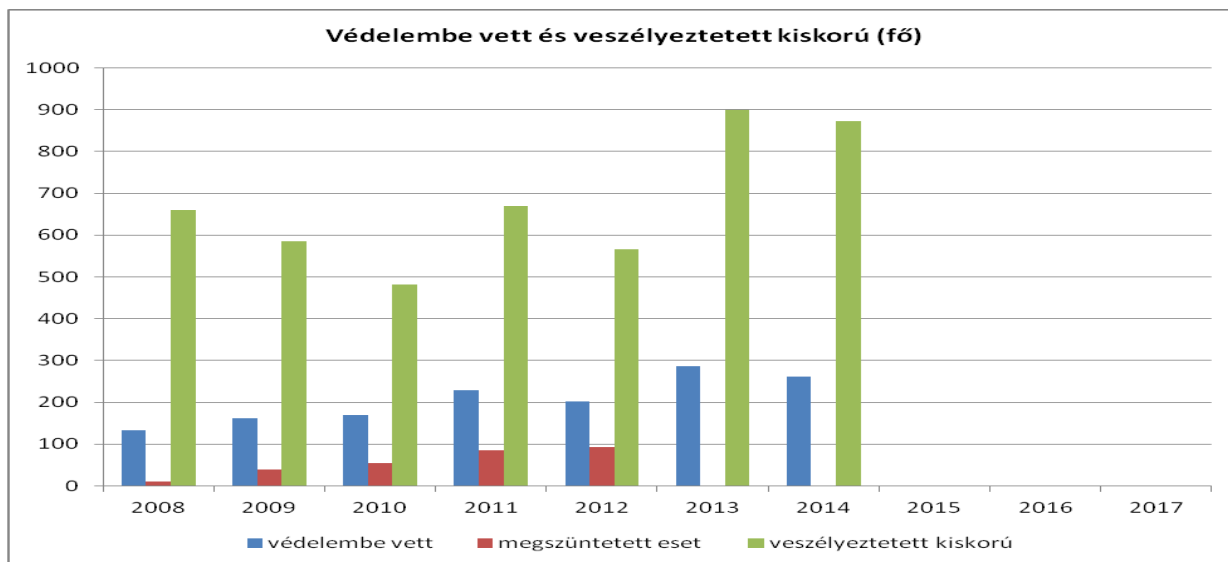
a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztetett és a védelembe vett kiskorúak számát az Ózdi Járási Hivatal Gyámhivatala tartja nyilván. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatakorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizenegyedik életévét be nem töltött gyermeket, valamint a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatakorút. A veszélyeztetett gyermek definíciója alatt olyan - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapotot ért a rendelet, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

	Védelembe vett 18 év alattiak száma	Megszüntetett esetek száma a 18 év alatti védelembe vettek közül	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma
2008	134	11	659
2009	161	39	586
2010	169	54	482
2011	229	86	670
2012	202	92	566
2013	286	na	900
2014	261	na	873

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkorm. adatok

Az elmúlt évek viszonylatában a védelembe vett 18 év alattiak száma folyamatos emelkedést mutat. A törvénymódosítás következtében az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzások esetében a 16. életévnél idősebbeket – javaslat nélkül – védelembe kell venni.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt a család egy főre eső jövedelme arányában állapítják meg.

A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (28.500 Ft) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a feltételeknek (nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult);

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön (az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, mely 570.000 Ft) vagy együtt számítva (az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszörösét, mely 1.995.000 Ft) meghatározott értéket.

Ezen, a Nkntv. 2013. szeptember 1-éig hatályos rendelkezése szerint, hátrányos helyzetűnek minősülő gyermekekre vonatkozó adatszolgáltatást viszonylag megbízhatónak - míg ugyanezen körbe tartozó, de legfeljebb nyolc általános iskolai végzettségű szülőkkel rendelkező gyermekek számát (halmozottan hátrányos helyzetűek) pontatlannak - találták az erre irányuló felmérések. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak egy része ugyanakkor nem jelenik meg az októberi statisztikához kötődő adatszolgáltatásban abban az esetben, ha erre az időre esik a jogosultságuk megállapítása. Fontos, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülők legtöbbször nem a megemelkedett jövedelem miatt esnek el a jogosultságtól, hanem azért, mert az alapvető papírjaik is elvesznek, hiányoznak, vagy egy válási szakaszban – vagy egyéb más okból – nem, vagy nehezen tudnak jövedelemigazolást szerezni házastársuktól, illetve az elmaradt gyermektartás ellenére nem indítanak hatósági eljárást, ami pedig lehetővé tenné a jövedelem igazolását. Mindezen okok éppen a legszegényebb, legrászorulóbb családokat érintik. A helyzetelemzés során a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak pontos regisztrációjáról alkotott helyzetkép igen fontos a különböző támogatások hozzáféréseinek vizsgálata miatt

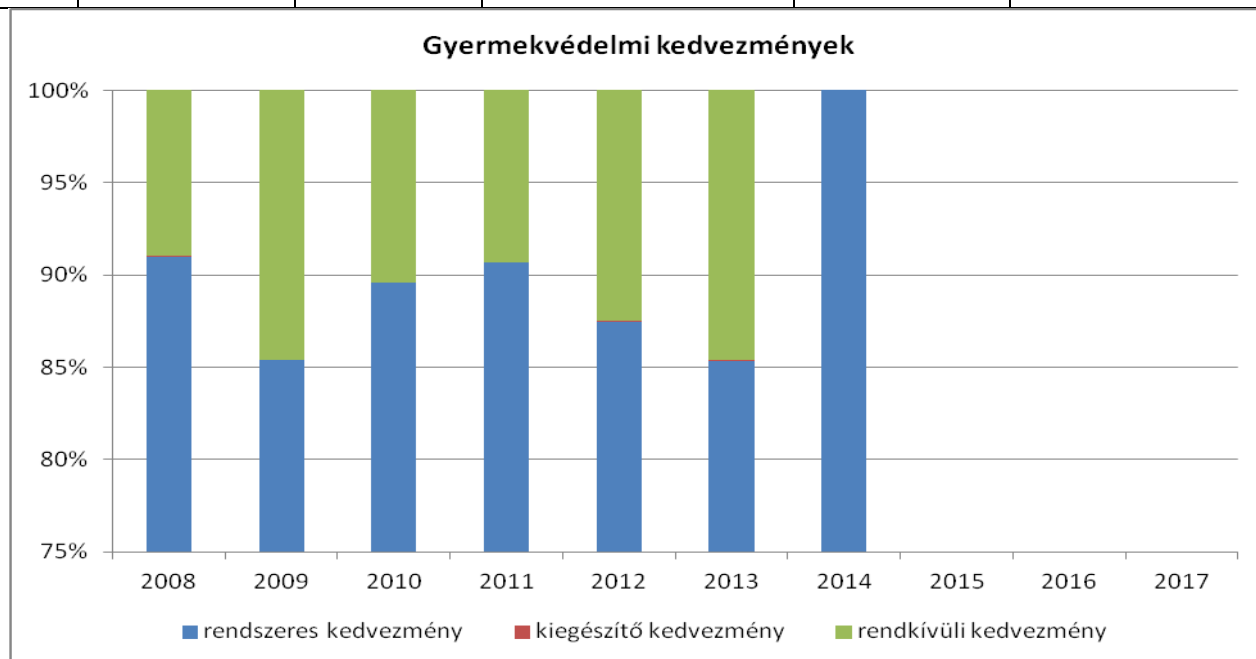
és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen alapuló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása miatt is.

2013. szeptember 01. napjától miután a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményrel egyidejűleg ugyanazon időtartamra kerül megállapításra a nyilvántartási rendszerünkben naprakész adat szolgáltatatható. Az iskolai végzettségre vonatkozó adatok figyelembe vételénél – miután az a szülő(k) önkéntes nyilatkozata(i) alapján történik – továbbra sem ellenőrizhető annak valódisága.

A HEP során a cél, hogy az intézményi és önkormányzati adatszolgáltatás és adatnyilvántartás működő kontrollja és kidolgozott protokollja biztosítva legyen.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

	rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma
2008	4896	6	1	0	483
2009	5400	15	1	0	922
2010	5684	19	1	0	662
2011	5662	219	1	0	582
2012	5049	197	1	0	722
2013	4595	185	1	0	787
2014	4442	165	0	0	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (rgyvk) célja a szociális alapon rászoruló kiskorúak, vagy közoktatási intézményben tanuló nagykorúak anyagi támogatása. Ennek formája: a) gyermekétkeztetés normatív kedvezmény b) természetbeni támogatás Erzsébet-utalvány formájában c) külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmény.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának fokozatos, lassú emelkedése a családok egy része elszegényedésének kiszélesedésére utal. Jellemző ezen családok körében, hogy az átlagos gyermeklétszám egyre magasabb, és többségében városi szegregált területeken laknak. A köznyelvben az rgyvk fogalma sokszor összekapcsolódik a roma családokkal, de a kimutatásokból kitűnik, hogy a szociális rászorultság a nem roma családok egyre nagyobb számára is jellemző és leginkább a foglalkoztatás hiányára vezethető vissza. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása és az

ehhez kötődő anyagi jellegű támogatási formák közötti kapcsolat miatt a nyilvántartás meglehetősen pontos, a legtöbb esetben a rászoruló családok igénylik az rgyvk megállapítását. A szociális és iskolai ágazatok visszajelzései alapján viszont jellemző hiba, hogy a kedvezmény lejárta után és az új megállapítása között (főleg a nyári időszakban és tanév elején) 1-2 hónap is kimaradhat, általában a szülő késedelmes intézkedése miatt, így veszélybe kerülhet a nyári étkeztetés, valamint más iskolai pályázati forma is.

c) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A támogatások mindegyikét hivatalos iratokkal kell igényelni, igazolni. A mélyszegénységben élő személyek, családok gyakran megfelelő papírok, jövedelemigazolás vagy egyéb okok miatt nem jutnak hozzá szolgáltatásokhoz.

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma, aránya

év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2008	571	na	na	na	na	1052
2009	594	na	na	na	na	1129
2010	607	1985	166	3342	na	1095
2011	595	1967	170	2919	252	1887
2012	653	1725	167	2855	317	1889
2013	667	1813	214	na	281	458
2014	583	1701	163	na	220	493

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett, intézményekben történő közétkeztetés, amihez hozzájárul az elmúlt években sikeresen futó iskola-alma és iskolatej ellátási program.

2013-tól, a köznevelési, közoktatási intézményszerkezeti átalakításokat követően valamennyi intézményben az önkormányzat látja el az étkeztetést.

Az elmúlt években egyre nagyobb számban foglalkozik a város - pályázati forrásból - a szociális nyári étkeztetéssel (Az észak-magyarországi régióban is egyedülálló mértékben), ami a városvezetés szociális érzékenységére utal. E programnak köszönhetően általános és középiskolás korú rászoruló gyermekek juthatnak ingyenesen napi egyszeri meleg ételhez.

Fontos megjegyezni, hogy az óvodavezetők jelzései alapján a nyári időszakban a legtöbb rászoruló család nem viszi az óvodába gyermekét, annak ellenére, hogy az óvodában az ingyenes étkezés is biztosítva van.

d) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról nincs tudomása az önkormányzatnak, rendszerében nem szerepel ilyen gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Óvodák

Ózd Város Önkormányzatának fenntartásában és működtetésében 5 összevont óvodai intézmény biztosítja az óvodáskorúak nevelését. Az 5 központi és 8 tagóvodában összesen 1285 férőhely biztosítja a feladatellátást. (2014. október 01.) A 13 óvodai intézmény közül szegregátum által 8 intézmény érintett. A 2015. szeptemberétől beinduló teljes körű óvodáztatás bevezetésével városi szinten nem, de 2 óvoda esetében férőhely problémák merülhetnek fel. A 2015-ös beiratkozás azt mutatja, hogy nincs szükség a Somsályi Tagóvoda esetében férőhelybővítésre, valamint a Bánszállási Tagóvodában gyermekszállításra, de

ez a probléma évről-évre visszatérően fennállhat.

Az óvodákban magas a hátrányos helyzetű gyermekek aránya, 50,7%. Az óvodák között vannak eltérések, melyek összefüggésben vannak a körzetbe tartozó szegregátumok számával, nagyságával mivel a szülők általában a legközelebbi intézménybe viszik gyermeküket. Nyolc intézményt vesznek igénybe legnagyobb számban a szegregált területeken élők, ezekben az intézményekben a HH és a HHH gyerekek aránya meghaladja az 50%-ot. (A Bánszállási Tagóvodába 100%-ban HH-s gyerekek járnak, illetve a Somsályi Tagóvodában is közel hasonló a helyzet, a gyerekek 97,1%-a HH-s) Ezekben az intézményekben kiemelt szerepet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyerekek nevelésére, felzárkóztatására. Kisebbségi nevelést 6 intézmény biztosít, a résztvevők száma 371 fő. (adatok – 2014.)

Általános iskolák

Ózd városban 1 egyházi fenntartású, 8 állami fenntartású általános iskola, 1 zenei tagiskola és egy összetett gyógypedagógiai intézmény működik.

A 9 általános iskola közül a Bolyky Tamás Általános Iskola, az Újváros téri Általános Iskola, illetve a Vasvár Úti Általános Iskola körzetéhez kisebb szegregátumok tartoznak, ezért ezekben az iskolákban kedvezőbb a helyzet. A szegregátumok iskoláskorú gyermekei 6 intézményben koncentrálódnak, amelynek oka elsősorban városszerkezeti tényezőkre vezethetőek vissza, az intézmények a lakókörnyezetükhöz való közelségének szerepe van az iskolaválasztásban. Ezekben az intézményekben a város halmozottan hátrányos helyzetű iskolásainak 84,5%-a jár. A legkedvezőtlenebb a helyzet a Sajóvárkonyi Általános Iskola esetében, itt a tanulók 89,5%-a HHH-s gyermek, ide jár városi szinten a HHH-s tanulók 23,2%-a. Sajátos nevelési igényű tanulók száma az általános iskolákban 75 fő, melynek 57,3% szintén az érintett 6 iskolába jár. Ezekben az intézményekben kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulók felzárkóztatására, mentorálásukra.

A 2013/14-es tanévtől az iskolai körzethatárok kialakítása a B-A-Z Megyei Kormányhivatal feladatkörébe tartozik, 2013 első felében a Kormányhivatal átrendezte a városi iskolai körzeteket, úgy, hogy a HHH tanulók körzeten belüli aránya kiegyenlítettebb legyen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

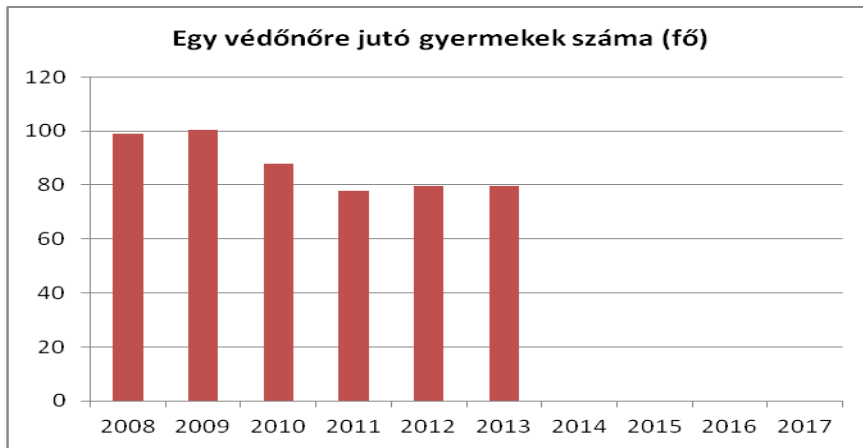
A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2008	20	99,06
2009	20	100,29
2010	19	87,78
2011	19	77,95
2012	19	79,78
2013	19	79,72
2014	19	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A fenti táblázat adatait szükséges összevetni a védőnők által ellátottak számával, arányával és a védőnői körzetben élő 0-3 év közötti gyerekek számával. Ebből látható a védőnői leterheltség, illetve, hogy valamennyi gyermek hozzájut-e a védőnői szolgáltatáshoz.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
2008	1	177640	69050	na
2009	1	196321	74094	na
2010	1	189869	69922	na
2011	0	187131	66652	na
2012	0	188839	68176	na
2013	0	184513	65106	na
2014	0	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A kisgyermekkorú nevelés helyzetének elemzése során problémákat okoz, ha nincs pontos helyi nyilvántartás az 5 éven aluli óvodáskorú gyermekekről, nem áll rendelkezésre az óvodák fizikai állapotának és költségvetési helyzetének részleteire kiterjedő egységes regiszter, nem lehet pontosan tudni az óvodáskorú gyermekek településközi ingázásának adatait. Ugyancsak nehezítik az ellátáshoz történő hozzáférés minőségének megítélését a már említett, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyilvántartásának hiányosságai. Fontos, hogy a szabályozásra is visszavezethetően nem megoldott a speciális fejlesztésre szoruló gyermekek óvodáskor előtti statisztikai adatainak gyűjtése, azonban törekedni kell arra, hogy ezen adatok helyben rendelkezésre álljanak.

A helyzetelemzés során a helyi ellátottság mértékét (súlyosan beteg, fogyatékos gyermekről lehet a lakóhelyén nem, csak ellátási illetékességi, területi adat lesz), azon belül különösen a sérülékeny csoportok, mint például az alacsony iskolai végzettségű munkanélküli szülők lehetőségeit kell megvizsgálni az elérhető hozzáférések biztosítása kapcsán. Ahogyan az fentebb szerepel, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek óvodáztatási támogatáshoz történő hozzáférése során éppen a legrászorultabb családok kerülhetnek hátrányba.

Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása az intézkedési tervben megjelölt feladat lehet.

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

év	bölcsődék száma	bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Működő összes bölcsődei férőhelyek száma
2008	1	96	na	80
2009	1	104	na	80
2010	1	106	na	80
2011	1	113	na	108
2012	1	108	na	108
2013	1	105	na	108
2014	1	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a bölcsődébe beíratott gyermekek száma jóval magasabb, mint a férőhelyek száma. A kihasználtság 130 % feletti, ami igen magas. A 2011-es férőhelybővítés sem oldotta meg tökéletesen a problémát, mert ez évtől is többen nyertek felvételt, mint a férőhelyek száma (104%). A bölcsődei felvételnél vizsgálni kell, hogy érvényesül-e az az alapelv, hogy előnyt kell élvezzen az a gyermek, akit egyedülálló (élettársal nem rendelkező hajadon, nőtlen, elvált vagy özvegy családi állapotú) szülője nevel; akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma a három főt meghaladja; aki családgondozásban részesül, és fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége; akinek szülője orvosilag igazolt betegsége miatt az ellátást biztosítani nem vagy csak részben tudja; akit – gyámhatósági határozat alapján – gyámként kirendelt időskorú (a rá vonatkozó nyugdíjkorhatárt elért) hozzátartozója nevel; akinek a szülője jövedelmi helyzete miatt (mert családjában az egy főre jutó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg) az ellátásáról nem vagy nehezen tud gondoskodni; akinek családjában az egy főre jutó jövedelem alacsony.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

	családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	családi napköziben a térítésmentes férőhelyek száma
2008	0	0
2009	7	0
2010	7	0
2011	10	0
2012	10	0
2013	14	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi adatgyűjtés

A fenti táblázat a Kíváncsi FánCSI Családi Napközi adatait tartalmazza, mely intézmény időközben megszűnt. Az Angyalkert Családi Napközi és Játszóház (Ózd, Csépany út 115.) 2011. november 2. napjával kezdte meg működését. A családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma 2011. és 2012. évben 21 férőhely volt. Az intézményben 2011. évben nem volt gyermek, 2012. évben 1 csoport működött 5 fővel. A kihasználtságra vonatkozóan 2013. és 2014. évre nem áll rendelkezésre adat, mivel az Ózdi Petőfi Úti-Csépanyi Összevont Óvoda Csépanyi Tagóvodája tájékoztatása szerint az intézmény 2014. évben bezárásra került.

A családi napköziben - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha a családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő. A rendeletben meghatározott létszámon túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítője van.

- d) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésről nincsenek információ, a bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 1. (2014.)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG (A táblázat valamennyi óvoda összesített adatait tartalmazza)	db
Az óvoda telephelyeinek száma	13
Hány településről járnak be a gyermekek	4
Óvodai férőhelyek száma	1285
Óvodai csoportok száma	53
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	06 – 17 óráig
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	5 hét
Személyi feltételek	Fő
Óvodapedagógus álláshelyek száma	114
Gyógypedagógusok létszáma	2
Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshelyek száma	73
Konyhai dolgozói álláshelyek száma	26

Forrás: TeIR, KSH, Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai ellátást Ózd Város Önkormányzata kötelező feladatként teljesíti, és az jelenleg 13 feladat ellátási helyen valósul meg. 2012-ben, az általános- és középiskolák állami fenntartásba vételét megelőzően, megtörtént az összevont óvodai, iskola intézményegységek szétválasztása. Az óvodai intézményegységek immár önállóan – iskolától függetlenül – új intézményi struktúrában látják el feladatukat. Az intézmények területi, megközelíthetőségi elhelyezkedése jó.

A jelenleg érvényes óvodai feladat ellátási struktúra és a hozzá tartozó legfontosabb statisztikai adatok az alábbi táblázatban láthatók (2014. október):

Óvodai nevelési év statisztikai adatai (2014. október 01.)

Intézmény		2014/2015-ös nevelési év																			
		Gyermekek száma (fő)	Csoportok száma (db)	1 csoportra jutó gyermekek száma	RGYVK (fő)	Hátrányos helyzetű tanulók száma (fő)		Ebből halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma (fő)		SNI (fő)	BTMN (fő)	Bejáró (fő)	Kisebbségi nevelésben résztvevők száma (fő)	Férőhely (fő)	Foglaltság (%)	Kihasznártóság (%)	Óvoda-pedagógus álláshelyek száma	Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő álláshelyek száma			Könyvtári dolgozói álláshelyek száma
						fő	%	fő	%									dajka	óvoda-ittkár	pedagógiai asszisztens	
Ózdi Béke Telepi Óvodák		280	13	21,5	141	79	28,2%	42	15,0%	2	0	16	0	305	91,8%	83,0%	28	13	1	4	5
1. Ózdi Béke Telepi Óvodák (székhely)		190	9	21,1	84	43	22,6%	18	9,5%	2	0	13	0	205	92,7%	79,0%	19	9	1	3	4
2. Árpád Vezér Úti Tagóvoda		90	4	22,5	57	36	40,0%	24	26,7%	0	0	3	0	100	90,0%	87,0%	9	4		1	1
Ózdi Petőfi Úti-Cséppányi Összevont Óvoda		213	10	21,3	172	136	63,8%	125	58,7%	1	0	0	60	250	85,2%	68,8%	21	10	1	2	5
3. Ózdi Petőfi Úti-Cséppányi Összevont Óvoda (székhely)		79	4	19,8	52	40	50,6%	34	43,0%	1	0	0	0	100	79,0%	68,0%	9	4	1	1	2
4. Cséppányi Tagóvoda		55	3	18,3	47	37	67,3%	35	63,6%	0	0	0	27	75	73,3%	75,0%	6	3	0	1	1
5. Damjanich Úti Tagóvoda		45	2	22,5	39	26	57,8%	23	51,1%	0	0	0	0	50	90,0%	63,0%	4	2	0	0	1
6. Somsályi Tagóvoda		34	1	34,0	34	33	97,1%	33	97,1%	0	0	0	33	25	136,0%	69,0%	2	1	0	0	1
Ózdi Városcsatorna Óvodák		161	7	23,0	129	98	60,9%	97	60,2%	2	0	16	91	170	94,7%	76,5%	16	7	1	2	3
7. Ózdi Városcsatorna Óvodák (székhely)		70	3	23,3	44	20	28,6%	20	28,6%	1	0	16	0	70	100,0%	75,0%	7	3	0	1	2
8. Alkotmány Úti Tagóvoda		91	4	22,8	85	78	85,7%	77	84,6%	1	0	0	91	100	91,0%	78,0%	9	4	1	1	1
Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda		220	10	22,0	191	191	86,8%	167	75,9%	0	0	0	220	250	88,0%	80,0%	21	10	1	3	6
9. Ózdi Sajóvárkonyi-Táblai Összevont Óvoda (székhely)		123	6	20,5	108	108	87,8%	99	80,5%	0	0	0	123	150	82,0%	81,0%	13	6	1	2	4
10. Bányászati Tagóvoda		30	1	30,0	30	30	100,0%	29	96,7%	0	0	0	30	25	120,0%	88,0%	2	1	0	0	1
11. Virág Úti Tagóvoda		67	3	22,3	53	53	79,1%	39	58,2%	0	0	0	67	75	89,3%	71,0%	6	3	0	1	1
Ózdi Városcsatorna Óvodák		271	13	20,8	123	77	28,4%	42	16,5%	0	0	7	0	310	87,4%	79,0%	28	13	1	4	7
12. Ózdi Városcsatorna Óvoda (székhely)		102	4	25,5	49	31	30,4%	22	21,6%	0	0	1	0	100	102,0%	81,0%	9	4	1	1	3
13. Nemzetőr-Úti Tagóvoda		169	9	18,8	74	46	27,2%	20	11,8%	0	0	6	0	210	80,5%	77,0%	19	9	0	3	4
Óvodák összesen:		1145	53	21,6	756	581	50,7%	473	41,3%	5	0	39	371	1285	89,1%	77,5%	114	53	5	15	26
Előző év (2013. október 1.)		1208	50	24,2	781	155	12,8%	79	6,5%	4	2	59	323	1225	98,6%	78,3%	107	50	5	14	24

2012-ben pályázati forrásból befejeződött a Tétény Vezér Úti Óvoda 3 csoportszobával való bővítése, valamint 2014-ben szintén pályázati forrásból - az új köznevelési törvénynek megfelelően, a 2015-től 3 éves kortól kötelező óvodáztatási feladatok ellátására – megvalósult a Nemzetőr Úti Tagóvoda szintén 3 csoportszobával való bővítése. A város mindeközben folyamatosan pályázati források bevonásával energetikai korszerűsítést hajtott végre, így részlegesen megújult több óvodai intézmény.

Az óvodáztatásra irányuló szülői igények kielégítése maradéktalan, elutasítás nem történik. Ózd Város Önkormányzata a fenti fejlesztéseknek, valamint az óvodai körzethatárok felülvizsgálatának és kis mértékű átszervezésének köszönhetően felkészült a 2015. szeptember 01-től érvénybe lépő 3 éves óvodáztatás bevezetésére.

Sem az óvodáztatás és sem az általános iskolai ellátás terén nem mutatható ki számottevő mobilitás más településre történő irányultság tekintetében. A település óvodahálózatába beíratott gyermekeknek mindössze 4 %-a más településről bejáró és közöttük meglehetősen alacsony a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Ez arra utal, hogy elsősorban a környező kistelepülésekről az igényesebb és megfelelő szociális feltételek között élő családjai veszik igénybe az ózdi szolgáltatást.

Az óvodai hálózatnak több mint a fele rendelkezik tornaszobával, sőt az IPR programoknak köszönhetően jó néhány óvodában terápiás szoba is kiépült. A játszóudvarok állapota és felszereltsége jelentősen javult a TÁMOP-3.1.11-12/2-es számú „Óvodáink fejlesztése Ózdon” című pályázat megvalósításával, mely 4 pilléren nyugodva szervezetfejlesztést, képzéseket, rendezvényeket és közel 30M Ft értékben óvodai eszközök beszerzését jelentette 10 partneróvodában. A fenti tényezőkön túl az óvodák infrastrukturális állapota megnyugtató; a feladatellátás tárgyi feltételrendszere összességében biztosított.

Az intézkedési terv kiemelt feladata lehet:

- A gyermekek és a család megismerése a lemaradás területeinek és mértékének megállapítása, a családi nevelés hiányosságainak kompenzálása.
- Differenciált bánásmód és egyénre szabott segítségadás a gyermekek felzárkóztatása és az iskolai életmódra való felkészítése (az egyéni fejlesztést a szakszolgálat mellett fejlesztő pedagógus is segíti)
- Identitástudat erősítése
- A családdal való szoros és folyamatos együttműködés, különös tekintettel a tanköteles korú gyermekekre.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2.

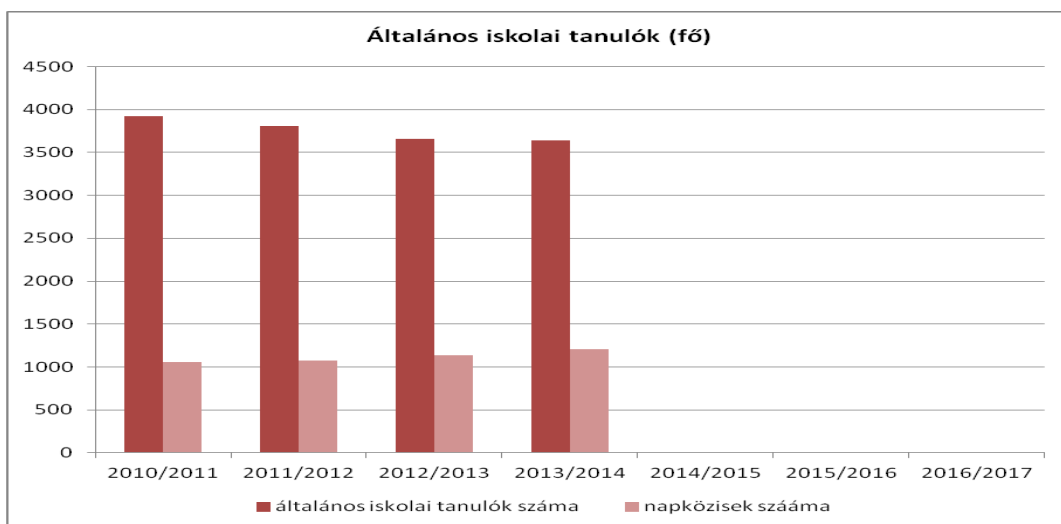
	3-6 éves korú gyermekek száma	óvodai gyermekcsoportok száma	óvodai férőhelyek száma	óvodai feladatellátási helyek száma	óvodába beírt gyermekek száma	óvodai gyógypedagógiai csoportok száma
2008	1684	49	1.183	15	1.238	1
2009	1705	50	1.127	15	1.267	1
2010	1580	50	1.202	15	1.263	1
2011	1481	50	1.205	15	1.268	1
2012	1647	51	1235	14	1260	1
2013	1536	51	1235	14	1219	1
2014	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma

	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma	általános iskolások száma	napközis tanulók száma	
	fő	fő	fő	fő	%
2010/2011	1.961	1.959	3.920	1.060	27,04
2011/2012	1.900	1.903	3.803	1.077	28,32
2012/2013	1826	1835	3661	1135	31
2013/2014	1861	1781	3642	1208	33,17

Forrás: TeIR, KSH Tstar

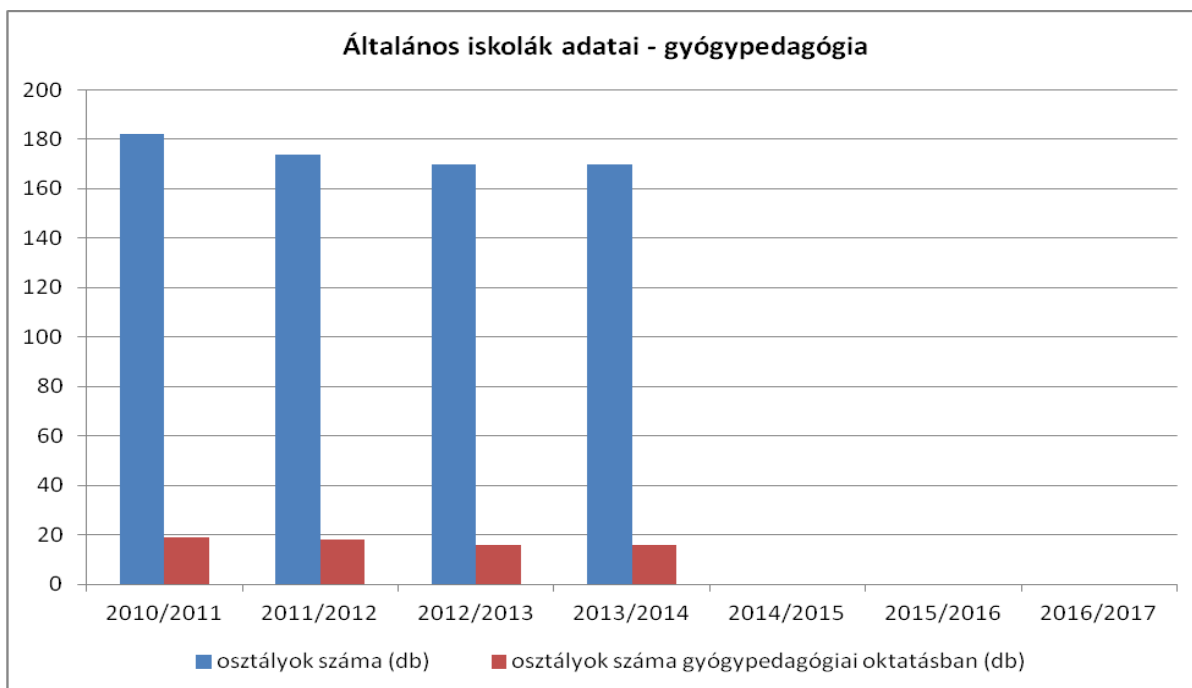
A 2012. december 31-i átadás-átvételnek megfelelően megtörtént, a már korábban szétválasztott és így önálló (óvodai telephellyel nem rendelkező) 8 városi általános iskola állami fenntartásba való átadása, így a fenntartói feladatokat a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Ózdi Tankerületi Igazgatósága, míg az üzemeltetői feladatokat az Önkormányzat végzi 2013. január 1-jétől.

Ez alól kivétel volt az Egri Főegyházmegye által fenntartott II. János Pál Katolikus Általános Iskola, valamint a korábban még a Megyei Intézményfenntartó Központ-hoz tartozó, Girincs települési székhellyel rendelkező, B-A-Z Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és EGYMI Ózdi tagintézménye. Általános iskolás korú gyermekek találhatóak még az Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium 6 osztályos gimnáziumi évfolyamán.

4.4.3. számú táblázat - Általános iskolák adatai

tanév	általános iskolai osztályok száma			általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban			általános iskolai feladat-ellátási helyek száma
	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	1-4 évfolyamon	5-8 évfolyamon	összesen	db
2011/2012	89	85	174	9	9	18	10
2012/2013	87	83	170	8	8	16	10
2013/2014	87	83	170	8	8	16	10

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolások adatai – HHH, SNI (2014.)

Általános iskola neve	Tanulólétszám			
	Összesen	HHH száma	HHH aránya	SNI
Bolyky Tamás Általános Iskola	507	33	6,5	9
Ózdi Apáczai Csere János Általános Iskola	206	158	76,6	6
Sajóvárkonyi Általános Iskola	381	341	89,5	12
Újváros Térei Általános Iskola	510	54	10,6	12
Vasvár Úti Általános Iskola	762	140	18,4	11
Ózdi Petőfi Sándor Általános Iskola	330	214	64,8	4
Ózdi Árpád Vezér Általános Iskola	196	124	71,6	8
Csepányi Általános Iskola	173	127	73,4	5
II. János Pál Katolikus Általános Iskola	405	276	68,1	8
Összesen	3470	1467	42,3	75

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A délutáni kötelező foglalkoztatás bevezetése lehetőséget biztosít a tanulók számára a különböző foglalkozásokon, programokon való részvételre, amely egyrészt hozzájárul a felzárkóztatáshoz, illetve képességfejlesztéshez. 2013/14-es tanévben a 16 óráig tartó foglalkoztatásban 1961 tanuló vett részt, ez jelentősen emelkedett az előző évhez képest, akkor 977 fő vett részt napközi-otthonos ellátásban. Az egész napos ellátás igénybe vevő tanulók aránya az elmúlt két tanév alatt megduplázódott.

Az intézmények jelentős része részt vesz olyan iskolán kívüli programokban (pl. Útravaló-Macika Ösztöndíjprogram, Arany János tehetséggondozó program), amely a hozott hátrányokkal küzdő tanulók felzárkóztatását, képességeik kibontakozásának elősegítését és iskolai tanulmányaik eredményességét szolgálják. Ezekben a programokban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya meghaladja az iskolai szintű átlagértéket.

4.4.5. számú táblázat – Iskolai körzethatár-1 (2013. szeptember- újabb adat nem áll rendelkezésre.)

Körzetek száma a településen	8 db	Iskolai körzetenkénti létszám és HH/HHH tanulók megoszlása					
Körzet megnevezése	A körzet általános iskolába járó tanulók összlétszáma	A körzet iskolájába járó HH tanulók létszáma	Az iskolába járó HH tanulók aránya az iskola tanulóinak összlétszámahoz viszonyítva (%)	Az iskolába járó HHH tanulók létszáma	Az iskolába járó HHH tanulók aránya az iskola tanulóinak összlétszámához viszonyítva (%)	Az iskolába járó HH tanulók létszáma a település HH tanulóinak összlétszámához viszonyítva	Az iskolába járó HHH tanulók létszáma a település HHH tanulóinak összlétszámához viszonyítva
Árpád Vezér Úti Általános Iskola körzete	274	268	98%	208	76%	12%	21%
Apáczai Csere János Általános Iskola körzete	234	204	87%	113	48%	9%	12%
Bolyky Tamás Általános Iskola körzete	521	214	41%	14	3%	10%	1%
Csepányi Általános Iskola körzete	172	138	80%	78	45%	6%	8%
Petőfi Sándor Általános Iskola körzete	328	289	88%	125	38%	13%	13%
Sajóvárkonyi Általános Iskola körzete	375	370	99%	335	89%	17%	34%
Újváros Téri Általános Iskola körzete	507	252	50%	34	7%	12%	3%
Vasvár Úti Általános Iskola körzete	732	454	62%	65	9%	21%	7%
Összesen	3143	2189	70%	972	31%	100%	100%

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

4.4.5. számú táblázat – Iskolai körzethatár-2 (2013. szeptember- újabb adat nem áll rendelkezésre.)

Körzet megnevezése	6-14 éves HHH tanulók körzeten belüli aránya	Eltérés a városi aránytól (33%)
Árpád Vezér Úti Általános Iskola körzete	33,0%	0,0%
Apáczai Csere János Általános Iskola körzete	42,3%	+9,3%
Bolyky Tamás Általános Iskola körzete	7,0%	-26,0%
Csepányi Általános Iskola körzete	31,0%	-2,0%
Petőfi Sándor Általános Iskola körzete	37,5%	+4,5%
Sajóvárkonyi Általános Iskola körzete	64,9%	+31,9%
Újváros Téri Általános Iskola körzete	4,9%	-28,1%
Vasvár Úti Általános Iskola körzete	12,8%	-20,2%

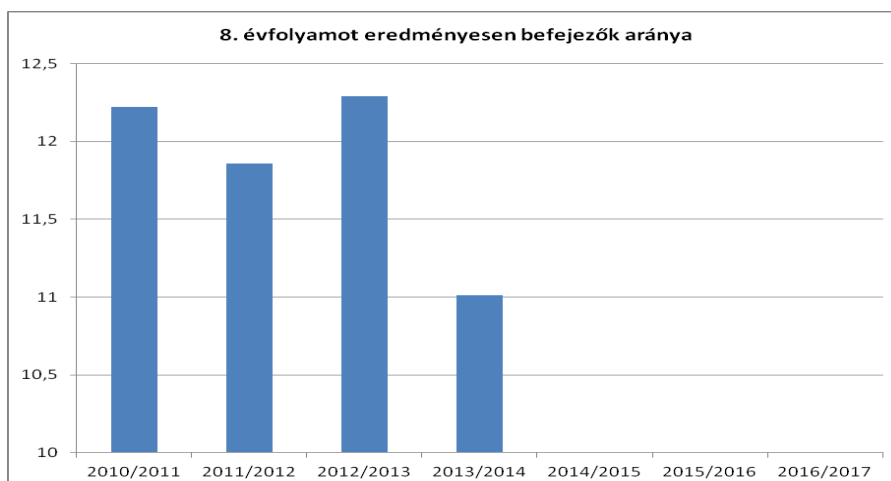
A város általános iskoláiban igen polarizált a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megoszlása. Az adatok egyértelműen tanúsítják, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók meghatározott többségének jelenléte 6 iskolára koncentrálódik, ami alapvetően nem új keletű jelenség, kialakulása pedig számos, elsősorban városszerkezeti tényezőre vezethető vissza. A két táblázat együtt elemezve mutatja, hogy egyes iskoláknak nagy az elszívó hatása más körzetekből, így a körzetbeli 3H-s arány és az iskolai 3H-s arány eltérő képet mutat. (pl. Bolyky Tamás Általános Iskola, melynek körzetében 7%-os a 3H-s arány, míg az iskolában csak 3%, azaz körzeten kívülről érkezik sok nem 3H-s tanuló) Három iskola (Bolyky Tamás Általános Iskola, Újváros Téri Általános Iskola, Vasvár Úti Általános Iskola) általános mutatói az országos átlaghoz közeleiek minden tekintetben, ezekben sokkal inkább lehet a tehetségfejlesztésre is koncentrálni. Különösen igaz ez a 2012-ben átadott Vasvár Úti Tehetséggondozó Központ óta. A 2013/14-es tanévre vonatkozóan az iskolai körzethatárok kialakítása már nem az önkormányzat, hanem a B-A-Z megyei Kormányhivatal feladatkörébe tartozik. Említést érdemel, hogy bár az elmúlt néhány évben a Sajóvárkonyi Általános Iskola körzete a HHH tanulók tekintetében a törvény által megengedett +15%-nál jobban eltért a városi átlagtól, a város sosem élt a körzethatár módosítás kötelezettségével, hanem a Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervében foglaltaknak megfelelően, más módon próbálta a HHH tanulók hátrányát kiküszöbölni. Ennek ellenére 2013 első felében a Kormányhivatal átrendezte a városi iskolai körzeteket úgy, hogy a HHH tanulók körzeten belüli aránya kiegyenlítettőbb legyen. (Pl.: Csernely község közigazgatási területe a Vasvár Úti Általános Iskola körzetébe került.) Fenti táblázat adatai a 2013. szeptemberi állapotot tükrözik, újabb információ nem áll rendelkezésre.

Ha a településen több általános iskola működik, az egymással határos felvételi körzeteket oly módon kell kialakítani, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az adott körzetben felvehető összes tanköteles tanulóhoz viszonyított aránya a különböző intézményekben hasonló legyen. Vagyis ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24. §-a szerint.

4.4.6. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

	8. évfolyamot eredményesen befejezettek száma / aránya a nappali rendszerű oktatásban résztvevő általános iskolás gyermekek létszámához viszonyítva	
	Fő	%
2010/2011	479	12,22
2011/2012	451	11,86
2012/2013	450	12,29
2013/2014	401	11,01

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A továbbtanulási irányok és arányok vonatkozásában kimutatható:

- az érettségit adó iskolatípusokban történő továbbtanulás városi aránya nem éri el az országos átlagot (a már említett, kiemelt 3 általános iskola kivételével),
- a 2H-s, 3H-s tanulók arányszáma gimnázium és szakközépiskola esetében alulmúlja az iskolai mutatókat, ami azt jelenti, hogy ezen tanulók meghatározó többsége szakiskolába kerül,
- 4 intézmény jelezte, hogy végzős tanítványai között előfordult tovább nem tanuló eset is és ezek többsége a 2H-s, 3H-s tanulók közül került ki.

A város vizsgált intézményei között jelentős eltérés van a lemorzsolódási, vagy továbbtanulási mutatókban. Ennek megfelelően szakmai beavatkozás (az érintett intézmények komplex fejlesztését szolgáló programok) tervezése szükséges az oktatás színvonalának növelése, és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének biztosítása érdekében.

2012. december 31-ig Ózd Város Önkormányzata 1 középfokú intézményt és 1 középfokú intézményegységet tartott fenn, a Széchenyi István Közgazdasági Szakközépiskolát és az Árpád Vezér Általános és Szakiskolát. Mindkét intézményben a tárgyi és személyi feltételrendszer jó szinten biztosított.

A KLIK Miskolci tankerülete fenntartásában működő ózdi iskolák főbb mutatószámai (2014/15):

1.) Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Ózd, Bem út 14.

Tanulók száma: 480 fő

Osztályok száma: 21

Pedagógusok száma: 33 fő

Telephely:

Ózd, 48-as út 26.

Kollégisták összlétszáma: 43 fő

Kollégiumi nevelőtanárok száma: 4 fő

2.) Ózdi Bródy Imre Szakképző Iskola székhely

Ózd, Petőfi út 20.

Tanulók száma: 200 fő nappali + 65 fő esti tagozat

Osztályok száma: 11

Pedagógusok száma: 20 fő

Gábor Áron Szakképző Tagiskola telephely

Ózd, Bolyki főút 2.

Tanulók száma: 448 fő

Osztályok száma: 20

Pedagógusok száma: 40 fő

Árpád Vezér Szakképző Tagiskola telephely

Ózd, Árpád Vezér út 13.

Tanulók száma: 201 fő

Osztályok száma: 10

Pedagógusok száma: 10 fő

A KLIK Kazincbarcikai tankerülete fenntartásában működő ózdi iskolák főbb mutatószámai (2014/15):

1.) Kazincbarcikai Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola Erkel Ferenc Tagintézménye

Telephely: 3600 Ózd Gyár út 2.

Tanulók száma: 111 fő

Csoportok száma: 10 db szolfézs csoport

Pedagógusok száma: 9 fő

A KLIK Tiszaújvárosi tankerülete fenntartásában működő ózdi iskolák főbb mutatószámai (2014/15):

1.) **B.-A.-Z. Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és EGYMI Ózdi Tagintézménye** (Székhelyintézmény a Girincsi intézmény)

Telephely: Ózd, 48-as út 26.

Tanulók száma: 186 fő

Tanulócsoportok száma: 26

Pedagógusok száma: 39 fő

Kollégisták száma: 35 fő

Kollégiumi nevelőtanárok száma: 2 fő

Az intézményben mind a tanulásban, mind az értelmileg akadályozott tanulók az óvodás kortól a speciális szakiskola befejezéséig részesülnek komplex terápiás személyiség fejlesztésben.

Az Egri Főegyházmegye fenntartásában működő ózdi iskolák főbb mutatószámai (2014/15):

1.) **II. János Pál Katolikus Általános Iskola**

Telephely: Ózd, Bem út 8-12.

Tanulók száma: 411 fő

Tanulócsoportok száma: 20

Pedagógusok száma: 33 fő

2.) **Széchenyi István Katolikus Közgazdasági Szakközépiskola**

Telephely: Ózd, 48-as út 6.

Tanulók száma: 461 fő

Tanulócsoportok száma: 19

Pedagógusok száma: 37 fő + 6 fő óraadó

Felsőfokú képzés

A 2014/2015-as tanévben **Nemzeti Közszolgálati Egyetem** ózdi kihelyezett tagozatán, Védelmi Igazgatás Alapszakon (Katasztrófavédelmi szakirány, Tűzoltó-tűzvédelmi szakirány) folyik képzés 93 fővel. A 2015/16-os tanévtől első évfolyam nem indul a képzés felmenő rendszerben megszűnik, de Ózd Város Önkormányzatának határozott célkitűzése a felsőfokú képzés valamilyen formájának megteremtése a városban.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A tárgyi feltételrendszer folyamatos javítást igényel (szaktantermek, nyelvi laborok fejlesztése). A mindennapos testnevelés felmenő rendszerű bevezetése pedig a tornatermek számának növelését teszi szükségessé. Az informatika oktatását szolgáló eszközpark kapacitása is heterogén képet mutat. Elismerést érdemel ugyanakkor, hogy – bizonyára tudatos fejlesztés eredményeként – az internet-elérés gyakorlatilag maradéktalanul biztosított.

A szakos ellátottság négy általános iskolában éri el a maximumot, és a többi intézményben is 90% feletti.

Kompetenciamérési adatok:

Az elmúlt néhány évre jellemző volt, hogy a kompetenciamérések tekintetében a városi átlag az országos átlaghoz közeli, vagy kismértékben alatta lévő volt. Jól megfigyelhető 3 iskola (Bolyky Tamás Általános Iskola, Újváros Téri Általános Iskola és a Vasvár Úti Általános Iskola) kiemelkedő eredménye a többihez képest. Az eredményekbeli jelentős eltérés az említett iskolák infrastrukturális feltételeinek különbözőségével, valamint a HH és HHH tanulók arányának különbségével hozható összefüggésbe. A legutóbbi évben a Sajóvárkonyi Általános Iskolában kellett intézkedési tervet foganatosítani a jobb kompetenciamérési eredmények érdekében.

e) Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

A vizsgált intézmények jelentős %-a részt vesz olyan iskolán kívüli programban (pl. Útravaló-MACIKA ösztöndíjprogram, Arany János tehetséggondozó program), amely a hozott hátrányokkal küzdő tanulók felzárkóztatását, képességeik kibontakozásának elősegítését és iskolai tanulmányaik eredményességét szolgálják. Ebben a többlet-szolgáltatásban a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya meghaladja az iskolai szintű átlagértéket, ami tudatos osztályfőnöki, szaktanári szervező munkára utal.

Több intézmény bekapcsolódik a hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztatása érdekében indított „Köznevelés az iskolában” (TÁMOP 3.1.4.B-13/1-2013-001) című pályázatba.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas és egyenetlen eloszlású a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma	Munkahelyek létesítésével a családok anyagi hátterének megerősítése, felnőttképzési lehetőségek bővítése
Településszerkezetből adódó oktatási szegregátumok alakultak ki	Oktatási esélyegyenlőség
Oktatási épületek állapota és felszereltsége nem megfelelő	Közoktatási épületek infrastrukturális fejlesztése KEOP pályázatok útján, eszközbeszerzés
SNI, BTN gyermekek magas száma, forráshiány az oktatásuk területén	Központi állami támogatás mértékének növelése, otthoni szülői háttér megerősítéséhez képzések szervezése

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2015. évben is fennállnak, aktuálisak.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,

- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

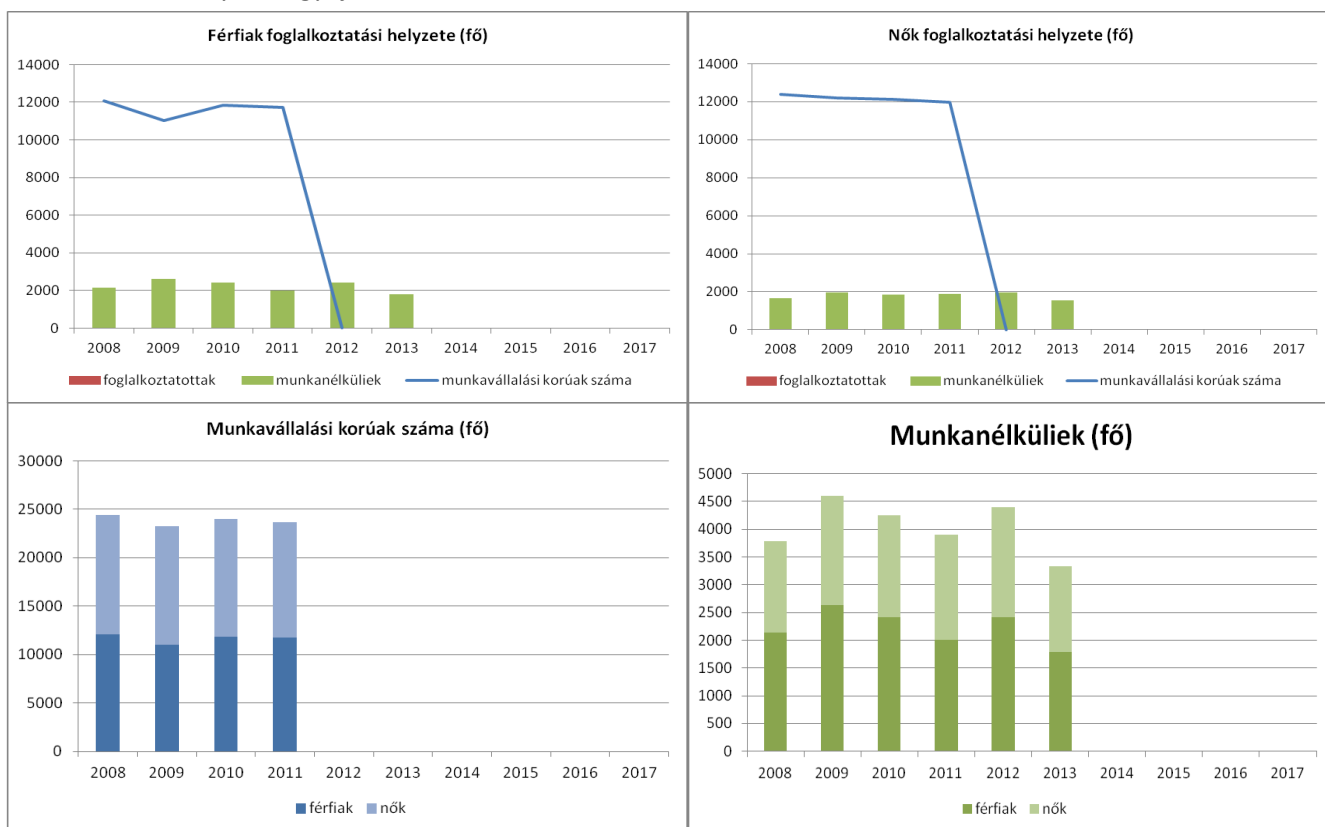
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci pozíciója a férfiakénál rosszabb, a piaci/munkaerő-piaci verseny éleződése számukra kedvezőtlen hatásokkal van. A külső és belső munkaerő-piac a nők hátrányára rangsorolja a foglalkozásokat, munkaköröket. A felvételi és az előmeneteli diszkrimináció korlátozza az egyenlő esélyeket. Jóllehet a nők előnyben vannak az iskolázottság szempontjából, a nemek szerinti iskolázottsági és foglalkozási koncentráció korlátozza munkaerő-piaci versenyképességüket, karrieresélyüket. A feminizálódó mechanizmus a foglalkozási hierarchia alsó szféráiba szorítja ki a nőket, ahol az előmeneteli lehetőség, az elérhető jövedelem, az állásbiztonság az átlagosnál rosszabb, és ennek következtében nagyobb a szegénységkockázat.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	férfiak	nők	férfiak	nők	férfiak	nők
2008	12062	12375	na	na	2143	1649
2009	11020	12209	na	na	2634	1968
2010	11861	12109	na	na	2415	1830
2011	11731	11961	na	na	2004	1901
2012	na	na	na	na	2420	1972
2013	na	na	na	na	1787	1551

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők adott településen való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújthatnak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség.

A fenti táblázatokról nem egyértelműen állapítható meg a foglalkoztatás körében a nők hátrányos helyzete, mivel a rendelkezésre álló adatok nem mutatnak ki ilyen trendeket, a foglalkoztatottságra vonatkozóan pedig releváns adatokat nem sikerült feltárni.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbőség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség). A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés. A hátrányos megkülönböztetés kimutatására nem áll megfelelő számú adat rendelkezésre.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően – különösen bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében. A bölcsődei ellátást a Kistérségi Társulás 17 települése veheti igénybe 2011. évtől a Katona József Úti Bölcsőde 80 férőhellyel, az Újváros téri telephely 28 férőhellyel áll a 3 éven aluli gyermekek rendelkezésére.

2012. évben 108 gyermek napközbeni ellátását biztosította az intézmény. A 2013-as évre vonatkozóan 105 gyermek bölcsődei ellátását biztosította az intézmény.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Városunkban ez a szolgáltatás 2014. évtől nem elérhető.

Óvoda

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény (Nkt.) 8. § (2) bekezdése – mely 2015. szeptember 1-től lép hatályba – előírja a teljes körű óvodáztatást. A gyermek abban az évben, melynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson köteles részt venni. Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkt. 8. §)

Általános iskola

Az Nkt. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A gyesről, gyedről a munkába visszatérő szülők munkahelyeik kevésbé veszik figyelembe a munkavállaló szülői feladatait, kis mértékben biztosítanak számukra rugalmasabb munkaidőt, egyéb könnyítéseket. Az eredmények azt mutatják, hogy a családbarát munkahelyek hiánya miatt nem tudják vállalni a szülők a munkaerőpiacra való visszatérést, a foglalkoztatás elősegítése érdekében lépéseket kell tenni.

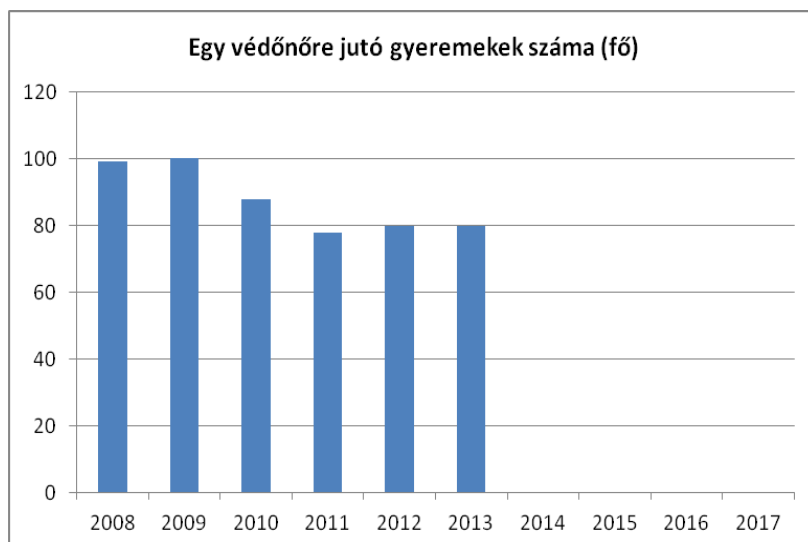
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

év	védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	átlagos gyermekszám védőnőnként
2008	17	1684	99
2009	17	1705	100
2010	18	1580	88
2011	19	1481	78
2012	18	1436	80
2013	18	1435	80
2014	18	na	na

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama (gyakorlati és lelki) segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermekellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszakról nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távoltartás.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától. A rendőrségi riasztások és bírósági eljárások számszerű adatainak összegyűjtése mellett érdemes megnézni, hogy működik-e olyan szervezet, ahová a bántalmazott nők fordulhatnak.

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagilag vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől, de vannak olyan helyzetek is, amikor az anyaothton/családotthon és a lakóhely távolsága komoly problémát jelent (munkahely, gyermekellátó intézmények).

Családok Átmeneti Otthona (Ózd, Rombauer tér 1.)

A fenti intézmény biztosította a lakhelyüket elvesztett, vagy elhagyott családok számára az átmeneti elhelyezést. Az ott dolgozó szakemberek – az anyaintézménnyel együtt – segítséget nyújtottak lakhatásuk mielőbbi megnyugtató rendezésében. Az intézmény a Kistérségi Társulás 29 településének rendelkezésére állt térítési díj ellenében. Az intézményben a családoknak maximálisan 12 hónap állt rendelkezésére lakhatási problémájuk rendezéséhez, mely időszak a szakmai egységvezető döntésére indokolt esetben 6 hónappal hosszabbítható volt.

2012. évben 31 család, összesen 113 fő vette igénybe az Otthon szolgáltatásait, mely 31 anya, 7 apa és 75 gyermek gondozását jelentette.

Gyermekek Átmeneti Otthona (Ózd, Lehel vezér út 1.)

2007. január 1-én jött létre a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthona. Ebben az intézményben az a családban élő gyermek volt elhelyezhető, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradt vagy elhelyezése hiányában ezek nélkül maradt volna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézsége miatt veszélyeztetetté vált. Ez az otthon a gyermekek védelmére került létrehozásra elsősorban azon gyermekek számára, akiknek felügyeletét szülei, családjuk valamilyen rajtuk kívül álló okból nem tudta biztosítani. Az otthonban a gyermekek egy évig tartózkodhattak, mely a szakmai egységvezető döntésére fél évvel hosszabbítható volt. A gyermekek az otthonban teljes ellátást kaptak, ellátásukért, gondozásukért jövedelemarányosan a szülő térítési díjat fizetett. Az otthon a Kistérségi Társulás 29 településéről fogadta a gyermekeket.

2012. évben összesen 140 gyermek ellátását biztosította az intézmény.

A Társulás 2013. július 1. napjával megszüntette a Gyermek Átmeneti Otthont és a Családok Átmeneti Otthont, tekintettel arra, hogy az Önkormányzat nem tudta a továbbiakban vállalni, hogy – a központi támogatáson túl – egyedül finanszírozza a két intézmény működtetéséhez és felújításához szükséges forrásokat.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek. Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket. Ózd városában tapasztalható, hogy az oktatás és a kultúra területén túlnyomó részt nők töltik be a vezetői helyeket. A pedagógusok körében ez a tendencia már inkább a férfi hiány területén mutatkozik meg. A város vezetésében a képviselő testület tagjai között viszont döntő többségében férfiak vannak, de 2 területi képviselő a „gyengébb” nem közül került megválasztásra.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmódeljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is. Folyamatosan megújuló programkínálat mellett a helyi hagyományos programokat is szerveznek: kiállítások, koncertek, színházi előadások, játszóház, gyermek- és családi programok, tanfolyamok, bálók, ünnepi és művészeti események, nyugdíjas programok egyaránt megtalálhatók.

Minden évben hagyományosan megrendezésre kerül a Nagycsaládosok Karácsonyi Ünnepe, amelyen 2012. évben az Ózdi Önkormányzat 31 családnak nyújtott pénzbeli támogatást. A rendezvényt adományával támogatta a Magyar Vöröskereszt, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Magyar Pünkösdi Közösség ózdi szervezetei, ADRA alapítvány és Filó Gábor vállalkozó. 2013. évben és 2014. évben az Önkormányzat már nem ilyen formában szervezte meg a Nagycsaládosok Karácsonyi Ünnepejét, hanem a város óvodáinak pénzádományával tette szebbé a gyermekek karácsonyát.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony foglalkoztatottság	Munkahelyek létesítése, közfoglalkoztatás bővítése, munkaidő kedvezmények körének szélesítése
GYES utáni munkába való visszatérés	Munkahelyek létesítése munkaidő kedvezménnyel
Családon belüli erőszak magas aránya	Büntethetőség megerősítése
A szolgáltatásokhoz való időbeni hozzáférés	Nyitva tartások részleges igazítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2015. évben is fennállnak, aktuálisak.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10% volt, 2050-ben 25% körül várható, míg ez az arány Európában 36-37%-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké. Ezen arányok a születések és halálozások trendjeiből erednek, a vándorlások szerepe eddig nem volt meghatározó. Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelenthet, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség. A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére.

A demográfiai adatokból kitűnik, hogy Ózdon a lakosság több mint egyötöde 60 évesnél idősebb. Az országos adatokhoz hasonlóan az időskorúak között a nők aránya jelentős. Levonható az a következtetés, hogy miközben a város lakosságának száma folyamatosan csökken, a 60 éven felüliek aránya nő az összlakosságon belül.

Az életkörülmények – így az időkorúakét is – általában a lakáshellyel, a jövedelemmel és a fogyasztás szerkezetével, színvonalával lehet jellemezni, figyelemmel a háztartások szerkezetére.

Amennyire öröndetes jelenség az életkor meghosszabbodása, annyira válik egyre felelősségteljesebb társadalmi kötelezettséggé az élet megfelelő minőségének, az egészségnek és az aktív életnek minél hosszabb ideig való fenntartása, biztosítása.

Az életminőség összetevői:

- egészségi állapot,
- mindennapi aktivitás, életmód,
- közérzet.

Az időskorúak egészségi állapota elsősorban a szív-és az érrendszeri betegségek határozzák meg. Ezek sorában vezet a magas vérnyomásos betegség. A keringési betegségek közül kiemelkedik a szívizominfarktus. Az agyi erek betegsége ugyancsak az egyik leggyakoribb időskori betegség. Az agyvérzés következtében kialakult bénulásoknak igen nagy jelentősége van az időskorúak életminőségének alakulásában. Jelentős a rosszindulatú daganatos betegségek csoportja, a cukorbetegségben szenvedők, a tüdőgyulladásos betegek, az emésztőrendszer betegségeiben szenvedők aránya. Az életminőség alakulásában igen nagy szerepük van a mentális betegségeknek. Az élettartam meghosszabbodásával jelentősen növekszik többféle pszichiátriai betegség gyakorisága. Érdeemes áttekinteni a különböző fogyatékosokkal élő idősök arányait. A felmérések adataiból megállapítható, hogy a fogyatékosok többsége a 60 év feletti korosztályból kerül ki.

Szabadidős tevékenységük jellemzően a sétára, könyv-és újságolvasásra, TV nézésre korlátozódik. Ez nemcsak az idősök korlátozott anyagi lehetőségeivel, kedvezőtlenebb egészségi állapotával van összefüggésben, hanem nagymértékben a Magyarországon jellemző, az idős korral, az idősök életvezetésével kapcsolatos attitűdök következménye.

A népesség öregedése olyan körülmény, amely valamennyi korosztályt alkalmazkodásra kényszerít. A lehetséges megoldások kimunkálásában legfőbb eredménnyel az életpálya-közelítés kecsegtet, amely figyelembe veszi az életkorhoz kapcsolódó és a nem-specifikus tényezőket, mint a nyugdíjazás utáni aktivitást vagy az egészségmegtartó programokban való részvételt.

Az idős kor társadalmi hátrányai közé tartozik az egészségi állapot romlása, a munkahelyről kikerülés, az elmagányosodás, a korábbinál alacsonyabb jövedelem. Az idősök gyakran szorúlnak gyermekeik támogatására anyagi és más vonatkozásban is.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

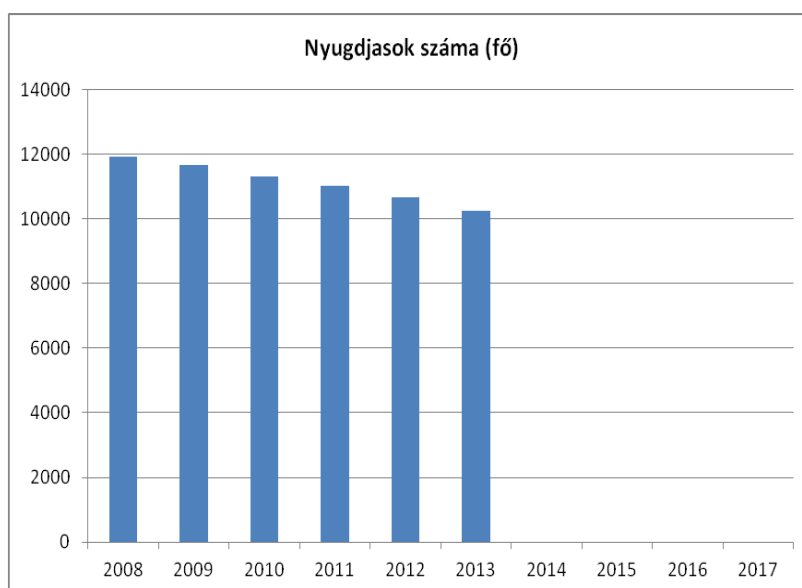
A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma nemek szerint

év	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak száma	nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2008	4782	7149	11931
2009	4654	6998	11652
2010	4527	6778	11305
2011	4429	6592	11021
2012	4222	6441	10663
2013	3984	6251	10235
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

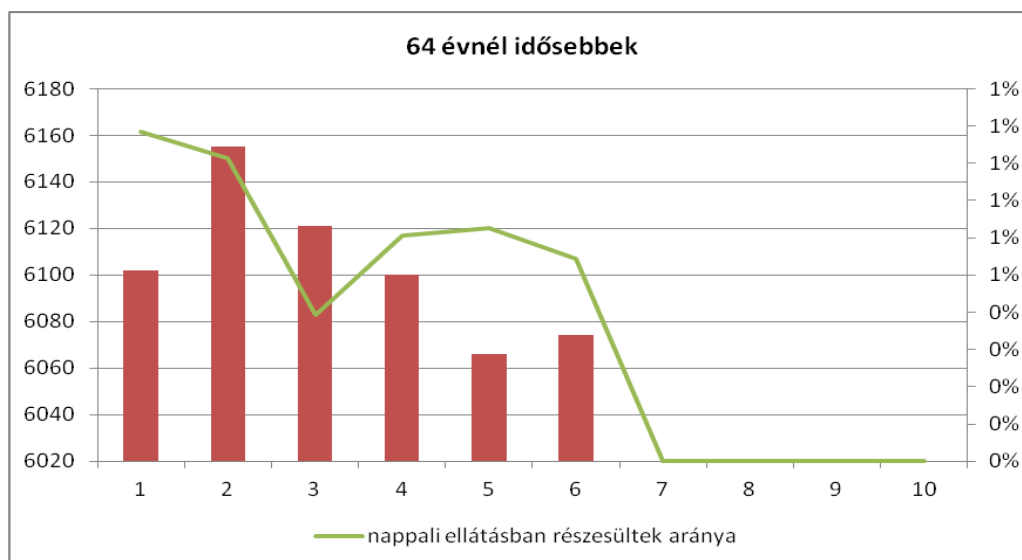
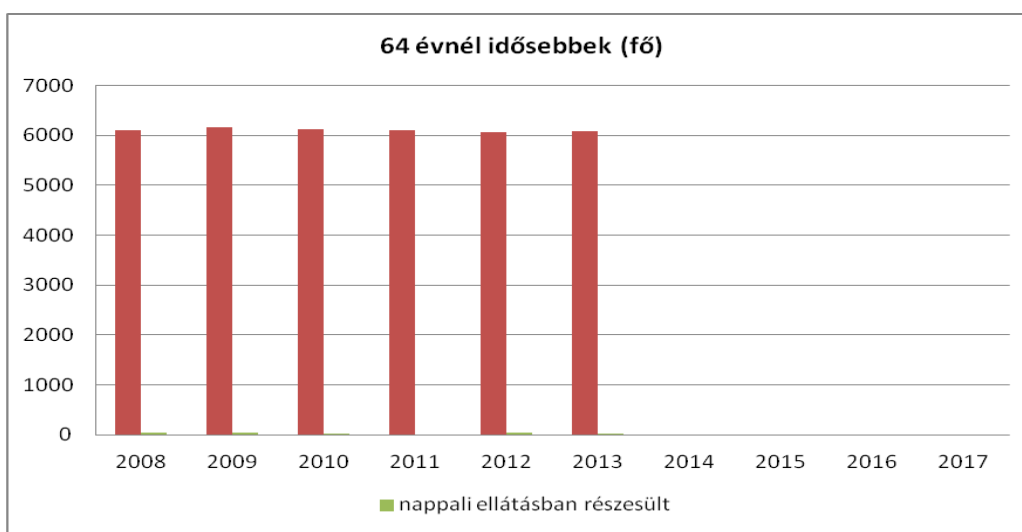

A táblázatból kitűnik, hogy a nők nagyobb arányban részesülnek nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásokban, mivel a nők 40 éves munkaviszony után elmehetnek nyugdíjba.

6.1.2. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	6102	54	1%
2009	6155	50	1%
2010	6121	24	0%
2011	6100	37	1%
2012	6066	38	1%
2013	6074	33	1%
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nappali ellátás szociális alapszolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére a hajléktalan személyek és a saját otthonukban élő, következőkben felsorolt személyek részére: A) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek

6.1.3. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesülők száma

év	időskorúak járadékában részesülők száma
2008	13
2009	14
2010	15
2011	15
2012	22
2013	21
2014	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző, 2013. január 1-jétől járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
- b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek.

A városban időskorúak járadékában kevesen részesülnek, hisz a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyek általában rendelkeznek nyugdíjszerű ellátással. Az ellátásban részesülők száma, azonban évről évre emelkedik.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

Idősek, nyugdíjasok hátrányos megkülönböztetése a foglalkoztatás területén:

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Éppen ezért csak következtethetünk annak létezésére. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci

diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Ennek alapján, ha a helyi, vagy területileg illetékes BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálytól arról kérünk adatokat, hogy hány fő regisztrált munkanélküli van az adott településen és ezek közül hányan 55 év feletti, illetve a tartós munkanélküliek között mekkora az 55 év feletti aránya, és az adatok alapján az arányok az idősebb korosztály felé tolnak el, akkor állíthatjuk, hogy őket jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Alapszolgáltatások:

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászoruló részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Szakosított ellátási formák:

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

A helyi közszolgáltatások terén az idősokkal való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a város minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. A településen a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít.

Az idős ellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi szervezeteknek. Ilyen intézmények, amelyek aktívan részt vesznek az idős ellátásban, valamint programot szerveznek részükre: Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete, Nyugdíjas Pedagógusok Klubja, stb.

Jellemző a városi szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükséglet felmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A kistérségi központ - Ózd város - viszonylag sok funkciót lát el, alapvetően nagyságából és népességszámából fakadóan kell biztosítania ezeket a funkciókat. Az Ózd által ellátott feladatok, illetve a város által biztosított szolgáltatások, funkciók lényegesen gazdagabbak, mint egy kisebb kistérségi központ esetében. Ózd Város Önkormányzata az önkormányzati törvényben és az egyéb ágazati törvényekben foglalt ellátási kötelezettségének eleget téve biztosítja az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti ellátások széles rendszerét. A szolgáltatásokat saját fenntartású, illetve Ózd Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott intézmények által biztosítja a város és a kistérség lakosai számára.

Mind a kistérség, mind pedig Ózd város lakosságának életkor szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy a születések számának csökkenése, a születéskor várható átlagos élettartam fokozatos növekedése a 70 év feletti népesség számának növekedését eredményezi. Ezt a korosztályt ma jellemzően az egyedülálló nők képviselik. Ez azt jelenti, hogy országosan is jellemző módon az idősödő korosztály a folyamatosan csökkenő számú lakosságnak egyre növekvő részét képezi.

A fenti folyamatok eredményeként jelentős mértékben nő az időskorú lakosság személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás iránti szükséglete. Az egyén az életének abban a szakaszában marad egyedül, amelyben a legnagyobb és egyre fokozódó szükséglet jelentkezik a támogatás és segítség iránt mind a család, mind a társadalom részéről.

Az intézményekben elhelyezettek célcsoportját az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes idős személyek képezik, akik számára teljes körű ellátást, fizikai és mentális gondozást, szabadidős programokat, készség- és képességmegtartó és fejlesztő foglalkozásokat biztosítunk. Az öregedés fokozatosan és természetes módon végbemenő folyamat, a születéssel kezdődik, és minden életszakaszban megállás nélkül tart, magában foglalva mind a fejlődés pozitív, mind a hanyatlás negatív folyamatát. Az intézményi ellátást igénybe vevők napi négy órát meghaladó, illetve a külön jogszabályban meghatározott egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkeznek. Az ellátottak jelentős része otthonából kerül be az intézménybe, mivel hozzátartozóik nem tudnak gondoskodni ellátásukról. Gyakori az is, hogy az ózdi Almási Balogh Pál Kórház Krónikus és Ápolási Osztályáról kerülnek ellátottak az intézményekbe. A bekerülés szempontjából az esetek egyre növekvő hányadát képezik az egyedül élő idősök. Az idősök önkiszolgálási funkcióikat vizsgálva megállapítható, hogy táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, kontinencia tekintetében jelentős segítségre van szükségük. Érzékszervi funkcióik – látás, hallás – koruknak megfelelően csökkent. Mozgásfunkcióik tekintetében jelentős segítségre van szükségük, többen használnak helyzet és helyváltoztatáshoz segédeszközöket. Tájékozódási képességeik különböző mértékben megromlottak, megszerzett ismereteiket nehezebben alkalmazzák. Rendszeres egészségügyi ellátásra – orvosi ellenőrzés, gondozás, ápolási feladatok szükségessége –, időszakosan folyamatos kezelésre, megfigyelésre szorulnak.

Ózd Kistérség Többcélú Társulása a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat az általa fenntartott és működtetett intézménye, az ÓTSZEGYII révén látja el, az alábbiak szerint:

- Szociális alapellátási feladatok:
 - étkeztetés,
 - családsegítés,
 - támogató szolgáltatás,
 - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
 - házi segítségnyújtás,
 - idősök klubja,
 - nappali melegedő,
 - szenvedélybetegek nappali intézménye,
 - szenvedélybetegek közösségi ellátása.
- Szakosított ellátási formák:
 - ápolást gondozást nyújtó bentlakásos intézményi ellátás – idősök otthona (három telephelyen),
 - átmeneti szállás,
 - éjjeli menedékhely.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az időskorúak érdekvédelmével foglalkozó szervezetekkel történt felmérésekből kiderült, hogy a város által nyújtott kulturális, közművelődési szolgáltatások számukra is teljes körűen hozzáférhetők és rendelkezésre állnak, de a helyi közösségi közlekedés, valamint saját szociális helyzetük nem teszik lehetővé a rendezvényekre való oda- és visszajutást. A rendezvényeken történő részvételt korlátozza az időskorúak, egyedül élők általános biztonság érzetének romlása, mely kiterjed a programok sötétben, gyalogosan történő megközelítésére és a lakásuk elhagyására.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősebb korosztályban is vannak olyanok, akik a számítógépet napi szinten kezelik. Főként otthonukban használják, de lehetőség van erre a Városi Könyvtárban is, ahol minimális térítés ellenében lehet ezt használni. Azon idős emberek részére, akik eddig nem rendelkeztek számítógépes ismeretekkel a város számítógépes tanfolyamot szervezett, ahol viszonylag nagy létszámmal sikerült ennek a korosztálynak is az informatikai tudását fejleszteni.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az ózdi nyugdíjas klub 1999. szeptember 16-án alakult 66 fővel „Nyugdíjas a nyugdíjasért” szlogen jegyében. Jelenleg több száz főre tehető az egyesület létszáma.

Számos program megszervezésében és lebonyolításában vesznek részt: Országos Nyugdíjas Sportnapot szerveznek, kirándulásokon, túrákon, Országos Nyugdíjas „Ki Mit Tud”-ban indulnak, néptáncgyűttest működtetnek, nőnap rendezvényeket, farsangi, szilveszteri mulatságokat szerveznek, Civil Képzési Konferenciákon vesznek részt.

Az Önkormányzat a város szépkorú lakosai részére minden év novemberében vagy decemberében megrendezi a Karácsonyváró Ünnepséget az Ózdi Olvasóban. Az ünnepség 2013. évben és 2014. évben is megrendezésre került. Az ünnepségen a köszöntőket követően különféle előadásokat tekinthetnek meg a vendégek. A jelenlévőknek az előadást követően az önkormányzat hagyományához híven ajándécsomaggal kedveskedik. Emellett minden évben az Önkormányzat bentlakásos intézményeiben is megrendezésre került a karácsonyi ünnepség, amelyen a város vezetése, képviselői apró ajándékokkal kedveskedtek a jelen lévő időseknek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás	A család fokozottabb szerepe
Ellátatlanság	A család fokozottabb szerepe (gyermekek, unokák nagyobb rész vállalása az idősebb családtagok gondozásában), házi segítségnyújtás
Egészségügyi problémák	Szűrővizsgálatok biztosítása Prevenációs szemlélet erősítése, egészségtudatos magatartás fejlesztése
Többgenerációs családok megszűnése	Összetartozást segítő programok szervezése
Kiszolgáltatottság (bűnözők, család)	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése
Alacsony jövedelmi szint (nyugdíjak reálértékének csökkenése)	Nyugdíjmelés

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2015. évben is fennállnak, aktuálisak.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

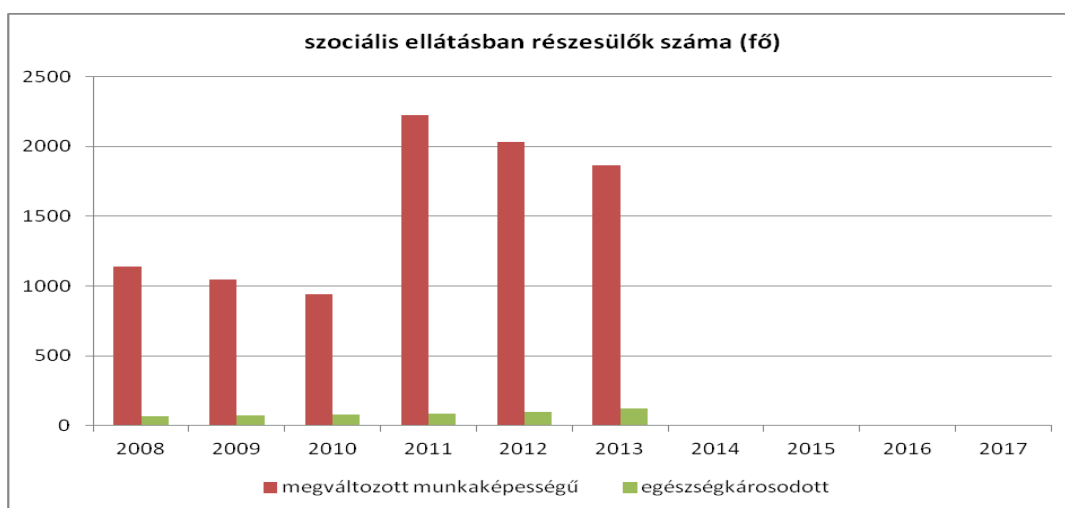
Fogalma, meghatározások

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma

év	megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma	egészségkárosodott személyek szociális ellátásaiban részesülők száma
2008	1137	67
2009	1046	75
2010	943	79
2011	2224	83
2012	2033	96
2013	1865	123
2014	na	na

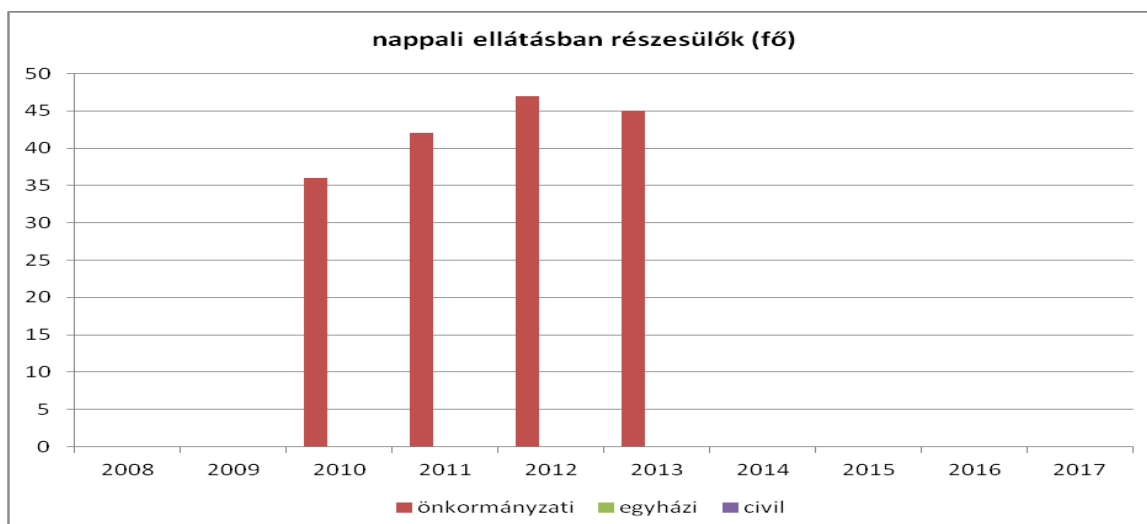
Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	önkormányzati fenntartású intézményben	egyházi fenntartású intézményben	civil fenntartású intézményben
2008	0	0	0
2009	0	0	0
2010	36	0	0
2011	42	0	0
2012	47	0	0
2013	45	0	0
2014	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült. (Flt. 57/B §.)

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Amennyiben nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, úgy sikertelen lehet a beszoktatás, amelynek következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Mindezekre tekintettel javasolt folyamatosan felkutatni a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeket, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítani. Javasolt önkormányzati szakember ez irányú képzése, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaesély Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos jellege és a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítései. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás akkor is meghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget.

Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a támogató szolgálat. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (mind szállítás, mind kommunikáció szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az önérdek érvényesítést. A szolgáltatás 2011-ben 20 258 fő számára volt elérhető.

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás (klub, fejlesztő napközi otthon stb.) keretében 2011-ben 6 727 fő részére biztosítottak ellátást. A nappali ellátás a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkezést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában.

Az átmeneti elhelyezésben részesülők, gondozóházban elhelyezettek száma csekély, 262 ellátott volt 2011-ben. Tartós bentlakásos szociális intézményi ellátásban 16 668 engedélyezett férőhely volt. Ápoló-gondozó intézményi ellátásban 13 802 fő részesült, amiből 50 férőhelyet meghaladó nagyságú intézmény 11 939 férőhellyel rendelkezett. Az ápoló-gondozó célú ellátást biztosító férőhelyek közül 8% működött lakóotthoni formában. Rehabilitációs intézményi ellátásban az engedélyezett férőhelyek száma 1773, melyből 473 rehabilitációs célú lakóotthoni férőhely.

A jelenlegi nagy létszámú intézmények sok esetben a település szélén, rosszabb esetben az országhatáron, izoláltan, korszerűtlen épületekben működnek. Ezen intézményekben is nagy erőfeszítéseket tesznek az ellátott személyek társadalmi integrációjának megteremtése érdekében, azonban az intézmény területi elhelyezkedéséből adódó korlátokat nem tudják leküzdeni. Egy több száz fős intézmény esetében fennáll a veszélye annak, hogy nem alkalmas az egyéni képességekre alapozott, személyre szabott szolgáltatás nyújtására. A működő lakóotthonok többsége csak a férőhelyek számának tekintetében tér el a nagy létszámú intézményektől, nem úgy működnek a gyakorlatban, mint ahogy azt a jogalkotó a bevezetéskor elképzelte. Az intézményi szemlélet a lakóotthonokban is jelen van. Tekintettel arra, hogy a jogszabályi módosulások a fenntartó tekintetében változást hoznak ezen szolgáltatások tekintetében, az önkormányzatok együttműködő partnerségi szerepben jelennek meg 2013-tól. Javasoljuk, hogy a 1257/2011 (VII. 21.) Korm. határozatban foglalt nagymérvű változások támogatása, a közösségben hozzáférhető szolgáltatások rendelkezésre bocsátása okán kövessék nyomon a folyamatot egyrészt jogszabályi, másrészt finanszírozási szempontok mentén.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Lehetséges, hogy a fogyatékos személy megfelelő információk hiányában nem részesül a számára

jogszabály szerint járó pénzbeli és természetbeni ellátásban. A településen élő ellátásban részesülő fogyatékosok száma a TeIR, KSH Tstar forrásokból szerezhető meg. Ezzel összevetésben lehetséges megbecsülni, hogy az egészségügyben vagy önkormányzati szolgáltatásokban - pl. szociális érkeztetés, hajléktalan ellátás - milyen létszámban fordulnak meg fogyatékosok, illetve rendelkezésre állnak-e statisztikai adatok. Javasolt bevonni a fogyatékos emberek helyi érdekvédelmi szervezeteit is, hiszen ők taglistáikkal és tagjaikkal tartott kapcsolatukkal segíthetik a folyamatot.

Ellátási formák:

Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,

1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak, vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül

Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/ 2000(VIII.9.) Korm. rend A súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az alábbiakban kiemeljük azokat a területeket jogszabályi hivatkozással, amelyek a fogyatékkal élő személyek jogait biztosítják.

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)- (2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §)

A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat. Javasoljuk, azoknak a szolgáltató szervezeteknek a bevonását, melyek professzionális segítséget nyújthatnak. Ilyenek például a jelnyelvi szolgáltatások, a könnyen érthető fordításokat készítő ÉFOÉSZ és tagszervezetei, a speciális eszközkölcsozók. Javasoljuk továbbá, hogy az önkormányzat érintett munkatársai kapcsolódjanak be olyan tréningekbe, képzésekbe, ahol ezek a tudások megtanulhatók, ilyenek egyebek mellett az Emberi Erőforrások

Minisztériuma által támogatott és az FSZK Nonprofit Kft. képzései.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoport képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba. A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve Támogató szolgálat, segédeszköz: fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét, továbbá segédeszközöket. Az árhoz nyújtott támogatással beszerezhető segédeszközök körét és a támogatás módját, valamint mértékét külön jogszabály határozza meg. (Fot. 11. §)

Egészségügy: A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során törekedni kell arra, hogy az ellátás segítse elő a rehabilitációját, társadalmi beilleszkedését, továbbá, hogy ne erősítse a betegségtudatát. (Fot. 12. §) A modern emberi jogi szemlélet érvényesülése a fogyatékos emberek ellátása során alapelv. Javasoljuk, hogy az ehhez elengedhetetlen attitűdváltás eléréséhez a szolgáltatók vegyék igénybe az országban több helyen elérhető tréninglehetőségeket (GYEMSZI ETI és FSZK Nonprofit Kft. egyebek mellett), valamint igényeljék azokat a hozzáférést biztosító megoldásokat, melyekről a korábbiakban már szóltunk.

Oktatás, képzés: A fogyatékos személynek joga, hogy állapotának megfelelően és életkorától függően korai fejlesztésben és gondozásban, óvodai nevelésben, iskolai nevelésben és oktatásban, fejlesztő felkészítésben, szakképzésben, felnőttképzésben, továbbá felsőoktatásban vegyen részt a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak szerint. Abban az esetben, ha az - az e célra létrehozott szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - a fogyatékos személy képességeinek kibontakoztatása céljából előnyös, a fogyatékos személy az óvodai nevelésben és oktatásban a többi gyermekkel, tanulóval együtt - azonos óvodai csoportban, illetve iskolai osztályban - vesz részt. A kiskorú fogyatékos személyt megilleti az a jog, hogy fejlesztése késedelem nélkül megkezdődjön, amint fogyatékoságát megállapították (Fot. 13. §).

Lakóhely, közösségbe való befogadás, önálló életvitel: A fogyatékos személynek joga van a fogyatékoságának, személyes körülményeinek megfelelő - családi, lakóotthoni, intézményi - lakhatási forma megválasztásához (Fot. 17. §) A 2011. évben megkezdődött a nagy létszámú ápoló– gondozó intézetek kiváltása támogatott lakhatási megoldásokkal. Ez a folyamat, bár pozitív kimenetelében bizonyosak vagyunk, mégis számos konfliktust rejt magában. Javasoljuk megismerni a folyamat jogszabályi hátterét, valamint azokat a szakmai, módszertani anyagokat, melyek ezt a közösségi alapú szolgáltatások felé való elmozdulást segítik. A dokumentumok a folyamatot generáló Intézményi Férőhely Kiváltást Koordináló Országos Testület honlapjáról tölthetők le. A közösségi beilleszkedést segíthetik a fogyatékos emberek érdekvédelmi szervezetei is, így bevonásuk javasolt.

Kultúra, sport: A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára – sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni (Fot. 18. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás. Az első kérdésre javasoljuk minden esetben rehabilitációs szakmérnök, valamint az érintett fogyatékos csoportot képviselőjének a bevonását a tervezésbe és a megvalósításba.

A másik kérdésre, mely a forrásteremtésre vonatkozik, javasoljuk, hogy történjen Európai Unió pályázatfigyelés a www.nfu.gov.hu honlapra építve.

A rehabilitációhoz való jog: A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. Az ehhez kapcsolódó állami feladatot a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének biztosítására létrehozott, a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter szakmai felügyelete alatt álló szervezet látja el. A szervezet számára törvény vagy kormányrendelet további feladatokat állapíthat meg ([Fot. 19.- 20. §). Az érintett célcsoport sok esetben nem rendelkezik megfelelő információval a saját jogai és lehetőségei tekintetében. Javasoljuk, hogy legyen számukra lehetőség hozzáférni a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapjához, valamint dokumentumaihoz (<http://nrszh.kormany.hu/>), továbbá azokhoz a jogsegély szolgáltatásokhoz, amelyeket érdekvédelmi szervezeteik nyújtanak a számukra.

A helyi politikai életben és közéletben való részvételhez való jog: másokkal azonos alapon, hatékonyan és teljes körűen vehessenek részt a helyi politikai életben és a közéletben, közvetlenül vagy szabadon választott képviselőkön keresztül, beleértve a fogyatékosággal élő személyek jogát és lehetőségét a szavazásra és választhatóságra (2007. évi XCII. tv 29. cikk) A fogyatékos emberek önérvényesítő mozgalmainak erősödése, saját maguk képviselési lehetőségének támogatása kiemelt feladat. Javasoljuk, hogy ennek érdekében alakuljanak ki az együttműködésre és a párbeszédre lehetőséget adó fórumok akár az önkormányzat kezdeményezésére, ahol a fogyatékos emberek a „Semmit rólunk nélkülünk!” elvnek megfelelően bekapcsolódhatnak a róluk szóló döntések alakításába.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Aktuális jogszabályok:

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

2009. évi CXXV. törvény a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról

62/2011. (XI. 10.) NEFMI rendelet a jelnyelvi tolmácsszolgálatok működésének és a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás igénybevételének feltételeiről igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

Közhasznúak azok az épületek, melyek használata senki számára sem korlátozott. Ebbe a körbe tartoznak az oktatás bármely szintjét befogadó épületek vagy épületrészek, az egészség-, szociális, kulturális, művelődés, sport célú építmények. Ilyenek és tevékenységük súlya miatt kiemelten fontosak az önkormányzati, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgálati célokra fenntartott épületek vagy épületrészek. A mozgásukban akadályozottak, az idősek, nők- és gyermekek a fizikai akadálymentességet igénylik, a többi fogyatékos csoport számára az infokommunikációs akadálymentesség a jogos igény. Ilyenek a kontrasztos színekkel készült táblák, tapintható információk, hallható segítség, jelnyelvi segítség, a belső környezetben

való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok.

A városban önkormányzat hivatalai, a hatósági, a közigazgatási, az igazságszolgáltatási célokra fenntartott épületek, a kórház akadálymentesítettek, a háziorvosi rendelők mintegy 60 %-a esetében a felújításuk során az akadálymentesítés megtörtént, vagy jelenleg is folyamatban van.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Pályázati forrásból több közintézmény (közművelődési intézmény, iskola, óvoda, uszoda, stadion) teljes vagy részleges akadálymentesítése megtörtént, akadálymentes elérésük kulturális és sportprogramok szervezése folytán biztosított.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítettségéről alig lehetséges az adatgyűjtés, mivel a többsége vállalkozás formában működik.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A három darab megvalósított városrehabilitációs projekt keretében a falu térségében, a városközpontban és a legnagyobb lakónépeségű lakótelepen a közlekedési utak, járdák, terek, parkok, egyes közhasznú épületek részleges akadálymentesítése az elmúlt öt év során megtörtént.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A szociális alapszolgáltatások segítséget jelentenek a fogyatékos személyeknek abban, hogy saját otthonukban, lakókörnyezetükben önálló életvitelt tudjanak fenntartani. Különös jelentősége van a helyi tájékoztatásnak, a mindenki számára azonos esélyű hozzáférés biztosításának. Szakellátás akkor válik szükségessé, ha a fogyatékos személy önálló életvitelét saját otthonában az alapszolgáltatások már nem tudják biztosítani. Ezekben az ellátási formákban is külön gondot kell fordítani az önrendelkezés és önállóság érvényesülésére. Ilyenek az intézmény napirendjének szigorúsága, a kapcsolatok ápolásának lehetősége és módja intézményen kívüli személyekkel, intézményen belüli párkapcsolatok alakulása.

Támogató Szolgálat

A fogyatékos személyek Támogató Szolgálatára Ózd, Arló, Járdánháza, Borsodnádásd, Bükkmogyorósd, Csernely, Domaháza, Borsodszentgyörgy, Hangony, Farkaslyuk, Nekézseny, Kissikátor települések közigazgatási területén élő lakosok számára biztosít szolgáltatást.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatás rendelkezik olyan gépjárművel, amely, alkalmas kerekes székes személy szállítására, rendelkezik mobil rámpával, illetve biztonsági rögzítéssel.

A támogató szolgáltatást valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó súlyosan fogyatékos személy igénybe veheti.

A szakmai munka az alábbi szolgáltatásokból tevődik össze:

Tanácsadás:

A szolgálat a tanácsadási tevékenységével azt segíti, hogy a fogyatékos személy illetve hozzátartozója, törvényes képviselője hozzájusson azokhoz a tájékoztatásokhoz, útmutatásokhoz, amelyek segítségével a probléma megoldása megvalósuljon, döntéseit a számára legelőnyösebb módon tudja meghozni. A leggyakoribb megkeresés telefonon keresztül történik, de gyakran van arra igény, hogy a kórházban vagy a saját otthonában keressék fel a klienst. Jelentős a különböző pénzbeli ellátások iránti érdeklődés. Az elmúlt évben több fogyatékos személy részére nyújtott segítséget abban, hogy hozzájuthasson pl.: a fogyatékosági támogatáshoz, lakás akadálymentesítési támogatáshoz.

Személyi segítségnyújtás:

A fogyatékos személyek elsősorban a személyi és környezeti higiénia megtartásában, a hivatalos ügyek intézésében, szabadidő hasznos eltöltésében kérnek segítséget. Igény mutatkozik a hozzátartozó távollétében a felügyelet biztosítására és a gyermekek esetében a szállítás közbeni felügyelet biztosítására.

Szállító szolgáltatás:

A szolgáltatás ahhoz kíván hozzájárulni, hogy a fogyatékos személy az önmagát érintő ügyekben, feladatokban eljárjon, ezáltal is aktívan bekapcsolódjon a társadalmi életbe. Az egészségügyi intézményekbe történő szállítás mellett igény van egyéb helyekre történő szállításra is (bevásárlás, rokonlátogatás, elhunyt hozzátartozó sírjának látogatása). Több társult településről és Ózdról szállít különböző korú fogyatékos gyermekeket, óvodai -, iskolai -, és fejlesztő foglalkozásokra. A városban található fogyatékos személyek nappali ellátását nyújtó intézményébe is szinte napi rendszerességgel szállít fogyatékos személyeket.

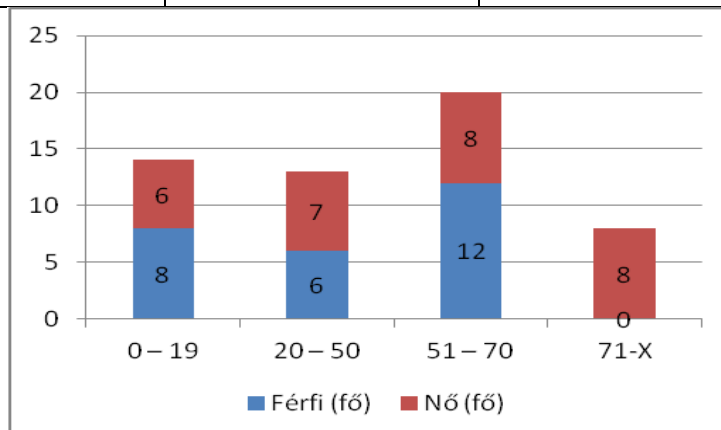
Gyógyászati segédeszköz kölcsönzés:

A szolgáltatásnak korlátozott számú segédeszköz áll rendelkezésére. A segédeszközök esetében a kerekesszék iránt a legnagyobb a kereslet. Ezekben az esetekben segítséget nyújt abban, hogy a kölcsönvevő személy minél hamarabb be tudjon szerezni saját részre egy segédeszközt.

Ózd és Térsége Szociális, Gyermekejóléti és Egészségügyi Integrált Intézmény – Támogató Szolgálatánál 2014. december 31.- én 55 fő gondozottat láttak el. Ebből 1 fő rendelkezik csak személyi segítségnyújtásra vonatkozó jogviszonnyal, 14 fő csak szállító szolgáltatás igénybevételére jogosító jogviszonnyal (ebből 3 fő szociálisan nem rászorult), valamint 40 fő rendelkezik a személyi segítségnyújtás mellett szállító szolgáltatás igénybevételére jogosító jogviszonnyal is.

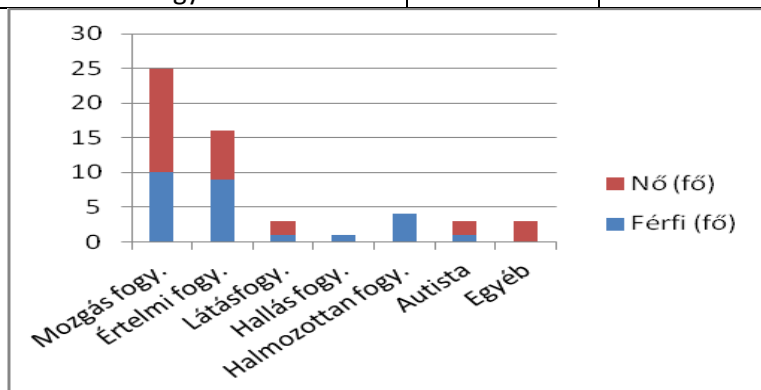
A jogviszonnyal rendelkező személyek életkor és nem szerinti megoszlása a következőképpen alakult:

Év	Férfi (fő)	Nő (fő)
0 – 19	8	6
20 – 50	6	7
51 – 70	12	8
71-	0	8

Az ellátást igénybevevők fogyatékosági csoport szerint megoszlása az alábbiak szerint alakult:

Fogyatékosági csoport	Férfi (fő)	Nő (fő)
Mozgás fogyatékos	10	15
Értelmi fogyatékos	9	7
Látásfogyatékos	1	2
Hallás fogyatékos	1	0
Halmazottan fogyatékos	4	0
Autista	1	2
Egyéb	0	3

Az „Egyéb” kategóriába tartozik az a három fő, aki a támogató szolgáltatás esetében nem tekinthető szociálisan rászorultnak, mivel nem rendelkeznek fogyatékosági támogatással, vakok személyi járadékával vagy magasabb összegű családi pótlékkal

A táblázatból látható, hogy a mozgásfogyatékos személyek száma a legnagyobb, ez azért van, mert a szállító szolgáltatásra elsősorban az ehhez a csoporthoz tartozó személyek tartanak igényt, mert tömegközlekedési eszközt nehezen vagy egyáltalán nem tudják használni.

f) Hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Ózd Város Önkormányzata erőn felül próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

A városban működő fogyatékkal élőkkel foglalkozó egyéb érdekvédelmi szervezetek:

Látássérültek Klubja

A látássérültek Klubja KHE a város egyik legrégebbi civil szervezeteként Ózd és vonzáskörzetében képviseli a vak és gyengénlátó embereket. A tagoknak és érdeklődőknek hasznos közösségi programokat szervez.

Magyar Vöröskereszt B-A-Z megyei Szervezete – Ózd területi szervezete

A szervezet az emberi élet és egészség védelmében fejti ki tevékenységét. Szervezi az önkéntes vradók részvételét a véradásban, adományokat gyűjt, vizsgáztat, felvilágosító előadásokat, egészségnapokat szervez.

Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete

Az egyesület az Ózd-Putnok térségben élő mozgáskorlátozott emberek érdekképviseletével, tájékoztatásával, segítségével foglalkozik.

Ózdi Szívbetegyek Egyesülete

A város egyik legrégebbi civil szervezeteként rendszeres összejöveteleket, foglalkozásokat szerveznek tagjaiknak. Fő cél az egészségnevelés, életkedvük megtartása kirándulások, előadások, szórakoztató programok szervezésével.

Rákbetegek Országos Szövetsége – Rákbetegek Egymásért 108. klub

A 2006 óta működő helyi szervezet tagoknak szervez gyógyulást elősegítő közös összejöveteleket, programokat.

SINOSZ Ózdi Helyi Szervezete

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) az ország egyik legrégebbi érdekvédelmi szervezete. A 2008-ban alakult helyi szervezet a tagjainak és érdeklődőknek szervez hasznos programokat, tájékoztatást.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén	Otthon végezhető vagy fogyatékos személyek részére kialakított munkahelyek létesítésének elősegítése
Szolgáltatások akadálymentesítése nem megoldott	Akadálymentesítési projektek megvalósítása
Közösségi élet hiánya, elmagányosodás	Kulturális, sport és egyéb fogyatékosoknak is szóló rendezvények szervezése, csoportos foglalkozások beindítása
A fogyatékos személyek részére a speciális oktatási, kulturális szolgáltatások hiánya	Fogyatékkal élőknek szóló speciális rendezvények megvalósítása

A fent beazonosított problémák és fejlesztési lehetőségek 2015. évben is fennállnak, aktuálisak.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Ózd Város Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a város és vonzáskörzetében működő társadalmi (civil) szervezeteknek. Évről évre saját költségvetésében külön forrást (2014-ben 5 millió forint) különít el, mely összeg pályázati formában a civil társadalom megerősödését, fejlődését, a szervezetek társadalmi szerepvállalását hivatott elősegíteni. Célja továbbá az Önkormányzat és a civil társadalom közötti partneri viszony és munkamegosztás előmozdítása az önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében.

Az ózdi civil társadalom egy része jogi személyiséggel rendelkező egyesületi, alapítványi formában, míg kisebbik hányada társadalmi szerveződés (klub, kör, szakkör) formában – esetleg valamely nagyobb intézményhez kötötten (pl. Ózdi Művelődési Intézmények) működik.

Minden évben közel 70 szervezet nyújt be pályázatot és valósít meg valamilyen programot, rendezvényt, illetve használja fel a támogatást saját működéséhez. A szervezetek között megtalálhatók érdekvédelmi, ifjúsági, nyugdíjas, kulturális, területi, hobbi és egyéb csoportok is, akik rendszeres résztvevői a városi kulturális rendezvényeknek, sportprogramoknak, szabadidős tevékenységekkel bekapcsolódnak az iskolai, óvodai életbe stb. A város külön keret terhére támogatja az egyházi szervezeteket, melyek a saját közösségükön belüli hitélet megerősítésén túl egyre nagyobb szerepet vállalnak Ózd kulturális, sport, oktatási életében is. Részükre az önkormányzati támogatás 2014-ben 4 millió forint volt.

A társadalmi sportegyesületek működésének biztosítására kiemelten, nagyobb tétel áll rendelkezésre (2015-ben 22 millió Ft) a városban. A működő 27 egyesületnek mintegy 1300 tagja van. A tagság 70%-a utánpótlás korú sportoló. A Képviselő-testület által sport célokra és feladatokra meghatározott keretösszegeből a létesítmények fenntartása és üzemeltetése jelentette a legnagyobb tételt. Ózd Város Önkormányzata 2015-ben a városi sportlétesítmények hatékony üzemeltetése érdekében új szervezetet alakított Ózdi Sport és Éléményközpont (ÓSÉK) néven, mely az eddigi Város- és Sportlétesítmény Üzemeltető Intézménytől átvette ezt a feladatkört. Az új intézmény működtetési körébe tartozik a Városi Stadion, a Sportcsarnok, a Városi Tanuszoda és a Városi Strandfürdő is. Az ÓSÉK az Ózdi Sportszervező Iroda

beolvasztásával a működtetői feladatok mellett a város sportéletének koordinációs feladatait is ellátja. Az egyesületek pályázati úton juthatnak önkormányzati támogatáshoz és a 2015-ös keretösszege 21 egyesület osztozott. A két kiemelt egyesület (Ózdi Kézilabda Club, Ózdi Futball Club) a támogatás 70%-át kapták. Az előző évi támogatási összegek csökkenéséből adódó működési nehézségeken enyhített, hogy több szervezet az önkormányzat általános tartalék keretéből is támogatásban részesülhetett.

A sportegyesületek egy jelentős része versenyrendszerben is működik, ezek közül említésre méltó az Ózdi Kézilabda Club, az Ózdi Futball Club, a Lóci DSE, az Ózdi Kerékpáros Egyesület, a Fiedler Ottó Úszó Sportegyesület, az Ózdi Súlyemelő és Fitness Club, az Ózdi Teknőc Futó Club, a Sho Bu Kai Dojo karate egyesület.

Az iskolai és diáksport élet is évről évre mozgalmas és eredményes, rendszeresek a városban bonyolított megyei, sőt országos diákolimpiai döntők. Az egyesületi és a diáksport mellett a városi sportélet sokrétűségét mutatja a szabadidős programok sokasága. Az évszakonként megrendezett labdarúgó tornák, a kosárlabdások streetball rendezvényei, a környékbeli természetjáró túrák egész éves sorozata, az EON Családi Focinapok fél éves programja, a modellezők bemutatói a városi rendezvényeken, a strand-kézilabdatorna, lépcsőfutó verseny, a sok-sok sportági emlékverseny, Extrém Sportnap vagy a résztvevők és a szakma berkein belül sikert aratott hagyományos Ózdi Triatlon verseny, egész évben változatos mozgási lehetőségeket biztosítottak.

Ózd Város Közművelődésében kiemelkedő szerep jut az Ózdi Művelődési Intézményeknek (ÓMI), azon belül mindhárom intézményegységének. Az ÓMI a város lakossági feladatellátásán túl a kistérség kulturális központja is, szakmai tanácsadást és szolgáltatást, mozgókönyvtári feladatellátást biztosít. Az intézmény felkarolja a helyi kulturális kezdeményezéseket, támogatja a civil elképzeléseket, helyet és bemutatkozási lehetőséget biztosít helyei értékek bemutatására, tehetséget gondoz, tudás-bázist fejleszt, segíti az IT technológiák elterjesztését.

Kiemelt feladata a kulturális örökség védelme, a hagyományok átörökítése, közösségi létek megteremtése. Integrált intézményként szoros a közművelődés és könyvtári, múzeumi együttműködés a város térsége intézményeivel, szervezeteivel.

A város társadalmi életében egyre nagyobb szerephez jutnak a helyi kis-, közép-, és nagyvállalkozások. Kiemelt szerep juthat a 2014-ben megkötött 5 oldalú együttműködési megállapodásnak, melyben Ózd Város Önkormányzata, a Miskolci Egyetem valamint a 3 legnagyobb foglalkoztató a General Electric, a Johnson Electric és az Ózdi Acélművek kötelezte el magát a tehetségek felkarolása, az ózdi szakképzés és duális képzés megerősítése és az ózdi felsőoktatás megerősítése területén.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Ózd Város Önkormányzata a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) készítésének folyamata alatt Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórumot (HEP Fórum), hozott létre. A HEP Fórum célja egy együttműködési rendszer felállítása, programalkotás és végrehajtás során a munkafolyamatok felügyelete, a nyomon követés, az ellenőrzés és értékelés, továbbá a HEP Fórum feladata a HEP megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, szankcionálása, kétévenkénti felülvizsgálata, aktualizálása, döntés előkészítése, kommunikáció, stb.

A HEP Fórum a jelen esélyegyenlőségi programot és hozzá tartozó intézkedési tervet minimum évente felülvizsgálja és az esetleges bővítési javaslatokat, az intézkedési terv részletes kidolgozására vonatkozó terveket egyezteteti.

A HEP Fórum működése nyilvános és létszám szempontjából bővíthető, minden egyes esélyegyenlőségre vonatkozó kezdeményezése a helyi esélyegyenlőségi programmal együtt Ózd város honlapján nyomon követhető lesz. A HEP Fórum a www.ozd.hu városi honlap esélyegyenlőségi folyamatosan lehetőséget biztosít a város lakossága és szervezetei részére a helyi esélyegyenlőségi programhoz és annak intézkedési tervéhez véleményezési, módosítási javaslatok feltöltésére.

A HEP fórum vezetője: **dr. Kósné Dargai Rita** önkormányzati képviselő, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság elnöke.

A HEP fórum kapcsolattartó személye Ózd város önkormányzata részéről: **Szaka Attila** köznevelési referens.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információnak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projektábrázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegény- ségben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Roma lakosság nagy száma - Alacsony iskolázottság - Munkahelyek hiánya - Alacsony foglalkoztatottság - Ellátatlan lakosság nagy száma - Roma kultúra eltér a többségi kultúrától - Rossz lakhatási körülmények - Átlagon aluli egészségi állapot - Eladósodottság 	<ul style="list-style-type: none"> - egyenlő bánásmód, - Felnőttképzések megszervezése, felzárkóztató programok - Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás bővítése - Képzések, átképzések szervezése, támogatások - Szociális támogatások bővítése, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés javítása - Közös kulturális programok szervezése, - Szociális bérlakások igénybevételi lehetőségeinek bővítése - Prevenció szűrővizsgálat kiterjesztése - Munkalehetőségek, közfoglalkoztatás bővítése, uzsorakamat visszaszorítása - Az ellátó szervek és az érintett csoportok közötti együttműködés fejlesztése (a kölcsönös együttműködés minden támogatás alapja)

Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Magas és egyenetlen eloszlású a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma - Településszerkezetből adódó oktatási szegregátumok alakultak ki - Oktatási épületek állapota és felszereltsége nem megfelelő - SNI, BTN gyermekek magas száma, forráshiány az oktatásuk területén 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkahelyek létesítésével a családok anyagi hátterének megerősítése, felnőttképzési lehetőségek bővítése - Oktatási esélyegyenlőség, - Közoktatási épületek infrastrukturális fejlesztése KEOP pályázatok útján, eszközbeszerzés - Központi állami támogatás mértékének növelése, otthoni szülői háttér megerősítéséhez képzések szervezése
Idősek	<ul style="list-style-type: none"> - Elmagányosodás - Ellátatlanság - Egészségügyi problémák - Többgenerációs családok megszűnése - Kiszolgáltatottság (bűnözők, család) - Alacsony jövedelmi szint (nyugdíjak reálértékének csökkenése) 	<ul style="list-style-type: none"> - A család fokozottabb szerepe - A család fokozottabb szerepe (gyermekek, unokák nagyobb rész vállalása az idősebb családtagok gondozásában), házi segítségnyújtás - Szűrővizsgálatok biztosítása - Prevenációs szemlélet erősítése, egészségtudatos magatartás fejlesztése - Összetartozást segítő programok szervezése - Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése - Nyugdíjmelés
Nők	<ul style="list-style-type: none"> - Alacsony foglalkoztatottság - GYES utáni munkába való visszatérés - Családon belüli erőszak magas aránya - A szolgáltatásokhoz való időbeni hozzáférés 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkahelyek létesítése, közfoglalkoztatás bővítése, munkaidő kedvezmények körének szélesítése - Munkahelyek létesítése munkaidő kedvezménnyel - Büntethetőség megerősítése - Nyitva tartások részleges igazítása
Fogyatékkal élők	<ul style="list-style-type: none"> - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén - Szolgáltatások akadálymentesítése nem megoldott - Közösségi élet hiánya, elmagányosodás - A fogyatékos személyek részére a speciális oktatási, kulturális szolgáltatások hiánya 	<ul style="list-style-type: none"> - Otthon végezhető vagy fogyatékos személyek részére kialakított munkahelyek létesítésének elősegítése - Akadálymentesítési projektek megvalósítása - Kulturális, sport és egyéb fogyatékosoknak is szóló rendezvények szervezése, csoportos foglalkozások beindítása - Fogyatékkal élőknek szóló speciális rendezvények megvalósítása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ol style="list-style-type: none"> 1.Helyi foglalkoztatási eszközök alkalmazása. 2.Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése. 3. Az állampolgárok életminőségének folyamatos vizsgálata. Szükséglet alapú szolgáltatások szervezése. 4.Komplex programok bevezetése. 5.Szociális és egészségügyi szakemberek együttműködése. 6.Kezdeményezés. 7.Nyilvánosság erősítése. 8. Képzettség bővítése 	<p>Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • ÓTSZEGYII Hajléktalan ellátás • ÓTSZEGYII Családsegítés • ÓTSZEGYII Gyermekjóléti Szolgálat • BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály • Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Gyermekek	<ol style="list-style-type: none"> 1.Rendszeres szakmai találkozók. 2.Új módszerek, eljárások. 3.Programok szervezése, szakemberek képzése. 4.Feltöltöttségi, kihasználtsági mutatók vizsgálata. 5.Szülők tájékoztatása. 	<p>Gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vasvár Úti Általános Iskola • ÓTSZEGYII Gyermekjóléti Szolgálat • Védőnői Szolgálat
Idősek	<ol style="list-style-type: none"> 1.Szociális, közművelődési szolgáltatások bővítése. 2. Egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése. 3.Tájékoztatás és megelőzés. 4.Generációs programok szervezése. 5.Nyilvánosság eszközeinek bővítése. 	<p>Idősek helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály • Ózdi Polgármesteri Hivatal/Hatósági és Szociális Osztály • ÓTSZEGYII Bentlakásos Intézmény
Nők	<ol style="list-style-type: none"> 1.Képzési programok körének szélesítése. 2.Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása. 3.Napközbeni ellátás szervezése. 4.Elmagányosodás megelőzése. 	<p>A nők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Védőnői Szolgálat • BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

Fogyatékkal élők	1.A kommunikáció színterének bővítése, elérhetővé tétele. 2.Akadályok megszüntetése. 3. Ellátásukban résztvevő civil szervezetek bevonásával elemzések készítése, problémáik feltárása, életminőségüket javító intézkedések bevezetése. 4. az egészségügyi szűrővizsgálatokon való részvétel segítése.	A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport <ul style="list-style-type: none"> • SINOSZ Ózdi Szervezete • Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete
------------------	---	---

Jövőképünk

Ózd Város Önkormányzatának legfontosabb célja a városban és térségben élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége

Az intézkedési területek részletes kifejtése

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
	"Vissza a munka világába"	A mélyszegénységben élő roma és nem roma potenciális munkavállalók fokozatos visszavezetése a munka világába.	- a foglalkoztatottság növelése - a munkanélküliek számának csökkentése - megélhetési támogatás biztosítása - az értékteremtő munka megbecsülése - az Alaptörvényben rögzített gondoskodási kötelezettség elősegítése	- Integrált Városfejlesztési Stratégia, - Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, - Rombauer Terv,	- közfoglalkoztatás bővítése - vállalkozások támogatása munkahelyteremtéshez - vállalkozások adóterheinek csökkentése - munkaerő piaci fórumok létrehozása - képzések, tréningek szervezése	Polgármester, Jegyző	2016.12.31.	KSH statisztika, ÁFSZ statisztika, fórumok jelenléti ívei, projekt záró jelentések,	munkaerő piaci szakemberek, vállalkozók, érdekképviselői szervezetek,	Az intézkedés hosszú távú fenntarthatósága függ a térség gazdasági környezetétől, valamint a pályázati támogatások kiírásától.
1		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.			1) Ózd Város Önkormányzata az intézményeivel és saját tulajdonú cégeivel valamint együttműködési megállapodás keretében a Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézettel 2013. és 2014-ben is részt vett a közfoglalkoztatási programokban. 2013. és 2014. években összesen a hatósági szerződésben szereplő megköthető munkaszerződések száma a Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás esetében 3314 db, a Start munkaprogram keretében 1214 db, míg a Digitális, valamint a Kulturális közfoglalkoztatásban 126 db volt. A legnagyobb közfoglalkoztató intézményeink a Város- és Sportlétesítmény Üzemeltető Intézmény, az Ózdszolg Nonprofit kft. és az Ózdi Köznevelési Intézmények Gondnoksága voltak. A bevont mélyszegénységben élő és roma munkavállalók aránya területtől függően 50-70%-os. A közfoglalkoztatás komoly lehetőség az önkormányzat számára, hogy a munkanélküli lakosoknak a segély összegénél magasabb szintű munkabért tudjon biztosítani. Ózd Város Önkormányzata 2014-ben részt vett a Miskolcon megszervezett Közfoglalkoztatási Szakkiállításon, valamint azt követően Ózdon saját erőből is megszervezte a kiállítást. 2) Ózd Város Önkormányzata a vállalkozások gazdasági fejlődése érdekében több alkalommal fórumot szervezett, melyek közvetve hozzájárultak a vállalkozások munkahelyteremtő képességének növeléséhez. Ilyen esemény volt a 2014. június 25-én megrendezett Szakképzési Konferencia, a BAZ Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával karöltve megvalósított Gazdaságfejlesztési Program bemutatása és egyéb pályázati lehetőségek című szakmai ankét, a 2014. szeptember 16-i Gazdaságfejlesztési Konferencia és a 2014. november 16-án megvalósult Gazdaságfejlesztés helyzete a térségben című vállalkozói konferencia. Valamennyi rendezvény fő témája a város Gazdaságfejlesztési Programja volt, illetve az, hogy a GFP-ben megfogalmazott célkitűzésekhez a térség vállalkozói milyen formában, milyen források felkutatásával, bevonásával tudnak csatlakozni. 3) Képzések tréningek szervezése több alkalommal is megvalósult a Türr István Képző és Kutató Intézmény közreműködésében, megvalósításában.				Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítójú projekt segíti majd.	

2	"A munkanélkülivé válás esélyének csökkentése"	A munkanélküliek körében magas a szakképzetlenek aránya. A szegregált, telepszerű lakóköznyezetben élő iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, térítési díjas szakkörök, táborozások elérésében. A még tanköteles, a nappali képzésből kimaradt roma fiatalok segítése az általános ill. középiskola befejezésére, érettségi, szakmai képzés megszerzésére.	- az oktatás és a képzés területén a hozzáférés esélyének javítása - a jogellenes elkülönítés megelőzése, megszüntetése, - a sztereotipikus pályaeorientáció megváltoztatása	- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, - Integrált Városfejlesztési Stratégia	- általános iskola végzős osztályaiban a szülők és a diákok tájékoztatása a munkaerő-piaci hiányszakmák alakulásának várható trendjéről - tanoda jellegű szolgáltatás felülvizsgálata - a hátrányos helyzetű gyerekek speciális nyári foglalkoztatási, táboroztatási programjainhoz források felkutatása - a munka világába orientáló speciális felkészítő szakkörök beindítása	Közoktatási intézmények vezetői	2016.06.15.	- KIR adatszolgáltatási statisztika - éves beszámolók - szakköri naplók - táborok elszámolási jegyzőkönyvei, jelentései - jelenléti ívek	humán, pénzügyi, technikai erőforrások fejlesztése, szükséges pályázatátása	A szülők és diákok folyamatos tájékoztatásával, a pályaválasztási támogató tevékenység fokozásával az intézkedés fenntarthatósága biztosítható.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.	1) A város legtöbb általános iskolájában ősszel a felvételi időszak kezdetén összevont szülői értekezlet keretében az iskola vezetése és az osztályfőnökök tájékoztatják a szülőket a térség továbbtanulási lehetőségeiről, valamint az elsajátítható szakmák révén várható elhelyezkedési lehetőségekről. Némely iskola segítséget kér és kap a térség középiskoláitól is. Ózd Város Önkormányzatának intézményei 2013. és 2014. évben is részt vettek a nyári diákunka programban is. 2) Ózd Város Önkormányzata több olyan pályázati programot is megvalósított, illetve valósít meg folyamatosan, mely a hátrányos helyzetű gyermekek speciális nyári foglalkoztatási, táboroztatási programjaihoz nyújt segítséget. Ilyenek például a Szociális városrehabilitáció (Velenca telep megújul) című ÉMOP-3.1.1-12 pályázati projekt egyes elemei, vagy a Gyerekesély az ózdi kistérségben című TÁMOP-5.2.3-A/11/1 pályázat bizonyos részei, vagy a Komplex gyerek program című TÁMOP-5.1.1-11/1/A pályázat alprogramjai és a Komplex telep program Velenca telepen és Hétes telepen című TÁMOP-5.3.6-11/1 pályázat egyes területei. Valamennyi projekt elsősorban a mélyszegénységben élő, roma családok, gyermekek problémáira keres megoldást. 3) Ózd város területén működő általános- és középiskolák folyamatosan keresik azokat a pályázati programokat, melyekből nyári táboroztatást tudnak megvalósítani, ilyen például a Határtalanul... pályázati program is.			Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.				
3	"Szakemberek nélkül nehezebb"	A roma lakosság esélyegyenlőségét, társadalmi integrációját támogató szakemberállomány bővítése.	a célcsoport nagysága, a problémák mélysége és mennyisége több szakember biztosítását igényli	- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv, - Integrált Városfejlesztési Stratégia, - Közfoglalkoztatási Terv,	- az Önkormányzat, a Családsegítés és a civil szervezetek humán erőforrásának bővítése - szociálpedagógus, szociális munkás, játékpédagógus, roma asszisztensek, roma integrációs szakértő, roma közösségfejlesztő szakemberek biztosítása	Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke	2016.06.15.	- a munkába álló szakemberek száma - a BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikai jelentései - képzési tanúsítványok száma	a finanszírozási források biztosítása pályázással jelenleg: TÁMOP-5.2.3-/A/11/1	A pályázatok által elvárt fenntarthatósági szempontok alapján.

		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.	1) Ózd Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be a TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2 számú „Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben” című pályázati programra, hogy a város óvodáiban roma dajkákat tudjon foglalkoztatni, de sajnos a kiíró részéről a pályázat elutasításra került.	Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.
--	--	---	---	---

II. A gyermekek esélyegyenlősége

	"Több lehetőség a tanulásban"	A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése, közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítása.	- kompetencia mérés eredményének javítása - a HH. és HHH. tanulók oktatási esélyegyenlőségének növelése	- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	- egységes és teljes körű HH. és HHH. nyilvántartások megteremtése, karbantartása - tanórai és tanórán kívüli tevékenységek számának növelése - a szolgáltatások növeléséhez a szükséges plusz források megszerzése pályázatok útján - városi rendezvények részben területi szintű lebonyolítása - a pedagógusok továbbképzése - iskolai körzethatárok felülvizsgálata, újragondolása - iskolai fórumokon a szülők tájékoztatása a különböző támogatási, pályázati, szabadidős lehetőségekről	Jegyző	2016.09.01.	- kompetencia mérések eredményei - a HH. és a HHH. adatbázisok - intézményi éves beszámolók	- részvétel esélyegyenlőségi pályázati programokban (pl: Útravaló MACIKA) - kulturális intézményekben a programokhoz a helyiségek és technikai berendezések kedvezményes biztosítása - a szabadidős programok lebonyolításához civil szervezetek, sportegyesületek bevonása	A pályázati források kihasználásával több iskolát lehet bevonni a szolgáltatások fejlesztésébe. A képzettebb lakosság több munkalehetőséget kaphat, ezzel csökken a hátrányos helyzetű gyerekek száma.
1		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.		1) Ózd Város Önkormányzata a HH és HHH státuszok törvényi változását követően újragondolta a meglévő HH, HHH nyilvántartását és egy jól kezelhető, jól lekérdezhető egységes nyilvántartási rendszert vezetett be. 2) Folyamatosan zajlik az Ózdi Művelődési Intézmények „Szabadidős tevékenységek fejlesztése Ózdon” című TÁMOP-3.2.11/10 pályázati programjának fenntartási időszaka melyben 10 általános iskolai, középiskola, óvodai intézményben valósulnak meg szabadidős programok. Ózd Város Önkormányzata sikeres pályázatot valósított meg 2013/14-ben „Óvodáink fejlesztése Ózdon címmel”, melyben 10 óvodai intézményegységben valósult meg szervezetfejlesztés, óvodapedagógusi továbbképzés, rendezvények, valamint eszközbeszerzés a hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése érdekében. A város több iskolai intézménye részt vesz a TÁMOP-3.1.4.B pályázati programban, melyből szabadidős tevékenységek megvalósításával segítik az esélyteremtést. 3) Ózd Város Önkormányzata a nemzeti, állami ünnepek központi megemlékezése mellett nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az ünnepek területi szinten is megvalósuljanak, valamint kiemelt figyelmet fordít arra, hogy valamennyi településrészen saját közösségi programok, rendezvények valósuljanak meg. (Bolyoki Vigadalom, Vasvár Sokadalom, Ráctag Napok, Szennai Nyárbücszjátó, Falusi karácsony, Gyermeknap rendezvények stb) 4) A város iskoláinak 2013. január 01-ei fenntartói átadását követően az iskolai körzethatárok felülvizsgálata a megyei kormányhivatal feladata. A kormányhivatal – az Önkormányzat egyetértésével – minden évben úgy alakította ki/át a körzethatárokat, hogy a HHH-s gyermekek eloszlása a törvényes keretek között legyen. 5) Iskolai fórumokon a szülők tájékoztatása a különböző támogatási, pályázati, szabadidős lehetőségekről folyamatosan megtörtént. 6) Együttműködési projekt indult a Széchenyi István Katolikus Közgazdasági Szakközépiskola diákjai és a NASA között tudományos eredmények (Mars kutatás) fordítási munkái kapcsán.					Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.	

2	"Együtt-egymásért a gyerekekért"	Az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése közös programok megszervezésével.	A családon belüli gyermeknevelés (elsősorban a hátrányos helyzetű, roma családok körében) módszertana, kultúrája, eszközrendszere horizontálisan közelítsen az óvodai nevelési programokban megfogalmazott óvodai nevelési elvekhez. A családi háttér átalakítása az európai közösségi normáknak megfelelően.	- Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv - Integrált Városfejlesztési Stratégia - Óvodai pedagógiai programok	- óvodapedagógusi és szülői közös fórumok szervezése - belső óvodai továbbképzések szervezése hátrányos helyzetű szülők számára - az óvodai kulturális és szabadidős programokba az érintett szülők minél nagyobb létszámú szülők bevonása - a lakhatási körülmények javítása - szülői klubok szervezése és módszertani kiadványok készítése és terjesztése - a beiskolázási folyamat tudatos előkészítése	Köznevelési csoportvezető	2016.06.30.	- képzési, rendezvényes jelenléti ívek - intézményi éves beszámolók - a kiutalt bérletek statisztikái	- iskolai, óvodai, érdekvédelmi, Családsegítés, Gyermejjóléti Szolgálat szakemberei - pályázati források felkutatása és bevonása - civil szervezetek közreműködése	A fenntarthatóságot akadályozó tényezők: az intézményi dolgozók leterheltsége, valamint a családi motiváció hiánya. A Társadalmi Megújulás Operatív Programok keretében egyre több pályázati forrás elérhető.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.		1) Ózd Város Önkormányzata által fenntartott és működtetett óvodákban az intézmények pedagógiai programja megfogalmazza azokat a célokat, hogy a szülőket minél több óvodai rendezvény szervezésébe, lebonyolításába vonja be, valamint évente legalább egy alkalommal olyan összevont szülői értekezletet (fórumot) tartanak – a védőnők, családsegítők bevonásával - ahol felszínre kerül a gyermeknevelés óvodai, családon belüli módszertana, kultúrája. 2) A lakhatási körülmények javításával kapcsolatos felmérés, információgyűjtés, lehetőségek szerinti segítség megtörtént, folyamatban van, mely tapasztalatok tükröződnek a települési lakásrendelemben is. 3) Szülői klubok szervezése terén az Ózdi Művelődési intézmények sikeres tevékenységet végez (Baba-mama Klub) és elektronikus felület működtetésével biztosítja a gyors információcserét. 4) Az Óvodai Pedagógiai Programok kiemelt figyelmet fordítanak az iskola előkészítésére, az iskolaérettség erősítésére a sikeres óvoda-iskola átmenet biztosítására.				Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.		
3	"Szegregációs mentőöv"	A szegregált területeken élő gyerekek köznevelési, közoktatási, gyermekjóléti és gyermekvédelmi, egészségügyi, kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, esélyegyenlőségük növelése.	-a szegregált területen élő gyerekek oktatási esélyegyenlőségének növelése - a szegregált területen élő gyerekek szociális és egészségügyi esélyegyenlőségének növelése - a szegregált területen élő gyerekek kulturális esélyegyenlőségének növelése	- Integrált Városfejlesztési Stratégia - Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	- oktatási, kulturális és sportprogramok szegregált területekre való kitelepítése - könyv, ruha, játék, oktatási eszköz, bútorok, stb. gyűjtési akciók szervezése és a gyűjtemények kijuttatása a szegregált területekre - az internet használati lehetőségek bővítése - képzések lebonyolítása a helyi higiénés környezet javítása az általános egészségügyi állapot érdekében - rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatok a gyerekek körében - óvodába, iskolába történő bejutás közlekedési körülményeinek további fejlesztése	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke	2016.12.31.	- kompetencia mérések eredményei - programok, jegyzőkönyvek eredményei - szociális és egészségügyi hálózat adatbázisai - óvodai, iskolai hiányzások statisztikái	- oktatási, kulturális, szociális, egészségügyi szakemberek - pályázati források - egyéb támogatási formák - közösségi rendezvényekre alkalmas helyiségek felújítása a területen lakó személyek bevonásával - a közfoglalkoztatás szegregált területekre	A fokozottabb rendőri, polgárőrségi és városrendészeti járőrözéssel biztosítható a fejlesztett strukturális környezet megtartása. A családi motiváció növelésével a szegregált területeken élők bevonása könnyebbé válik.

					- a tanulói önkéntes munka szegregált területekre való irányítása				történi szervez. - a rendőrség és polgárőrség bevonása a rendezvények biztosításához
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.			1) Ózd Város Önkormányzata pályázati finanszírozásból nagy értékű sportlétesítményeket telepített ki szegregált területekre (Sajóvárkonyi Általános Iskola, Bolyky Tamás Általános Iskola – rekortán sportpálya, Tétény Úti Óvoda – OviFoci pálya) melyek alkalmasak oktatási, kulturális, sportprogramok lebonyolítására. Folyamatban van további 3 OviFoci pálya megvalósítása is, mely az óvodáskorú, hátrányos helyzetű gyermekek számára kiváló lehetőséget nyújt testi, lelki fejlődésük elősegítésére. 2) A Máltai Szeretetszolgálat, a Karitasz és egyéb civil szervezetek, intézmények bevonásával folyamatosan valósulnak meg gyűjtőakciók a szegregált területeken élő, hátrányos helyzetű családok megsegítésére. Hasonló jó gyakorlat az Ózdi Művelődési Intézmények Hol-Mi Börze akciója is mely keretén belül hátrányos helyzetű családok is hozzájuthatnak ruhákhoz, játékokhoz és egyéb eszközökhöz. 3) Ózd Város Önkormányzata központi, ingyenes internet hozzáférés biztosításával, valamint új internet és kábelszolgáltató cég bevonásával igyekszik javítani az internet hozzáférés minőségét, térbeli bővítését. 4) Ózd Város Önkormányzata helyszín és program biztosításával támogatja az Almási Balogh Pál Kórház Egészségfejlesztési Irodájának szűrővizsgálati programjának megvalósulását és széles körű elterjedését. A gyermekvédelmi jelzőrendszer fontossága prioritást élvez, melynek érdekében a város konferenciák, tájékoztatások, konzultációk rendszeres információ cseréjét indította el. 5) Ózd Város Önkormányzata a helyi tömegközlekedést biztosító céggel való folyamatos konzultáció során nagy figyelmet fordít arra, hogy a szegregált, peremkerületeken élő gyermekek iskolai bejutása biztosított legyen. 6) Lehetőségekhez mérten a tanulói önkéntes munka szegregált területekre történi irányítása megtörténik.			Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.	

III. A nők esélyegyenlősége

1	"Legyen erősebb a gyengébb nem"	Családon belüli erőszak visszaszorítása, a nők családon belüli hátrányos helyzetének megszüntetése.	- családon belüli erőszak visszaszorítása - a békés családi élet megteremtése - a jó házasság példamutató ereje a gyerekek felé	- Ózd Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója - Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv	- házasság intézményéhez kötődő kulturális programok szervezése - felvilágosító programok szervezése - rendőrségi statisztikák, valamint foganatosított intézkedések elemzése - önvédelmi programok szervezése	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke	2016.06.30.	- KSH statisztika - rendőrségi statisztikai adatok - programok jelenléti ívei	- érdekvédelmi szervezetek - oktatási intézmények - Városi Rendőrkapitányság - pszichológus és egyéb mentális szakemberek - háziorvosok - kulturális intézmények	A hosszú távú fenntarthatóságot elősegíti, hogy az erőszakot elszenvedett nők a nyilvánosság előtt beszéljenek problémájukról, valamint bemutassák problémáik megoldásának módját.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.			1) A házasság intézményéhez kötődően a város évről-évre támogatja a Házasság hete programsorozatot, ahhoz anyagi, tárgyi segítséget nyújt. 2) Ózd Város Önkormányzata az éves sporttámogatási rendszer keretében folyamatosan segítséget nyújt olyan sport-, civil egyesületeknek, alapítványoknak melyek önvédelmi képzéseket valósítanak meg. (karate, judo, stb...) 3) A nők esélyegyenlősége javítása érdekében a város szakemberei folyamatosan megkapják az Ózdi Rendőrkapitányságtól azokat a statisztikai adatokat, foganatosított intézkedéseket melyek a nők ellen elkövetett bűncselekményekről szólnak. Ezek elemzése, kiértékelése folyamatosan megtörténik. 4.) Mediátor iroda nyílt a városban. A mediáció a konfliktuskezelés gyors, hatékony módja melynek segítségével a konfliktusok hatékonyabban kezelhetők.			Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.		

2	"Sikeres anyák"	Hogyan lehet összeegyeztetni a családot, gyerekvállalással, neveléssel kapcsolatos feladatokat azzal, hogy a nők munkavállalására, jövedelemszerzésére szükség van a család fenntartásához.	- növekedjen a gyerekes családban élő női munkavállalók száma - növekedjen a kisgyermekkel rendelkező nők számára a részmunkaidős munkát kínáló munkahelyek száma - a női munkavállalók hátrányos helyzetének csökkentése	- Közfoglalkoztatási programok - Rombauer Terv - Integrált Városfejlesztési Stratégia	- állásbörzék szervezése, melyben előtérbe kerülnek a kisgyerekes nők foglalkoztatási lehetőségei - bölcsődei és családi napközi férőhelyek bővítése - munkaidő kedvezmény a gyereket nevelő családok női dolgozói részére - a családon belüli munkamegosztás társadalmi elfogadottságának erősítése, jó családi példák állítása - egész napos iskolai programok bevezetése - az üzletek és a hivatalok nyitvatartási idejének részleges igazítása a gyerekes szülők javítása érdekében - a női munkaerőt is lehetővé tevő közfoglalkoztatási munkakörök számának bővítése - család-barát munkahelyek létesítése - képzések, átképzések szervezése	Egészségügyi, Szociális és Munkahelyteremtési Bizottság Elnöke	2017.12.31.	- BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikái - KSH statisztika - KIR statisztikai jelentések - jelenléti ívek	- BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakembereinek bevonása - önkormányzati költségvetési támogatás - munkáltatói pályázati támogatások	Az eredmény fenntarthatósága nagyban függ a pályázati, költségvetési források bevonásától. A nyugodt családi háttérrel eredményesebb munkát végezhetnek a nők.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.	1) A családban élő női munkavállalók esélyeinek növelése érdekében a GYES-en, GYED-en lévő kismamáknak Család és hivatás címmel folyamatos képzéseket valósít meg az Ózdi Művelődési Intézmények. 2) Az Ózdi Polgármesteri Hivatal, valamint az Ózdi Művelődési Intézmények pályázatot nyújtott be a családbarát munkahely kialakítása, fejlesztése érdekében. 3) A Köznevelési törvény 2013. szeptember 1-től hatályba lépett értelmezése értelmében valamennyi iskola úgy szervezi a munkarendjét, hogy a gyermekek számára a 16 óráig történő foglalkoztatás biztosított legyen. Ehhez a város, mint intézmény működtető minden segítséget megad. 4) A női munkavállalók érdekében Ózd Város Önkormányzata a közfoglalkoztatási programjában kiemelt figyelmet fordít a női munkavállalók megfelelő arányának kialakítására. 5) Ózd Város Önkormányzata valamennyi óvodai intézkedését (pl. beiratkozás), illetve a Polgármesteri Hivatal ügyfélfogadási rendjét úgy valósította meg, illetve valósítja meg folyamatosan, hogy minél jobban igazodjon a munkavállaló szülők munkarendjéhez.					Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítójú projekt segíti majd.		
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	"Öreg ember nem vén ember"	Az idősek többnyire egyedül élnek, ki vannak szolgáltatva a bűnözőknek, akik kihasználják hitványosságukat.	- az idősek biztonságérzetének erősítése - tájékozottságuk növelése, problémamegoldó képességük fejlesztése - bűncselekmények számának csökkentése	- szociális intézmények alapító okiratai és SZMSZ-ei - polgárőrség alapító okirata	- a házi jelzőrendszer kiépítésének bővítése - a Rendőrség, Polgárőrség, Ózdi Városi Rendészet bevonása - felvilágosító programok szervezése	Polgármester	2016.06.30.	- KSH statisztikák - rendőrségi statisztikák - polgárőrök éves beszámolója - programok jelenléti ívei - szociális intézmények statisztikai kimutatásai	- Családsegítés - szakemberek - házi orvosi szolgálat - polgárőrség állami támogatása - terembérlet - rendezvények előadóinak díja	A hatékony információ birtokában az idősek eredményesebben tudnak vigyázni értékeikre és saját biztonságukra.

		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.	1) Az idősek biztonságérzetének elősegítése érdekében a rendőrség 100 fő részére biztosít mobil riasztót, valamint további 10 fő idősek részére telefonos segélyhívó rendszer telepítése folyamatban van. 2) Az Ózdi Rendőrkapitányság az időskorúak védelme érdekében különböző fórumokon évről-évre tájékoztatással, szaktanácsadással segíti az idősek biztonságérzetének fokozását. 3) Önkormányzati szinten nagy hangsúlyt kap a város közbiztonságának megerősítése.						Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.	
2	"MMM Mami Munka Menedzsment"	50 év feletti nők visszatérése a munka világába	- az 50 év feletti nők visszaintegrálódjanak a munka világába - Rövid távú cél: 2 év múlva 5 %-kal emelkedjen az 50 év feletti nők foglalkoztatása - Közép távú cél: 5 év múlva + 5 %-al emelkedjen a nők foglalkoztatása - Hosszú távú cél: 10 év múlva + 10 %-kal emelkedjen a nők foglalkoztatása	- Integrált Városfejlesztési Stratégia - Gazdaságfejlesztési Program - Közfoglalkoztatási Programok	- piacképes tanfolyamok indítása, munkahelyteremtés - munkahelyi gyerekfelügyeleti, nyári táboroztatási programok beindítása - otthon, interneten keresztül végezhető női munkalehetőségek felkutatása - szociális földprogram keretében kerti munkákhoz, növénytermesztéshez kapcsolódó tevékenységek szervezése - közösségi "mami klubok" kialakítása	Polgármester	2017.12.31.	- BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály statisztikai beszámolói - TEIR - KSH statisztikák - Civil szervezetek beszámolóí - jelenléti ívek - tanfolyami végzettséget igazoló tanúsítványok	- BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakemberei - Civil szervezetek - Szakember állomány - Kedvezményes terembérleti konstrukciók kialakítása - Anyagi források megteremtése (ösztöndíjrend.) - Természetbeni juttatások megteremtése	Az állami nyugdíjrendszer nőkre vonatkozó kedvezményeinek bővítése elősegíti az intézkedés fenntarthatóságát. Jelentős akadályt jelent a munkahely teremtési támogatások csökkenése, elmaradása.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.	1) Az 50 év feletti nők munka világába történő visszaintegrálásának folyamata a Türr István Képző és Kutató Intézet, a BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály valamint a városi intézmények pályázati programjainak, a közmunka programnak köszönhetően folyamatos, de lassú folyamat. 2) A város vezetése teret enged azon cégek működésének (pl. ORIN) melyek a nőknek (sok esetben időseknek) biztosítanak otthoni munkavégzést.						Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.	

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	"Ne legyen hátrány a hátrány"	A testi és szellemi fogyatékkal rendelkezők minél szélesebb körben történő akadálymentes hozzáférése a közszolgáltatásokhoz.	- a közintézmények: oktatási intézmények, egészségügyi orvosi rendelők, kórház, kulturális intézmények akadálymentesítési folyamatának felgyorsítása - a közösségi közlekedés feltételeinek javítása - az akadálymentesítési folyamatok minél több fogyatékosra való kiterjesztése - az utcai közlekedési jelzőrendszer kiépítése	- Integrált Városfejlesztési Stratégia - Ózd Város Szolgáltatástervezési Konceptiója - Ózd Város Településrendezési Terve - Ózd Város Helyi Építési Szabályzata	- a városi tájékoztató dokumentumokban (internet, városi televízió stb.) az akadálymentes környezet kialakítás fontosságának hangsúlyozása a jó társadalmi megítélés érdekében - a városi infrastrukturális beruházások során az akadálymentesítés szélesebb körű megvalósítása - jeltolmács képzések szervezése és foglalkoztatása - az akadálymentesített közösségi közlekedési eszközök beszerzésének ösztönzése - az önkormányzati tulajdonú ingatlanok esetében a bérlő általi	Polgármester	2016.12.31.	- pályázati beszámolók - KSH statisztika - TEIR - intézményi beszámolók	- pályázati források felkutatása és bevonása - érdekvédelmi civil szervezetek bevonása	Az intézkedési terv hosszú távú fenntarthatósága a pályázati és egyéb források sikeres bevonásától nagymértékben függ. A megépített akadálymentes környezet állapotának használhatóságának megőrzésére fokozottabb figyelmet kell fordítani.
---	-------------------------------	--	--	--	---	--------------	-------------	--	---	--

					akadálymentesítési környezet kialakításához támogatási konstrukciók kidolgozása - nagyobb városi rendezvények helyének kialakításakor az akadálymentes környezet előnyben részesítése					
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.			1) A városi tájékoztató dokumentumokban (Ózdi Városi Televízió, városi honlap) az akadálymentes környezet kialakításának fontossága folyamatosan nagy hangsúlyt kap. 2) A város valamennyi infrastrukturális beruházásában eleget tesz a beruházással érintett területek (esetenként azon túlmenő is) teljes körű akadálymentesítésére. Az egészségügyi és szociális szolgáltatások minden szintje akadálymentesen elérhető. 3) Az Ózdi Polgármesteri Hivatal Ronyeczné Németh Zsuzsanna személyében jeltolmács alkalmazásával segíti a fogyatékkal élők részére az általa nyújtott közszolgáltatások hatékony elérését. 4) A város helyi tömegközlekedésének megszervezése érdekében Ózd Város Önkormányzata támogatja a helyi közlekedési céget néhány alacsony padlós autóbusz üzemeltetésében. 5) Az Ózdi Művelődési Intézmények valamennyi nagyobb városi rendezvényét úgy szervezi, hogy azok a fogyatékkal élők számára is jól megközelíthetőek legyenek, az ott nyújtott kulturális szolgáltatásokhoz akadálymentesen hozzá lehessen férni.					Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.
2	"Kéz a kézben dolgozunk"	A fogyatékkal élő, de munkaképes emberek részére munkavállalási lehetőségek biztosítása.	- a fogyatékkal élő emberek munkaerő piaci hátrányai csökkenjenek - a fogyatékkal élő családok életkörülményeinek javítása a bérből származó jövedelem révén - a munkavégzés során a fogyatékkal élő emberek és a velük együtt dolgozó egészséges emberek érezzék a közös munka társadalmi hasznosságát, értékteremtő erejét	- Integrált Városfejlesztési Stratégia - Gazdaságfejlesztési Program - Közfoglalkoztatási program	- állásbörzék szervezése, melynek kínálatában hangsúlyosan jelenjenek meg a fogyatékkal élők munkalehetőségei - olyan pályázati források felkutatása és kijárlása a potenciális munkáltatók részére, melyeknél előnyt jelent a fogyatékkal élők foglalkoztatása - a médiumokban jelenjenek meg olyan figyelemfelhívó műsorok, melyek a fogyatékkal élők foglalkoztatási problémáira világítanak rá - a fogyatékosokat foglalkoztató szervezetek lehetőségeinek (kedvezményes helyiségbérlés, megrendelések, szakemberek) bővítése az alkalmazottak számának növelése érdekében - képzések, átképzések szervezése, hogy a fogyatékkal élőknek több lehetősége legyen a munkaerő piacon - otthon, interneten keresztül történő munkavégzési lehetőségek felkutatása	Pénzügyi és Gazdasági Bizottság Elnöke	2017.12.31.	- KSH statisztika - BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály nyilvántartásai - képzési tanúsítványok - jelenléti ívek	- BAZ. Megyei Kormányhivatal Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály szakembereinek bevonása - foglalkoztatási, képzési, fejlesztési pályázati források felkutatása - kedvezményes helyiség biztosítása - média szakemberek bevonása - politikai lobbizás az állami kötelezettségvállalás növelésére - kedvezményes internet hozzáférések	Piac képes, minimum önköltséget eredményező tevékenységek szervezése. A keresett szakmák képzésében felkutatni a fogyatékkal élők lehetőségeit.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.			1) Ózd Város Önkormányzata valamennyi általa működtetett médiumban támogatja azon civil szervezetek akcióit, programjait, melyek valamilyen fogyatékkal élő, hátrányos helyzetű személy, család, intézmény megsegítése érdekében történnek. (Jótekonysági Bál, stb.) 2) Ózd Város Önkormányzata támogatta a civil kezdeményezésre megvalósuló BemutatÓZD című programot, melynek egyik eleme a fogyatékkal élők állásbörzéjének megszervezése volt.					Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 számú projekt segíti majd.

3	„A kultúra mindenkié”	A testi és szellemi fogyatékkal élők nehezen jutnak el a város kulturális rendezvényeire, illetve azok nem igazodnak az ő igényeihez.	Növekedjen azon kulturális rendezvények száma, mely vagy a fogyatékkal élőknek szól (pl. hangos kiállítás, fogyatékkal élők sportversenyei, stb) vagy az egészségeseket vezeti el a fogyatékkal élők világába és világít rá a problémáikra (pl. sötét kiállítás, vakszínházas, stb).	- Integrált Városfejlesztési Stratégia - Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv - Ózd Város Közművelődési koncepciója 2007-2013	- kulturális rendezvények tervezésébe be kell vonni a fogyatékkal élők igényeit is - partnerségi fórumokat kell létrehozni kulturális intézmények és érdekvédelmi civil szervezetek között - növelni kell azon sportszervezetek önkormányzati támogatását, akik saját versenyekben megjelentetik a fogyatékkal élők sportolási lehetőségeit - teret kell adni az Ózdi Művelődési Intézményekben fogyatékkal élő színjátszó, zenei, kulturális csoportok fellépésének	Polgármester	2016.12.31.	- Intézményi statisztikai beszámolók - jelenléti ívek	- pályázati források - érdekvédelmi civil szervezetek bevonása - közművelődési szakemberek bevonása - kedvezményes helyiségbérlés	A civil szervezetek hosszú távú működése és támogatása feltétele az intézkedés fenntarthatóságának. A társadalmi igény szint, elfogadottság növelése. Az önkéntességi alapon még több aktív ember, szervezet bevonása a programokba.
		2013. június – 2015. június időszakban a fenti intézkedéshez kötődően megvalósult programok, események.		1) Az Ózdi Művelődési Intézmények a városi nagy rendezvényeiben folyamatosan keresi és teret ad azon civil szervezeteknek, akik programjaikkal a részben a fogyatékkal élők lehetőségeit bővítik ki. Folyamatos és rendszeres a kapcsolat az Ózdi Kékcillag Segítőkutyás Egyesülettel, akik programjaikkal a legtöbb városi rendezvényen, valamint iskolai, óvodai rendezvényen megjelennek. Ózd Város Önkormányzata a civil keretéből rendszeresen támogatja működésüket, de ugyanígy más érdekvédelmi szervezet is támogatásban részesül programjaik megvalósításához, mint pl. a Mozgáskorlátozottak Városi Egyesülete, a SINOSZ, stb. 2) Ózd Város Önkormányzata a Városi Tanuszoda fenntartásának és működtetésének átvételével hangsúlyosan teret ad a fogyatékkal élők sportolási lehetőségeinek bővítésére, számukra az uszodában teljes körű akadálymentesített környezetet biztosít. 3) Fogyatékkal élő fiatalok részvételével szerveztek judo versenyt a Városi Sportcsarnokban (2015. április) a Magyar Speciális Olimpia Szövetség támogatásával, mely rendezvénynek a versenyzetetésen túl figyelemfelhívás az együttélés, az együtt sportolás fontosságára.				Az intézkedés további megvalósítását a „Területi együttműködést segítő programok kialakítása az Ózdi járásban” című ÁROP-1.A.3-2014-2014-0001 azonosítószámú projekt segíti majd.		

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

Az Esélyegyenlőségi Fórum által létrehozott Munkacsoportok és azok HEP szerinti feladatkiosztása a következő:

1. Mélyszegénységben élők és romák esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- ÓTSZEGYII Hajléktalan ellátás
- ÓTSZEGYII Családsegítés
- ÓTSZEGYII Gyermejköltségi Szolgálat
- BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Ózdi Roma Nemzetiségi Önkormányzat

2. Gyermek helyzet, esélyegyenlősége, gyermekszegénység munkacsoport

Tagok:

- Vasvár Úti Általános Iskola
- ÓTSZEGYII Gyermejköltségi Szolgálat
- Védőnői Szolgálat

3. A nők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- Védőnői Szolgálat
- BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály

4. Idősek helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

Tagok:

- BAZ. Megyei KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Ózdi Polgármesteri Hivatal Hatósági és Szociális Osztály
- ÓTSZEGYII Bentlakásos Intézmény

5. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége munkacsoport

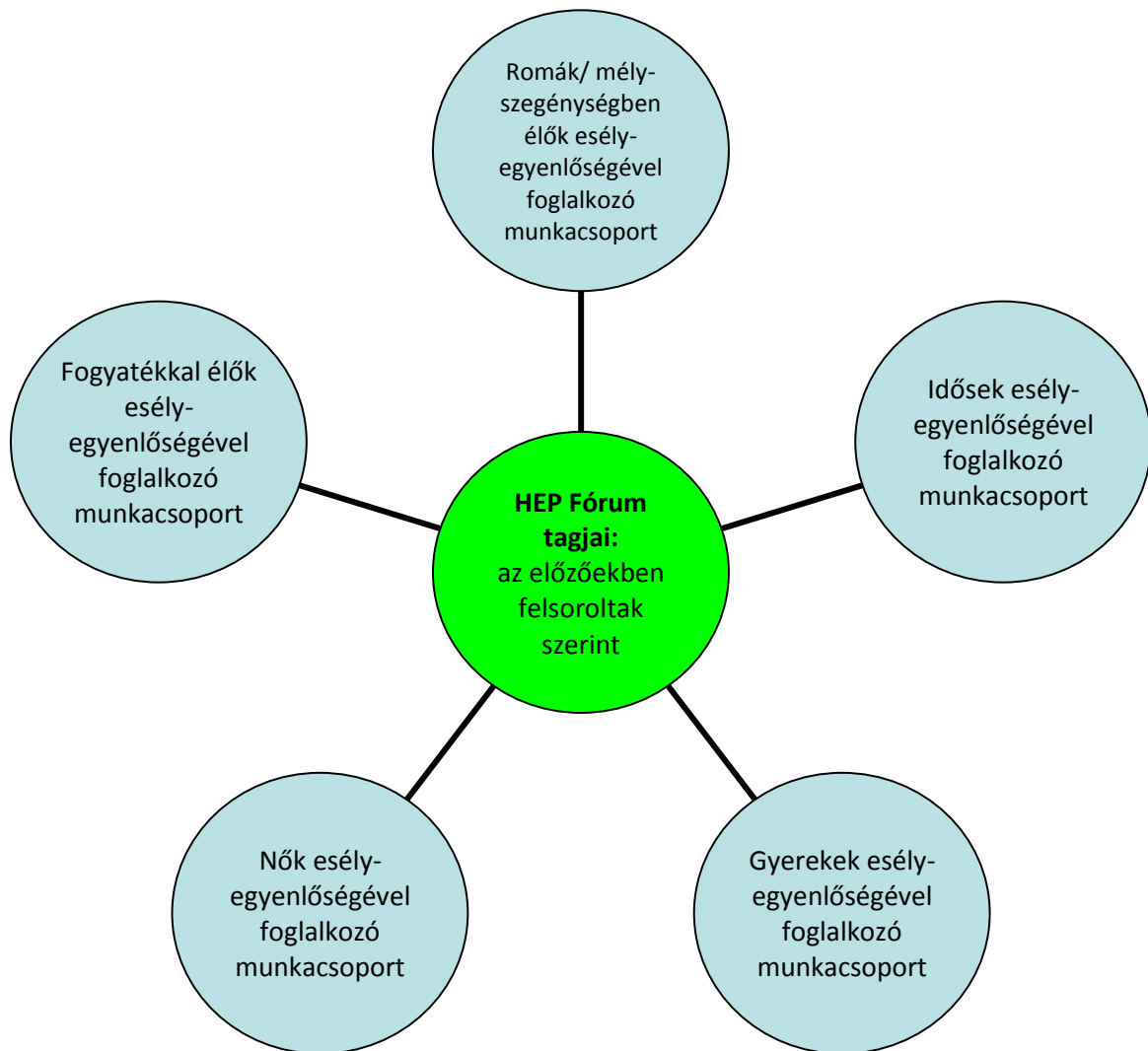
Tagok:

- SINOSZ Ózdi Szervezete
- Mozgáskorlátozottak Ózd Városi Egyesülete

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A HEP Fórum működése nyilvános és létszám szempontjából bővíthető, minden egyes esélyegyenlőségre vonatkozó kezdeményezése a helyi esélyegyenlőségi programmal együtt Ózd város honlapján nyomon követhető lesz. A HEP Fórum a www.ozd.hu városi honlap esélyegyenlőségi felületén folyamatosan lehetőséget biztosít a város lakossága és szervezetei részére a helyi esélyegyenlőségi programhoz és annak intézkedési tervéhez véleményezési, módosítási javaslatok feltöltésére.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

A HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Az Ózd város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Ózd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és határozatával elfogadta.

Ózd, 2015. június 24.

Janiczak Dávid
polgármester

Az Ózd Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Bárdos Géza (BAZ.M-i KH. Ózdi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Dr. Kósné Dargai Rita (Védőnői Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Bertáné Várnai Ilona (Védőnői Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Venczel Viktor (ÓTSZEGYII Gyermejkölési Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Berzi Ilona (ÓTSZEGYII Gyermejkölési Szolgálat)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
dr. Varga László (Ózdi Rendőrkapitányság)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	
Oroszné Mák Erika (Hatósági és Szociális Osztály)	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	R É T E	

- i Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum
- ii A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.
- iii A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte: **R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.**
- iv Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.